

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (2582) 1999 RUGPJŪTIS-AUGUST 31 •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Kvebekas - ne Latvija

Vasaros pradžioje plačiai nuskambėjo 45 metus Kanadoje gyvenusios latvės Vairo Vike-Freibergos pergalė Latvijos prezidentiniuose rinkimuose. Nors buvusi Montrealio universiteto dėstytoja laimėjo ne iš karto (septynis kartus teko seimo nariams balsuoti, kad būtų aiški dauguma), Baltijos kraštai irgi nepriklausomybės neišsikovoję vienu ypu.

BUVUSIOS montrealietės V. Freibergos laimėjimas yra reikšmingas įvairiais atžvilgiais. Moterims, gavusioms balsavimo teisę tik šiam šimtmečiui gerai įsibėgėjus, ji bus teigiamas pavyzdys, ypač Rytų Europoje, kur moterų teisių supratimas dar nėra pasiekęs Vakarų lygio. Įdomu, kad tai antroji Baltijos valstybė, išrinkusi Vakaruose gyvenusį vadovą. Norisi tikėti, kad jiems pasiseks šiuose kraštuose įgyvendinti, padėti įtvirtinti demokratijos principus, įvesti sveiką pusiausvyrą okupacijų nualintose visuomenėse. Taipgi svarbu, kad vakariečių dalyvavimas savo tėvynių politiniame gyvenime susilaukia atgarsio spaudoje. Tai ne tik stiprina tėvynės su išėjusia ryšius, bet ir informuoja platesnę visuomenę, iškelia viešumon tėvynės rūpimus klausimus, atkreipia aplinkinių dėmesį ir tuo būdu gali susilaukti reikiamos pagalbos įvairiose srityse.

NATŪRALU, kad Kanadoje naujosios Latvijos prezidentės ėjimus seka spauda, ieško bendrumų. Gera ir įdomu, tačiau dar laikraščiuose per dažnai linksniuojami tie patys nuobodūs išsireiškimai. Šią vasarą ne pirmą kartą, minint naują prezidentę išsireiškusi Baltijos kraštą buvo pabrėžiamas jo mažas plotas ("tiny Baltic country"). Kažin kodėl tai dar reikalinga? Netenka matyti kartojant spaudoje kokios geografiškai milžiniškos yra Kanada, JAV arba Rusija. Taip pat - ir vėl - buvo apibendrinami abejotino tikslumo palyginimai Latvijos rusakalbių su Kvebeko prancūzų kalbos klausimu. Pati V. Freiberga teigė (*The Toronto Star*, birželio 19 d.), kad Kanados daugiakultūriškumo principas tiktų Latvijai, beturintčiai tik 55% latvių gyventojų dėl sovietų vykdytos rusakalbių kolonizacijos. Kandidatuodama prezidentė esą lyginusi Kanados anglų-prancūzų sankirčius su latvių ir Latvijos rusakalbių konfliktais. Nors paviršutiniškų panašumų gal ir yra, tačiau sunku tikėti, kad prezidentė leistųsi į lengvabūdiškus palyginimus. Veikia mažai apsišvietę žurnalistai, besigriebiantys "karštų" temų, lygina Latviją - ar bet kokį kitą buvusios Sovietų Sąjungos užgrobtą ir pusę šimtmečio kentėjusį kraštą - su niekad prievarta neužimta, niekad laisvės nepraradusia Kanados provincija - Kvebeku. Tai yra ir politinė ir kalbine prasme neteisinga. Todėl pagirtini yra asmenys, kurie drįsta ir netingi vietinėje spaudoje kartojamus trafaretus kritikuoti, žurnalistų iškraipytus duomenis patikslinti, užuot savo tarpe kalbėję apie "neatsakingą žurnalistimą". Deja, spaudoje, kaip ir valstybių gyvenime, tinka posakis - turime tokią valdžią, kokią užsitarnaujame. Jeigu nedalyvaujame, nesirūpiname, nereaguojame, ji ir nesikeis. O prezidentų įsitikinimai savaime išryškėja jų pačių veikloje, be spaudos įtartinėjimų bei kiršinimų. **RSJ**

KANADOS ĮVYKIAI

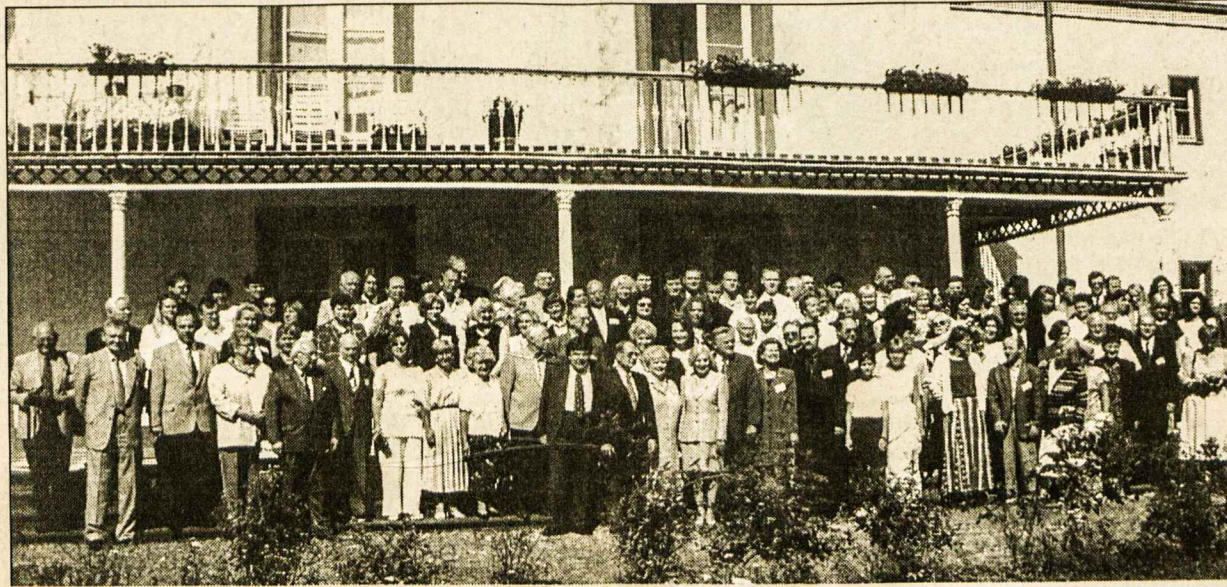
Rinkimų vis daugėja

Rinkimų epidemija slenka vakarop. Po Ontario, Naujosios Škotijos ir New Brunswick rinkimų, kuriuos visus tarp kitko laimėjo konservatoriai, provincinių parlamentų rinkimus paskelbė Manitoba ir Saskatchewan. Manitobos premjeras Gary Filmon, konservatoriaus, parinko rinkimų dieną rugsėjo 21, tikėdamasis, kad jam pasiseks laimėti ketvirtą pergalę iš eilės. Saskatchewan premjeras Roy Romanow, naujųjų demokratų partijos vadovas, tikisi laimėti trečią kartą rugsėjo 16 dienos rinkimuose. Britų Kolumbija parlamento rinkimų artimojo ateity neturės, bet atsisitadindus premjerui Glen Clark bus Naujųjų demokratų partijos vadovo rinkimai. Išrinktas vadovaus provincijai iki G. Clark kadencijos pabaigos. Iki vadovo rinkimų konferencijos provincijai vadovauja dabartinis premjeras pavaduotojas Dan Miller. G. Clark atsisitadindavo paaikšėjus, kad policija tiria jo vaidmenį azartinių žaidimų kazino leidimo parūpinime artimam draugui. Tai jau trečias iš eilės Britų Kolumbijos premjeras, atsisitadindęs dėl skandalo.

Valdančios liberalų partijos taryba ("caucus") tuojau po šimtmetinės premjerų konferencijos susirinko trijų dienų posėdžio Halifaxo mieste. Tarp kitų reikalų buvo svarstyta, kaip panaudoti federacinio biudžeto šių metų perteklių, kurio tikimasi net \$10 milijonų. Finansų

ministeris P. Martin po posėdžių paskelbė, kad nutarta pusę pertekliaus paskirti valstybinės skolos numokėjimui ir sumažinti asmeninių pajamų mokesčių (pradedant kitais mokesčiais), o kita pusė bus išdalinta svarbioms "naujomis programoms" finansuoti. Jei tai reikiama taip pat padidintą rėmimą provincijų sveikatos, švietimo bei neturtingųjų, ypač vaikų, šėlimo programų, provincijų premjerai bus patenkinti, nes tie pasiūlymai buvo premjerų sąrašė, įteiktame federacinei valdžiai.

"Eaton's" prekybinės bendrovės finansiniai negalavimai privėdė ją prie liepto galo. Bendrovė, nesuradusi laiku pirkėjų, buvo priversta paskelbti bankrotą. Timothy Eaton įsteigta ir 130 metų gyvavusi bei tapusi viena iš Kanados įžymybių, turėjo virtinę krautuvinių visose Kanadoje. Jau anksčiau, bandydama užkaišioti finansinius trūkumus, bendrovė buvo uždariusi visą eilę krautuvinių, tačiau tuo padėties neišgelbėjo. Spėjama, kad dalį "Eaton's" krautuvinių bei pastatų, iš kurių žinomiausias yra Toronto vidurmišio "Eaton's Centre", pasiseks atskirai parduoti kitoms prekybinėms bendrovėms likvidavus inventorių, tačiau 13 tūkstančių tarnautojų bus priversti ieškoti kitų darbų. Bendrovės akcijų (kurių 52% turi Eatono šeimos nariai) kainą per metus krito nuo \$15 iki žemiau 40 centų. (Nukelta į 8-tą psl.)

46-tosios Europos Lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai ir PLB valdybos kraštų pirmininkai bei PLJS pirmininkai su Lietuvos prezidentu VALDU ADAMKUMI ir jo žmona ALMA Hiutenfelde, Vokietijoje 1999 m. liepos 17 d. Antrąjį nuotraukoje: susitikimas lietuvių chartos 50-mečio minėjime Hiutenfelde, Vokietijoje. Iš kairės: Kanados LB valdybos pirm. A. Vaičiūnas, prez. Valdas Adamkus, vysk. Paulius Baltakis, Lietuvos švietimo viceministrė Vaiva Vėbraitė, Alma Adamkienė, Milda Lenkauskienė, R. Gaška, p. Gaškinė ir PLB pirm. Vytautas Kamantas

Tarpusavio priekaištai Lietuvos pašonėje

Įsitempę santykiai tarp Minsko ir Varšuvos • Gudija priekaištuoja Lenkijai dėl jos tautiečių agresyvios laikysenos tiek pačioje Gudijoje, tiek Lenkijos centruose • Vokietijos žydų atstovai priekaištuoja jos politikams, nedalyvavusiems žydų bendruomenės pirmininko Ignaco Bubio laidotuvių Jeruzalėje

KAZYS BARONAS, Vokietija

"Gudų ir rusų karinės pajėgos atliko pratimus prie Lenkijos sienos, tariamai puldamos Lenkijos valstybės karinius ora-uosčius" - rašė vokiečių spauda. Preižastis? Paskutiniu metu Varšuvos-Minsko santykiai labai pablogėję, nes Varšuva bei Balstogė yra A. Lukašenos opozicijos centrai, kuriuose ruošiami planai jį pašalinti iš diktatoriškos prezidento kėdės.

Minskas nenurimo - rado Varšuvai dar vieną atsakymą, padarydamas atpirkimo ožiu lenkų mažumą Gudijoje. Sakoma, kad Gudijoje gyvena apie 400,000 lenkų, kurių 35,000 yra įsijungę į Gudijos lenkų sąjungą. Tai prieš Antrąjį pasaulinį karą Lenkijai priklausiusių žemių lenkų likučiai, kurių 2,000 buvo ištremti į Sibirą, Kazakstaną. Po karo dalis lenkų repatriavo į atgautas vakarų Lenkijos žemes - Sileziją, Pamarį, tačiau dauguma liko savo tėviškėse.

Gudijos lenkai

Visoms Gudijos draugijoms ir sąjungoms buvo įsakyta naujai persiregistruoti. Tad Minsku, kur atsirado graži proga daugumą jų uždaryti, jų tarpe ir lenkiškas, juo labiau, kad jų statute kalbama apie lenkų tautos savimonę. Be to, Gudijos lenkų sąjunga turi atsiskirti nuo lenkiškų mokyklų steigimo. Su tuo nesutinka lenkų s-gos pirm. Tadas Gavin. Jis pareiškė, kad jos nariai nesitenkins vien tik tautiniais šokiais ir dainomis, bet sieks kilnesnių tikslų. Lenkų s-gos pirm. buvo Gudijos saugumo suimtas, kai lenkiškos mokyklos įsteigimui sutelkė kelis šimtus demonstrantų.

Varšuva laukia dar stipresnių bausmių lenkų mažumai. Neseniai Minsko televizijoje kalbėjo Gudijos kp parlamento atstovas V. Iljušinas. Jo nuomone, lenkų mažuma Gudijoje esanti penktoji ŠAS kolona, o aplink

Vokiečių spaudoje, rašančioje apie Minsko ir Varšuvos santykius, pasirodė ir šis žemėlapis, kuriame Rytrūšiai atrodo priekarti Lietuvai

Gardina gyvenantieji lenkai Vakarų pasaulio daromi Kosovo albanais, infiltruojami į tą apygardą savus šnipus. Taip pat gudų žiniasklaida rašė, kad Vakarų pasaulis ruošiasi pulti Gudiją, tą mintį išreiškėdami tokiais žodžiais: vakar Bagdadas, šiandien Belgradas, o rytoj?...

Mirė žydų pirmininkas

Kaulų vėžio liga mirė Vokietijos žydų centro tarybos pirm. Ignacas Bubis. Šią žinią spauda pranešė puslapiuose, o radijo ir televizijos programose ji nustelbė politinius įvykius. Pasipylė užuojautos, pradedant Vokietijos prezidentu (jis su vidaus reikalų ministru skrido į laidotuves Jeruzalėje) ir baigiant įvairių organizacijų, partijų pirmininkais. Pagal judaizmo nuostatą laidotuvis turi įvykti kelių dienų laikotarpyje (tai liečia ir arabiškus kraštus), tad tuoj pat "Lufthansa" paruošė lėktuvą Frankfurtur, pastatė jį nuošalioje orauosčio vietoje, apsaugojo stipria policijos užtara. Mat bijota pasikėsinimo, nors I. Bubis visuomet siekė gerų santykių, glaudaus vokiečių-žydų bendradarbiavimo.

Prieš 72 m. Vroclave (Breslau) gimęs I. Bubis prarado tėvus, seseris Treblinkos koncentracijos stovykloje. Vokietijoje sukūrė šeimą, susilaukė 35 m. dukros. Labai gabus nekilnojamo turto ir deimantų verslininkas, multimilijonierius. Gyveno ištaigingoje Frankfurto priemiesčio viloje. Visų gerbiamas, visur kviečiamas, nes 30,000 Vokietijos žydų svoris yra didesnis politiniame ir ekonominiame gyvenime už gyvenančių Vokietijoje 2 milijonų turkų ar likusių 2 milijonų italų, graikų, ispanų, serbų, kroatų, lenkų ir kt. tautybių.

Deja, iš žydų centro tarybos pusės pasirodė priekaištai vokiečiams, kad tik 70 asmenų grupė palydėjo I. Bubį. Tarybos vicepirm. žymus Frankfurto adv. M. Friedman spaudai pareiškė: kur buvo, ką veikė buvęs kancleris H. Kohl, buvęs prez. R. Herzog, buvęs užsienio reikalų min. Genscher (buvęs užs. reik. min. K. Kinkel skrido, apilankė ir už izraelito ištekėjusią dukrą), dabartinis užs. reik. min. J. Fischer, buv. parlament. pirm. R. Suessmuth ir kt. Anksčiau jie visi I. Bubį laikė geru draugu, tačiau liūdną valandą nenorėję nutraukti sąvą vasaros atostogų, nepaisant, kad pvz. dabartinis kancleris G. Schroeder su savo ketvirtą žmona atostogavo Italijoje. Juk tai tik "katės šuolis" Izraelin! Jie visi pasitenkino užuojautos telegramomis žmonai ir dukrai.

Kodėl I. Bubis palaidotas Izraelyje? Esą sirgdamas jis pasakęs: "Nenoriu susilaukti bausmės pirm. Galinskio kapo likimo". Jis neonaičių buvęs išsprogintas Berlyne.

Vokiečiai, greičiausiai užjūrio valstybės spaudžiami, nutarė suruošti platesnį minėjimą. Liberalų partijos FDP pirm. W. Gerhard spaudai pareiškė, kad jo partijos narys (I. Bubis priklausė FDP valdybai) rugsėjo mėn. bus pagerbtas platesniu mastu Frankfurtur, o Heidelbergo un-tas nutarė suteikti garbės senatoriaus titulą.

Savaitė Lietuvoje

"Baltijos kelio" dešimtmetis

Lietuva, Latvija ir Estija rugpjūčio 23 d. paminėjo "Baltijos kelio" dešimtmetį, rašo ELTA. Lietuvos Sąjūdis Vilniaus savivaldybės salėje surengė konferenciją, kurioje kalbėjo "Baltijos kelio" organizatoriai bei visuomenės veikėjai. Gedimino pilyje prie bokšto sienos buvo atidengta atmintinė lenta, pažyminti vietą, kur prasidėjo "Baltijos kelias". Įvairiose vietovėse buvo uždegtos Laisvės ugnys, surengtos parodos bei vakaronės. Lietuvos seimo narių grupė Rygoje dalyvavo 29-ojoje Latvijos intelektualų konferencijoje "Baltijos kelias - prieš dešimt metų, dabar ir kitame tūkstantmetyje".

Lankėsi JAV patarėjai

Rugpjūčio 19-22 d.d. Lietuvoje lankėsi devyni JAV Senato ir Atstovų rūmų patarėjai, jų tarpe Užsienio reikalų, Ginkluotųjų pajėgų, Lėšų paskyrimo bei Atstovų rūmų Tarptautinių santykių komitetų patarėjai. JAV kongreso patarėjų vizitas - ne pirmas, ir yra svarbus todėl, kad jų pasiūlymai daro įtaką kongreso nariams. Svečiai susitiko su seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, seimo Užsienio reikalų bei Valstybinio saugumo ir gynybos komitetu bei seimo ryšių su JAV grupės nariais.

Nubausti lenkai

Kaip praneša ELTA, rugpjūčio 17 d. Lietuvos apeliacinis teismas paskyrė bausmes penkiems lenkams, buvusiems Šalčininkų rajono tarybos atstovams, kurie, kaip teigė seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, "priiminėjo nutarimus, kad negalioja Konstitucija jų rajone, kad ten toliau yra Sovietų Sąjunga su Sovietų Sąjungos Konstitucija". Apeliacinis teismas atmetė jų skundą prieš Vilniaus apygardos teismo prieš pusmetį padarytą sprendimą ir sugriežtino bausmę, paskirdamas jiems nuo dvejų iki trejų su puse metų kalėjimo.

Apkaltinti siekimo Lietuvos valstybę silpninti 1990-1991 m., aktyviai prisidėjo prie "Lenkų nacionalinio teritorinio rajono" kūrimo Šalčininkų rajone. Lenkijos Senato lenkų emigrantų reikalų komisija svarstė bylos perdavimą Europos tarybos komisijai. O kai kurie žymūs Lenkijos visuomenės veikėjai pareiškė neabejojantys Lietuvos teismų priimtu sprendimu, tačiau paprašė Lietuvos prezidentą suteikti apkaltintiems malonę, gerų Lenkijos ir Lietuvos santykių vardan. Jų prašymas bus svarstomas.

Sklypo skandalas

"Lietuvos rytas" rugpjūčio viduryje paskelbė, kad seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis savo pernai įsigytą sklypą

pą Vilniaus Žvėryno rajone neįrašė pajamų deklaracijoje, paskelbtoje "Valstybės žiniuose". V. Landsbergis teigė, jog teisėtai, pasinaudodamas Nepriklausomybės akto signataro teise, maždaug už 30,000 litų (apie 7,500 JAV dol.) išsipirko 9 arų žemės sklypą. Žiniasklaidoje paskelbta, kad jo rinkos vertė yra arti pusės milijono litų (125,000 JAV dol.).

ELTOS žiniomis, rugpjūčio 19 d. LDDP išplatintame pareiškime rašoma, kad "pažeisdama įstatymus, Vilniaus apskritys valstybinė mokesčių inspekcija slepia nuo žiniasklaidos atstovų Seimo Pirmininko turto ir pajamų deklaraciją už 1998 metus". Rugpjūčio 20 d. V. Landsbergis pranešė atsikąs savo įsigyto žemės sklypo, atiduos sklypą pardavimui ir įsigijimo bei pardavimo kainų skirtumą nukreips labdarai. Tačiau LDDP opozicija vis tiek reikalauja jo atsistatydinimo.

Atsistatydino LRT vadovas

Rugpjūčio 19 d. Lietuvos radio ir televizijos (LRT) generalinis direktorius Arvydas Ilginis atsistatydino iš pareigų. LRT neįstengiant sumažinti beveik 8 mln. litų skolos, vyriausybė pareikalavo priemonių plano krizei įveikti. Įmonėi vadovavęs 2,5 metų, A. Ilginis pristatė papildomų siūlymų ir teigė, kad sunki LRT būklė susidarė dėl penktadaliu sumažėjusių paskyrimų jai iš valstybės biudžeto ir labai sumažėjus pajamoms iš reklamų, praneša ELTA.

LRT taryba rugpjūčio 24 d. priėmė jo atsistatydinimą, o vėliau tą pačią dieną pakeitė savo pirmininką. Į kino režisieriaus S. Beržinio vietą buvo paskirtas architektas Algimantas Mačiulis.

Apsaugai mažins lėšas

Krašto apsaugos viceministeris Povilas Malakauskas pranešė, kad KAM negali laiku vykdyti dešimčiai metų patvirtinto kariuomenės plėtros plano, ir kai kuriuos projektus teks atidėti dėl sunkios finansinės būklės, rašo ELTA. Krašto apsaugos sistemos numatoma išlaikyti.

Projektų atidėjimas gali pakenkti Lietuvai siekiant narytės ŠAS (NATO), pasak viceministerio, tačiau neturėtų nukentėti projektai, susiję su tarptautiniais įsipareigojimais, pvz. BALTNET, oro erdvės kontrolės sistema, kurios štabui skirtą pastatą sutvarkyti ir ryšių linijas nutiesti yra įsipareigojusi Lietuva ir į kurią JAV ir Norvegija investuoja milijonines sumas. Lietuva taip pat turi pasirūpinti patalpomis Kartografijos centrui, kuriam JAV skiria 3.5 mln. JAV dolerių. **RSJ**

Šiame numeryje

Kvebekas - ne Latvija

Pagirtini asmenys, kurie drįsta kritikuoti iškraipytus duomenis **Tarpusavio priekaištai Lietuvos pašonėje**

Nariai nesitenkins vien tik tautiniais šokiais, sieks gilesnių tikslų

Cenzūros pavojai ir tikrovė

Svarstomas pasiūlymas steigti žiniasklaidą kontroliuojančią komisiją

Lietuvos laivyno ir uosto rūpečiai

Rusakalbių įtaka stiprėja net ir karo laivyne

Narsuolė grafitė - sukilimo kovotoja

Į sukilėlių gretas įsijungė jos pusbrolis Cezaris Pliateris

Lenkijos sukilimas - tautos laimėjimas?

Didvyriškumas kiekvienam atveju turi savo vertę

Ateitis gimsta dabartyje

Žmonės varto diepraščius - nė vieno žodžio apie ateitinių šventę

Ūkininkų streikas, tapęs sukilimu

Be radikalių priemonių ar nebūtų įvykęs dar didesnis sukilimas?

Taip gyvena lietuviai Sibire

Draugija savo veikla palaiko rusenantią lietuvių

Lietuvių kalbos enciklopedija

Kritiškos pastabos sutinkant naują šių metų leidinį

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“. **REDAGUOJA:** kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaite-Jonaitienė, C. Senkevicius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėtinė – \$52, garbės – \$62. Oro paštu į užjūrius – \$135. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į „TŽ“ administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtina reiškia redakcijos nuomone. **Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)** is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. „Žiburiai“, Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$42.00, supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: „Tėviškės žiburiai“, P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

Kaip atsiranda šventieji?

Kalbant apie šventuosius, kurie visuomet užėmė reikšmingą vietą Katalikų Bendrijos tradicijoje, ne vienam tikinčiajam kartais tampa neaiškūs įvairūs jiems taikomi titulai: kodėl pvz. Kazimieras vadinamas šventuoju, o arkivyskupas Jurgis Matulaitis – palaimintuoju? Ar tai reiškia, kad vienas yra garbingesnis už kitą, o amžinybėje irgi yra aukštesni ir žemesni?

Iš tiesų tapti šventu reiškia būti žmogumi tikrąja prasme, realizuoti save šiame gyvenime ir amžinybėje. Taip suvokiant šventumą, jis tampa svarbiausia mūsų asmenine problema. Tačiau neįmanoma gyventi ir realizuoti savęs atsiribojus nuo visos žmonijos ir kūrinių. Todėl šventumas turi ir socialinę reikšmę: norint padraštinti kitus žmones jų gyvenimo išmėginimų kelyje, atsiranda vadinami *kanonizuoti šventieji*, tai yra įrašyti oficialiai K. Bendrijos sąraše vadinamame *kanonu*. Kaip tik iš čia ir kyla dabar tebesitęsiantis suskirstymas į Dievo tarnus, garbinguosius, palaimintuosius, šventuosius, žinoma, visiškai nieko neturintis bendro su bet koku didesniu ar mažesniu šventumo laipsniu. Nėra šventojo, didesnio už kitą, nes Dievo karalystėje visi yra vienojai vertingi. Skiriasi tik kelias, kuriuo to siekiama.

Pradžioje *šventaisiais* buvo vadinami visi krikščionys, suvokiant šį vardą kaip *brolių* sinonimą. Dar šventasis Paulius laiške romiečiams rašė: *Pasirūpinkite šventaisiais*, t.y. tikinčiaisiais. Taip pat ir iki šių laikų likęs apaštalo laikų išsireiškimas *šventųjų bendravimas* reiškia ne ką kitą, o Kristų tikinčiųjų bendruomenę, apimančią praeitį, dabartį ir ateitį.

Tačiau gyvenimo aplinkybės nėra visuomet vienodos. Gali atsitikti, kad vienas žmogus gyvena nuostaliai nuo visų, kai tuo tarpu kitam yra skirtas daugiau ar mažiau pavojaingas gyvenimas. Pirmaisiais amžiais kaip tik ir kilo naujos religijos persekiojimai, kada kai kurie *šventieji* (t.y. tikintieji) turėjo viešai paliudyti savo tikėjimą, rizikuodami gyvybe. Taip atsirado tikėjimo *išpažinėj* vardas, kai tuo tarpu kiti buvo pavadinti *kankiniais* (tarp kitko, šis žodis taip pat reiškia *išpažinėj*, *liudininką*). Šių asmenų pavyzdys padarė įspūdį, todėl įvairios krikščionių bendruomenės juos gerbė kaip besugebėdamos, rinkdamos relikvijas, skirdamos jiems išskirtinę palaidojimo vietą, meldamos jų užtarimo pas Dievą. Tokia buvo pirmoji šventųjų gerbimo forma. Vėliau, persekiojimams suretėjus, šventumą ryškiausiai liudijo vienuoliai, misijonieriai, geradariai, stebukladariai.

Bet kuriais atvejais, pirmaisiais amžiais šventųjų gerbimas daugiausia plito atskirose vietovėse, remiantis liaudišku tikėjimu, gavus vietos vyskupo pritarimą. Ilgainiui, ypač Vakaruose, leidimas gerbti šventuosius pradėjo pereiti popiežiaus kompetencijon. Pirmosios žinios apie

tai mus pasiekia iš popiežiaus Jono XV valdymo laikotarpio, kai jis 993 metais paskelbė šventuoju Augustos vyskupą. Udalrika, mirusį prieš dvidešimt metų. Šventųjų skelbimas tapo išimtinė popiežiaus teise Grigaliaus IX sprendimu 1234 metais.

XVI amžiuje buvo pradėta daryti skirtumą tarp *beatifikacijos* (paskelbimo palaimintuoju), t.y. šventumo priskyrimo asmeniui, gerbiamam konkrečioje vietovėje, ir *kanonizavimo* arba pripažinimo, jog toks šventasis vertas pagarbos visuotinėje Bendrijoje.

Ilgainiui ir skelbimas palaimintuoju tapo Šventojo Sosto prerogatyva. Pirmasis šioje srityje buvo popiežius Aleksandras VII, 1662 metais paskelbęs palaimintuoju Pranciškų Salezietį. Šiuo metu skelbimo šventaisiais klausimai tvarkomi, laikantis popiežiaus Jono Pauliaus II 1983 metais išleisto apaštalinės konstitucijos *Dieviškojo tobulumo Mokytojas*, nuostatu.

Dabar kataliko, apgaubto šventumo garbe dar esant šiam gyvenam, kelias į *altorių garbę* pereina kelis konkrečius etapus. Praėjus penkeriems metams po tokio žmogaus mirties, bet kas gali pradėti vadinamąjį šventumo *procesą*, kuriuo rūpinasi vietos vyskupo paskirtas postulatorius. Pirmiausia surenkami liudijimai apie būsimąjį kandidatą ir prašoma Šventojo Sosto pritarimo, kurį gavus, kritiškai tikrinami surinkti liudijimai, norint nustatyti, ar tikrai šis asmuo (dabar jau vadinamas Dievo tarnu vardu) herojiškai laikėsi krikščioniškų dorybių arba, kankinystės atveju, iš tiesų buvo kankintas dėl tikėjimo. Visi šie vertinimai persiunčiami Šventajam Sostui. Jei ir čia įvykdytas patikrinimas teigiamas, Dievo tarnas pradedamas vadinti *garbinguoju*. Toliau jau reikalaujama, kad pasitvirtintų stebuklai, priskiriami *garbingojo* užtarmiui. Kai vienas jų patvirtinamas autentišku, *garbingasis* skelbiamas *palaimintuoju*, o jei po beatifikacijos patvirtinamas dar vienas stebuklas, toks žmogus paskelbiamas *šventuoju* ir gerbiamas visoje K. Bendrijoje.

Svarstant šventumo klausimą, daug svarbiau atkreipti dėmesį į visuotinį vietimą siekti šventumo. Ne veltui sakoma, kad šventieji gyvena mūsų tarpe. Iš tiesų yra labai daug žmonių, uoliai vykdančių savo pareigas, ištikimai besilaikančių krikščioniškos atsakomybės. Tokiu būdu jie daro kažką *herojiško* savo kasdienybėje. Juk kaip tik tai, o ne kas kita sudaro šventumo pagrindą. Krikščionybėje kiekvienas yra įpareigotas seksti Kristumi, save pavadinusio *Keliu, Tiesa ir Gyvenimu*. Iš Jo kyla ir tik Jame įgyja savo tikrąją prasmę bet koks šventumas, o paskelbti palaimintieji ir šventieji mums tampa savotiškais kelerdžiais nelengvoje gyvenimo kelionėje, stengiantis realizuoti save kaip žmogų ir krikščionį.

Vatikano radijas

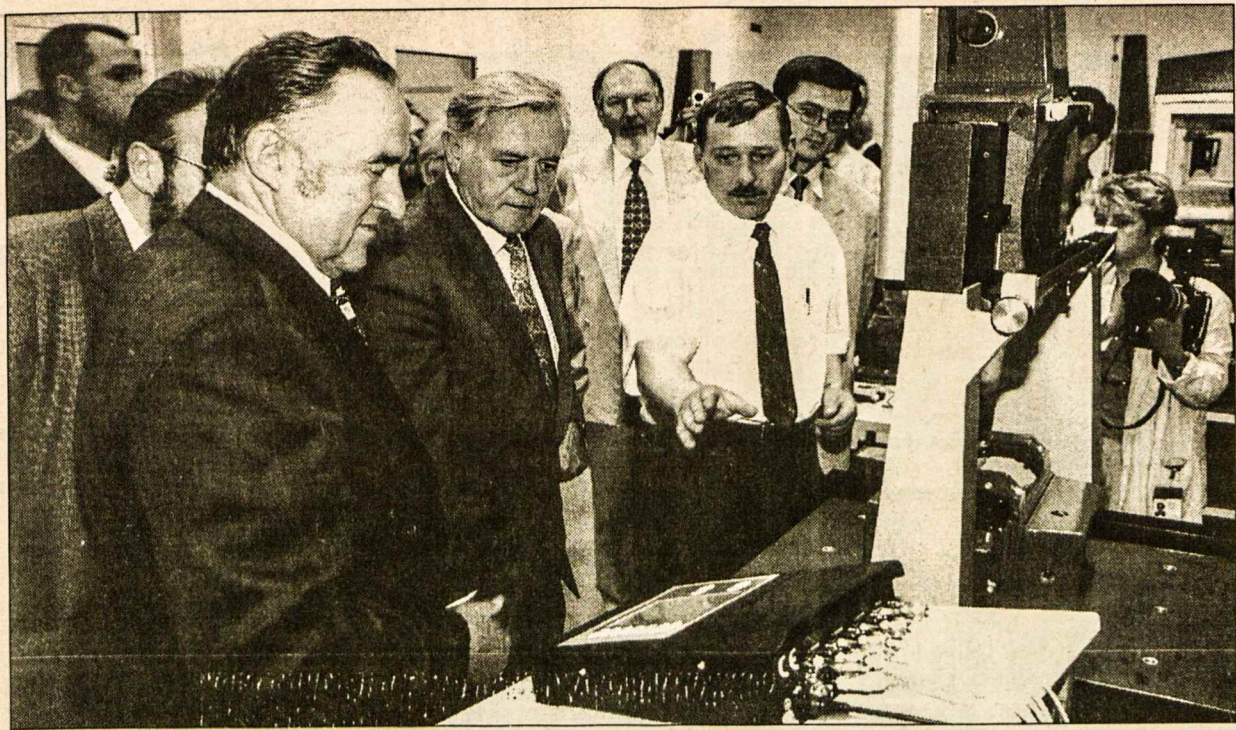
A+ A

JUOZUI SKILANDŽIŪNUI

iškeliauvus į amžino poilsio namus,

reiškiamame nuoširdžią užuojautą dukrai BIRUTEI RAŠČIAUSKIENEI, broliams – kun. dr. VIKTORUI, PRANUI ir jo šeimai bei visiems artimiesiems ir kartu liūdime –

Birutė ir Teodoras Stanuliai

Inž. K. Ščiuka rodo, kaip lengva išmokyti naudoti „Gage 2000“ sistemą. Iš kairės: B&S-P gen. dir. P. Vilkas, prez. V. Adamkus, B&S-P steigėjas R. Bričkus, inž. K. Ščiuka ir P gen. dir. T. Barakauskas. Nuotr. V. Kapočius

Cenzūros pavojai ir tikrovė

Ar Lietuvai gresia cenzūros pavojus – kaip neseniai kreipėsi į prezidentą V. Adamkų, seimą bei premjerą pareiškė 14-os Lietuvos žiniasklaidos vadovų? Ir kaip šis perspėjimas atrodė pasauliniame kontekste?

Dalinį atsakymą randame birželio mėnesį paskelbtame tarptautinio PEN klubo kalinamųjų rašytojų komiteto pranešime. Sovietinės okupacijos metais šis komitetas daug padėjo persekiojamiems lietuvių savilaidininkams ir „sąžinės kaliniams“.

Komiteto statistika, kaip visada, liūdna – jau per pirmąjį šių metų ketvirtį buvo užmušti 48 rašytojai bei žurnalistai, 22 dingę, 28-iesiems grasinta mirtimi, 211 trumpai suimti. (Tai vėl patvirtina, kad veiksmingiausia cenzūros forma yra nužudymas).

Lietuvių žiniasklaidos vadovai perspėja: valdančiųjų „bandymai įvesti cenzūrą“ pastatys Lietuvą į keblią padėtį prieš Europos sąjungos valstybes ir apsunks Lietuvos istoriją į ES.

PEN pranešime akį rėžia kitos į ES ir ŠAS besistengiančios įstoti šalies – Bulgarijos atvejais. Ten per pastaruosius dvejus metus žurnalistas buvo iškelta daugiau kaip 200 bylų.

Nors nė vienas jų dar nepakliuvo už grotų, valdžia stengiasi juos tvardyti ir priversti juos cenzūroti pačius save, jiems uždedama didelės baudas.

Gamtosaugininkai Lietuvoje kol kas veikia laisvai ir viešai kritikuoja vyriausybę. Rusijoje, anot PEN pranešimo, padėtis kitokia. Nors spauda tenai tebėra palyginti laisva, būti gamtosaugininku Rusijoje šiandien, kaip ir sovietiniais laikais, pavojingas užsiėmimas. Dviem rusų žurnalistams – Aleksandrui Nikitinui ir Grigorijui Pasko gresia ne tikai priniginės bausdės, bet ir ilgi metai kalėjime. Jų nusi-kaltimas? Pasiremdami gausia įrodymais medžiaga, jie išdrįso paskelbti jog Maskva tebeverčia radioaktyvias atliekas į Ramųjį vandenyną ir kitas ekologiška jautrias vietas, nors pasauliui ji tvirtina to nedaranti. Rusų PEN centras pasizadėjo akylai stebėti jų žurnalistų bylą. (Kapitonas Pasko liepos 20 d. buvo „amnestuotas“, bet valdžia, kaip paprastai, atsisakė pripažinti padariusi klaidą žurnalistą 20 mėnesių išlaikiusi kalėjime).

Cenzūra tebeklėsti komunistų valdomose šalyse. Daugiausia rašytojų kalina Kinija, Bežingas pernai pasirašė tarp-

tautinę politinių ir politinių tiesų sutartį, kuri užtikrina išraiškos laisvę ir piliečių teisę burtis į sąjungas. Panaši būklė ir Vietname, kur užuominos apie valdžios korupciją ir pasisakymai už demokratines reformas baudžiami kalėjimu (iki 15 metų).

Nepaisant popiežiaus apsilankymo ir Fidelio Castro pažadų, į betkokį didesnės demokratijos reikalavimą Kubos valdžia atsako kalėjimu. Naujas baudžiamojo kodekso straipsnis numato bausmes net už „polinkį“ į tokius nusikaltimus.

Tačiau cenzūra tebeklėsti ir daugelyje nekomunistinių šalių, ypač Irane, Sirijoje ir Turkijoje.

Kaip šiame kontekste atrodo pasiūlymas Lietuvoje įsteigti komisiją, kurios nustatytų erotinio ir smurtinio pobūdžio viešosios informacijos platinimo tvarką? Pasiūlymo šalininkai sakyti, esą tai ryškiai rodo, jog jis neturi nieko bendro su cenzūra. Jie galėtų sakyti, jog panašios komisijos veikia ir demokratiškoje Amerikoje, kur žiniasklaida dabar jaučia nemažą spaudimą iš kongreso ir privačių organizacijų savanoriškai apriboti tokio pobūdžio programas ir jas padaryti sunkiau prieinamomis mažamečiams. Demokratiškoje D. Britanijoje žiniasklaida už šmeižtus baudžiama greičiau ir griežčiau, negu Lietuvoje.

Pasiūlymo priešinininkai pakartotų, jog pradėjus „cenzūruoti“ erotika ir smurtą, atsivertų durys ir į kitokios informacijos cenzūrą. a.l.

MIRTIES PRANEŠIMAS

A+ A ELZĖ LINKIENĖ (ELSIE LINKA-HERMANN)

Staiga mirė 1999 m. rugpjūčio 26, ketvirtadienį, Midlande, Ont. „Huron District“ ligoninėje, sulaukusi 72 m. Velionės netekus, ilgai liūdės visi, su kuriais ji bendravo, kuriuos labai mylėjo. Jos netektis skaudžiai palietė mus visus. Ypatingai jos pasigės jos mylimas vyras Kaye, jos vaikai – sūnus Len ir jo žmona Heather, sūnus Viktoras ir jo žmona Cheryl, ir duktė Kristina. Mylima senelė bus visada maloniai prisiminama vaikaičių – Jeff, Tim, Melanie, Adam, Heather, Kevin, Annie ir James. Dėl Elsie mirties taip pat labai liūdi sesuo Lilo ir jos vyras Anton, sūnėnai Gordon ir Mark, ir jos seserys su šeimos Vokietijoje. Velionė paliko didelę tuštumą savo draugų tarpe. Šeimai praradus nebepakeičiamą šeimninę.

Velionė pašarvota „Nicholls Funeral Home“, 330 Midland Ave., Midland, Ont. pirmadienį, rugpjūčio 30 d., 7-9 v.vak. Laidotuvis iš kopyčios antradienį, rugpjūčio 31, 1.30 val. p.p. „St. Marks Anglican Cemetery“ Midlande, Ont. Velionės atminimui aukos: „Children's Wish Foundation“ arba „Canadian Cancer Society“.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(rie Lietuvai Namu)
Pirma pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus prima
pacientus ir vakarais

Užtvaros Rusijos reformoms

Prezidentas Jelcinas blaškosi, parlamentas šiaušiasi, kraštas ir žmonės skursta

ALGIMANTAS EIMANTAS

Užtikau straipsnį š.m. rugpjūčio 12 d. „The Winnipeg Free Press“, atskleidžiantį Rusijos prezidento Jelcino asmeninius bruožus, kurių poveikyje tyvuliuoja politinė ir ekonominė valstybės stagnacija. Tasai straipsnis, paruštas „Associated Press“ agentūros, yra įsidėmėtinas tuo, kad vertina dabartinę vakariečių pažūrą į Jelciną ir jo veiksmus. Vienaip ar kitaip visa tai siekia ir Lietuvą.

Straipsnyje sakoma, kad Rusijos ekonomija virto šipuliais. Jelcino sendraugiai, tarp jų ir Juris Lužkovas, Maskvos meras, gan anksti apledo jį; prezidento visuomeninis vertinimas – arti nulio. Jis pats dar tvirtai tiki savo vaidmens reikšmingumu Rusijos demokratizmo cigoje.

Rusijos visuomenė jau mato jo politinių ėjimų nepagrįstumą, kurį toleruoja vakariečiai. Ministerio pirmininko Stepašino nušalinimas be pagrįstų priežasčių, be paaiškinimų dar labiau pakenkė jo autoritetui. Užsienio žiniasklaida šį kartą jau atvirai pareiškė, kad šis Jelcino kaprizas, ketvirtą kartą keičiantis ministerį pirmininką ir ministrų kabinetą pusantrų metų laikotarpyje esąs asmeninių interesų padaras.

Naujasis min. pirmininkas Vladimiras Putinas, kaip ir jo pirmtakas Primakovas, yra KGB žmonės, vieni iš lojaliausių jėlininkų. Tai pastebėjo ne tik Jelcino priešinininkai, bet ir Vakarų žinių agentūros. Jos pripažino, kad Putinas, neturįs atitinkamų kvalifikacijų, buvo paskirtas premjeru Jelcino atėičiai užtikrinti. Neatsitiktinai Jelcinas pristatė Putiną kaip savo įpėdinį, nors tokia išrinktojo karūnacija turės mažai reikšmės artėjančiuose prezidento rinkimuose.

Šiuolaikinė politinė būklė, pavertusi Rusijos ekonomiją supelėjusių džiuvusių maišų, neatrodo, kad keisis ar stiprės. Tokie būklėje Jelcinas stengiasi izoliuoti savo oponentus. Dauguma jo aršiausių priešų sėdi parlamente. Jelcinas yra užtikrintas politinė pergalė, nes turi teisę paleisti parlamentą jo at-

stovams tris kartus nepritarus prezidento kandidato siūlymų ir ministerius pirmininkus. Tokioje būklėje ir parlamentas, ir Jelcinas atsiduria „paliegiusios anties“ („lame duck“) būklėje, kurioje visas valstybės aparatas nepajėgia dirbti paveikiai.

Toks konstitucinis potvarkis nėra naudingas ir Jelcinui. Mat visos pastangos versti priešininkus iš vėžių izoliuoja ir patį prezidentą – nuo jo šalininkų ir nuo visuomenės. Jelcinui eina 68-tieji metai. Jo sveikata gan pasilijusi, jo darbingumas Kremliuje labai nepastovus. Daugiausia laiko jis praleidžia savo vasarnamyje, miškuose ir vakarus nuo Maskvos. Ten jis susitinka su šeima, su draugais ir patarėjais, atskirtas nuo valdžios darbuotojų ir nuo visuomenės.

Seniau Jelcinas važinėjo viešuoju transportu ir apsuptas žmonių. Su jais pasikalbėdavo. Dabar aplinkybės kitokios – jis lyg eremitas, pralaidęs žmonių kasdienybės ir piliečių grumties su beviltišku skurdu savoką.

Ilgalaikė, ligota Rusijos ekonomija patyrė sukrėtimą prieš metus. Kraštas dar ir dabar dėlto nesulaukė jokios reakcijos iš Jelcino. Iš viso jo pasirodymai tautai yra ribojami trumpomis televizijos ištraukomis Kremliuje, kurios jį dar labiau tolia nuo masių.

Jelcinas savo rankose turi galią įsiūbuoti naudingą ir našią valstybės veiklą, tikslų vyriausybės darbingumą ir reforminę pažangą, bet, kaip jau patirta, trumpalaikės vyriausybės negauna pakankamai laiko nei susiorganizuoti, nei planuoti, nei pradėti darbą. Vyriausybės pasirodo esančios bejėgės, nevieningos ir sumišusios. Politinės diskusijos nuolat pabrėžia asmeniškumus, ambicijas ir pokyčius valdžios hierarchijoje, retai kalbama apie reformas.

Genadijus Selezniovas, žemųjų parlamento rūmų pirmininkas, komunistas, taip apibūdino Jelciną: „Mūsų prezidentas turi konstitucinę teisę keisti kabinetą, bet jis ją naudoja savavališkai“. Tai nuomonei daug kas pritaria.

A.a. JUOZUI SKILANDŽIŪNUI

iškeliauvus amžinybėn, nuoširdžią užuojautą reiškiamame broliams – kun. VIKTORUI bei PRANUI su šeima ir artimiesiems –

Petronėlė ir Jurgis Ivanauskai

A+ A

PRANUI ŽYMAUTUI

iškeliauvus į amžinybę,

jo žmonai MARYTEI, dukrai DANUTEI, sūnams – VYTAUTUI ir ALGIUI bei jų šeimoms, vaikams, visiems giminėms bei artimiesiems Kanadoje, JAV-bėse ir Lietuvoje jūsų visų liūdesio valandose reiškiamame nuoširdžią užuojautą ir kartu su jumis liūdime –

Jonas Lenkaitis
Jonas Gelažius
Adolfas Kanapka
Vida ir Algis Baltrušaičiai
Agotėlė ir Vyta Babekai
Regina Beržinienė, vaikai ir šeimos
Marta Bernotienė, dukros ir vaikai

P A D Ė K A

A+ A

LYDIA ŠARKUVIENĖ

mūsų mylima mamytė, uošvė ir senelė mirė
1999 m. balandžio 5 d. Paliko mus giliame liūdesyje.

Dėkojame kunigams – A. Žilinskui ir H. Lorenzaitei už maldas, tartas žodžius ir apeigas kapinėse, muz. D. Radtkienei už giedojimą, muz. J. Govėdai už vargonavimą. Nuoširdus ačiū karsto nešėjams; už gėles; pareikštas užuojautas; aukas Išganytojo parapijai, St. Ansgar liuteronų parapijai, Vėžio fondui, Sunnybrook Foundation, Palliative Care; ponions už pyragus bei visiems, kurie bet koku būdu prisidėjo ir palydėjo velionę į amžino poilsio vietą.

Jūsų visų nuoširdumas palengvina mūsų liūdesį –
dukros – Sylvia ir Frances,
žentai – Michael ir Bohdan,
vaikaičiai – Andrea, Kathryn, Jūra ir Petriukas

P A D Ė K A

A+ A

JOANA BUBULIENĖ

mirė 1999 m. liepos 20 d., Honey Harbour, Ont.

Nuoširdžiai dėkojame Anapilio parapijos klebonui prel. J. Staškevičiui už maldas laidotuvių namuose bei gedulines Mišias, atnašautas Lietuvos kankinių šventovėje. Nuoširdi padėka Mišių koncelebrantams – Prisikėlimo parapijos klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, ir Šiluvos Marijos parapijos klebonui kun. K. Kaknevičiui.

Dėkojame D. Radtkienei, D. Viskontienei ir M. Gabriui už vargonavimą, giedojimą ir smuikavimą Mišių metu. Esame labai dėkingi visiems, kurie užprašė Mišias; ačiū už gausią atsiųstas gėles, nuoširdžias užuojautas, išreikštas žodžiu bei raštu, aukas „Tėviškės žiburiams“, jų rinkėjams bei karsto nešėjams. Dėkojame giminėms, draugams, pažįstamiems bei visiems, kurie bet koku būdu prisidėjo mūsų mylimą mamytę palydėti amžinybėn. Labai ačiū B. Stanulienai už paruštus laidotuvių pietus ir ponions už skanius pyragus.

Dar kartą dėkojame visiems, kurie mus liūdesio valandoje užjautė bei pagudė –

dukra Diana Wiese su šeima,
sūnus Edvardas Bubulis su šeima

EMILIJOS PLIATERYTĖS paminklas Kapčiamiestyje. Kairėje – paminklo skulptorius ANTANAS AMBRULEVIČIUS, dešinėje – iniciatorius ALFONSAS VITKAUSKAS

Lietuvos laivyno ir uosto rūpesčiai

Klaipėdoje, kur gyvena daug rusakalbių, jų įtaka labai žymi ypač laivyno ir uosto tvarkyme

B. STUNDŽIA, Torontas

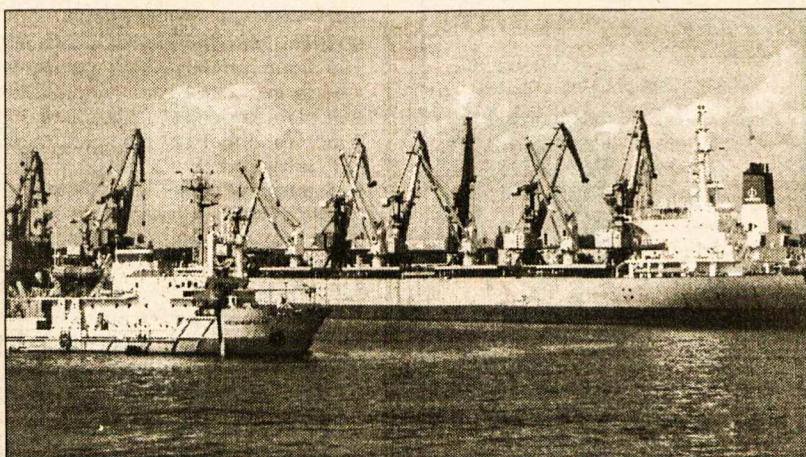
Buvo pasakojama, kad į Palangą atvykę vasaroti rusai sakė, kad ten jiems patinka, tik tu lietuvių per daug...

Gal taip galvoja ir Klaipėdoje gyvenę rusakalbiai, kurių ten esama 45 - 50%. Turbūt tai dar viena priežastis, kad rusai bando Klaipėdą savintis. Jie ten vyrauja laivyne, uosto įstaigose, su laivininkyste ir uostu susijusiose versluose. Kartą užklydęs į laivų statybos amatininkų mokyklą neradai lietuviškai kalbančio asmens, kuris galėtų man apie tą mokyklą papasakoti. Gal vasarą ten tarnautojų mažai buvo ar ant rusakalbio pataikiau.

Lietuvoje beveik nėra jūrinės propagandos. Gal dėl to lietuvių jaunimui geriau patinka daužytis diskotekose, sirgti nuo degtinės ir narkotikų, veikti nusikaltėlių gaujose arba būti bedarbiais, negu griebtis jūrinio specialybės ir eiti į jūrą, kur užsidirbtų kasdieninę duoną, storkai sviesto aptepta. Jų vietas laivininkystėje užima rusakalbiai, kurie ne tik dabar, bet ir ateityje vyraus laivyne, jei jis bus dar išlikęs. G. Vagnoriaus valdžia pagal sovietinį paprotį tikino piliečius, kad ekonominė būklė vis gerėja. Tam įrodyti pradėjo rengti šaunius, prabangius balius, atstogauti tolimuose kraštuose. Iš tikro gi biudžetas buvo skylėtas, kurį lopyti galėjo parduodami įmonės, kurios valstybei pelną nešdavo. Mat tokioms įmonėms yra lengviau surasti pirkėjus.

Dabar dėmesys yra nukreiptas į Klaipėdą, kur pelninčiai dirba laivynas, krovėjų bendrovės, laivų statytojai. Vagnoriaus ir Šlezevičiaus valdžios buvo privatizavimo leido sunaikinti nemažą žvejybos laivyną. Tai padarė valstybės milijardus litų nuostolių. Dabar atėjo eilė prekybos laivynui. Keičiasi laikai, valdžios ir supratimas apie valstybės gerovę. Tarpukario Lietuvoje, net neturint pakankamai kapitalo, buvo kuriamas laivynas, o dabar stengiamasi jo atsikratyti. Visi jūros verslo žinovai, Jūrininkų sąjungos, Jūreivystės instituto įrodinėjamai, kad laivynas valstybėje stiprina ekonomiką, kad 3 darbo vietos jūroje sukuria 7 krante, kad laivynas būtinas jūros valstybės įvaidžiui, Vilniaus biurokratų (tiksliau – senosios nomenklatūros) nedomina. Privatizavimas duoda jiems nemažas, dažnai neteisiškai pajamas, greičiausiai kysių pavidalu. Dažnas biurokratas nesupranta ir jūros bei laivyno reikšmės, todėl jūrinės įstaigos turėtų būti perkeltos į pajūrį. Ontario kai kurios valdžios įstaigos yra iškeltos į kitus provincijos miestus.

Ne tik rusakalbiai vyrauja uoste ir prekybos laivyne, jūreivystės mokyklose, bet ir jų įtaka stiprėja net karo laivyne. Lietuvos kariniui jūros pajėgų štabo viršininku, vietoje išėjusio į atsargą komandoro Vytauto Urbo, paskirtas komd. lt. Olegas Mariničius, gimęs Klaipėdoje ir

Laivai Klaipėdos uoste

Narsuolė grafaitė - sukilimo kovotoja

Emilija Pliaterytė – Lietuvos Joana Arkietė (Jeanne d'Arc), palaidota Kapčiamiestyje

ANTANINA URMANAVIČIENĖ

Ilgą Rusijos caro okupacija tiek prispaudė Lietuvos gyventojus, kad ėmė kilti ginkluoto pasipriešinimo banga.

Okupantai, pajutę kylančią pasipriešinimo bangą, ėmėsi represijų. Prasidėjo kratos, areštai, trėmimai. Buvo ištremtas ir Adomas Mickevičius, tuo metu mokytojas Kaune ir su studentais palaikęs ryšį. Bajorai nerimo, judėjimas plėtėsi. Vilniuje buvo sudarytas komitetas, turėjęs vadovauti sukilimui. Tikėtasi sulaukti paramos iš Lenkijos, kuri irgi norėjo išsivaduoti iš carinės prispaudos. Lenkai tikėjosi gauti paramos iš Anglijos ir Prancūzijos, bet jos nesulaukė.

Tikėdamiesi sulaukti baudžios panaikinimo, sukilo ir valstiečiai, bet paskui suprato, kad apie jos panaikinimą ponai negalvojo.

Nesėkmingi žygiai

Valstiečių bruždėjimui vadovavo bajorai. Raseiniuose 1831 m. kovo 25 d. buvo parašytas ir sukilimo aktas. Turėdami 50 raitelių, 100 pėsčiųjų šaulių ir 400 miestiečių, išvyjo rusus iš Raseinių. Ši sėkmė paskatino sukilti prieš pavergėjus visą Lietuvą.

Į sukilėlių rankas nepateko Vilniaus ir Kaunas. Sukilimas vyko ir Lenkijoje. Jam vadovavo M. Radvila. Vilniui užimti iš Lenkijos sukilėliams pagelbėti buvo išsiųsti kariuomenės daliniai, vadovaujami generolo Gelgaudo. Puolimas buvo nesėkmingas – žuvo daug žmonių. Gelgaudo kariai perėjo į Prūsiją. Lietuvoje liko tik Dembinskio rinktinė (apie 3500 karių). Rusai atgabeno daugiau kariuomenės. Narsiai kariauvas Dembinskis, prieš neįveikęs grįžo Varšuvon. Lietuvos bajorai reikė nepasitenkinimą sukilimo vadais, tarp kurių nebuvo santarvės.

Nepavykus sukilimui rusams beliko sukilėlius išgaudyti. Prasidėjo žudynės, plėšimai, ypač nukentėjo Ašmena. Joje nužudyta apie 80 žmonių, o įtariamuosius dalyvavusius sukilime priištus prie patrankų varė į Vilnių.

Daug žmonių ištremė į Sibirą, o jų namuose apgyvendino rusus. Nukentėjo šventovės, vienuolynai, nes sukilime dalyvavo ir kunigai. Kauno, Raseinių, Panevėžio šventovės virto cerkvėmis. Vienuolynus uždarė. Nukentėjo mokyklos. Jų daugumą uždarė. Sukilime dalyvavusių bajorų dvarai buvo konfiskuoti.

1832 m. rusai uždarė ir Vilniaus universitetą, o jo turtas, biblioteka, knygos atiteko Kijeve įsteigtam universitetui. 1840 m. panaikintas ir Lietuvos statutas. Prasidėjo arši rusinimo politika.

Karžygė Pliaterytė

1806 m. lapkričio 13 d. Vilniuje, turtingų grajų Pliatieri šeimoje, gimė dukra Emilija. Jos tėvai tarp savęs nesutarė, dažnai bardavosi ir 1815 m. išsiskyrė. Judvi su motina apsigyveno pas giminačius Linksmos dvare Latvijoje.

Tėvų vaidai neleido džiaugtis vaikyste. Jos veide atsispindėjo liūdesys, kuris neleido džiaugtis tuo, kas linksmino jos bendraamžius. Augdama Linksmos dvare, viena tarp suaugusių, susikūrė savo pasaulį. Svaigė joje didelis darbas, kaip tapti naudinga visuomenei, visai tautai. Buvo mokoma namuose. Žavėjosi pasakomis, istorijomis apie karžygius, kovas su priešu. Daug kartų įsivaizdavo save dalyvaujant mūšiuose. Ją

džiugino graikų vyrų ir moterų dalyvavimas sukilime prieš turkus, gėrėjosi XV š. gyvenusia ir kovojusia prancūze Žana d'Ark, patekusia nelaisvėn ir priešo sudėginta. Ji buvo Emilijai idealas. Jos kambary buvo apie Žaną paveikslų ir aprašymų.

Emilija ruošėsi būsimiems karo žygiams. Buvo išsimokslinusi, puikiai įdomėjo kalnais, giriomis, šokinėdavo su žirgu per tvoras ir griovius, lavinosi fechtavime, mokėsi jodinėjant šaudyti.

Ji džiaugėsi sužinojusi apie Vilniaus universitete besikuriančias slaptas organizacijas. Jos pusbroliis, gimnazistas Mykolas Pliateris lontoje parašė: "Tegyvuoja gegužės 3-osios konstitucija!" (Lietuvos ir Lenkijos bajorų laisvės garantija). Mykolas buvo pašalintas iš gimnazijos ir paimtas į kariuomenę. 1830 m. mirė Emilijos motina. Likusi viena, bandė suartėti su tėvu, bet jis jos pas save nepriėmė.

1830 m. sukilimas Varšuvoje sukrėtė visą Lenkiją, pastūmėjo ir Lietuvą. Dauguma žmonių, jų tarpe ir Emilija, skubėjo Vilniun, kur buvo įsikūrusi sukilimo valdžia. Ypač aktyvūs buvo žemaičiai.

Sukilėlių kovos

Emilija, grįžusi iš Vilniaus, pradėjo rengti sukilimą. Jos plane buvo užimti Daugupilio tvirtovę. Į sukilėlių gretas įsijungė iš užsienio atvažiuavę jos turtin gas pusbroliis Cezaris Pliateris. Emilija su pusbroliu suorganizavo sukilėlių būrį, kuris susijungęs su Rokiškio sukilėliais, 1831 m. balandžio 4 d. užėmė Zarasus. Tačiau rusų kariuomenė buvo pajėgesnė, ir maištininkai turėjo pasitraukti.

Emilijos būrelis prisijungė prie sukilėlių vado K. Zaluskio korpuso. Ji norėjo tapti vado adjutante, bet jis jos sumanymui nepritarė. 1831 m. gegužės 4 d. įvyko mūšis prie Radviliškio. Po mūšio Pliaterytės sukilėlių būrys su Medarto Končos ukmergičių būriu atvyko Ukmergėn ir dalyvavo kautynėse ties Maišiagala. Emilijos kovotojai prisijungė prie generolo Chlapovskio dalinio. Emilija buvo paskirta XXV pulko I kuopos garbės vade. Jai buvo suteiktas sukilėlių kariuomenės kapitono laipsnis.

Jos vadovaujamas XXV pėstininkų pulkas buvo siunčiamas į Kauną. 1831 m. birželio 28 d. nelygiose kautynėse su rusų kariuomene žuvo apie 500 sukilėlių, o ji nelaisvę paimta apie 600 žmonių. Įsiveržusi į priekį narsiai kovėsi Emilija.

Po nesėkmingų kautynių sukilėliai traukėsi į Kėdaičius. 1831 m. liepos 8 d. įvyko kautynės ties Šiaulėnais (Radviliškio raj.). Besitraukiančius kovotojus persekiojo kazokai. Emilijai šokant su žirgu pro pusiau pravitrus vartus, užsikabino apsiaustas. Ji nukrito, žirgas pabėgo. Paskui ją jojęs pulkininkas Tekernickis skubiai jai atidavė žirgą, o pats pakliuvo nelaisvėn.

Liepos 12 d. su drauge Maryte Rasonavičiute, taip pat kovotoja, ir pusbroliu C. Pliateriu nuvyko Lenkijon. Po 10 dienų grįžo Lietuvon. Atsidūrė Leipalingio-Kapčiamiesčio miškuose ir rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais dalyvavo partizaninėse kovose. Sukilėlių centras buvo prie Menciškės kaimo miške. Kazokams užpuolus, Emilijai pasisekė pabėgti, tačiau beliantis per Juodąją Ančią, jai buvo pašauta koja. Bėgo Veisiejų link. Skubėdama per Semoškų kaimą, prie vartelių pastebėjo stovintį senuką Skrebulį. Ji numetė jam planšetę su pinigais ir pasakė: "Imk, tėvuk, ir naudokis".

Ji atvyko pas Justinavo dvaro savininkus Ablamavičius. Apsigyveno pas dvaro eigulį Margelį. Jos teta gavo Emilijos laišką. Pašto antspaudas rodė, kad laiškas išsiųstas "1.X.1831". Jame grafaitė Emilija rašė: "Kiekviename mūšyje ieškau mirties ir dėl igimtos meilės, kurią jaučiau Lietuvai, ir dėl noro susijungti su motina".

Mirė 25-rių metų amžiaus

Emilijos žaidza negijo. Besislapstydama peršalo, susirgo plaučių uždegimu. Narsios Lietuvos dukros, sulaukusios vos 25-erių metų, akys užgeso. Mirė 1831.XII.23.

1832 m. Adomas Mickevičius parašė jos atminimui eilėraštį, "Pulkininko mirtis", kurį išvertė E. Mieželaitis.

Girtos eigulio kuklių sodybą Saugo visas kareivių būrys, Vartuos budi jų vardo sargyba Miršta vadas – narsiausias karys.

Rauda čia susirinkę kaimiečiai Koks turėjo jis būti garus, Jeigu vado likimas paliečia Lyg bašiausia nelaimė visus.

Liepia žirgą jisai pabalnoti, Kurs jam buvo kare paspirtis, Su kuriuo į žygius teko joti, Su kuriuo greit išskirs ji mirtis.

Rūpi kardas, kuriuo priešui kirtį Narsiai smogė, Šaulių aprangą, – Nori jis kaip Čameckis prieš mirtį Ginklą peržengti kario ranka.

Dievo tarnas aplankė trobelę, Ir sodybą paskendo skausme, Ir kareiviai stovėjo išbalę, Kaimo žmonės klūpojo kieme.

Net Kosčiūškos kareiviai, nemaža Jau patyrę, ir tie čia sykiu Tyliai meldėsi ir ašaros lašą Braukė delnu slapta iš akių.

O ryte gaudė varpas koplyčioj, Ir kariai pasitraukė laiku, Nes maskoliai jau siautėjo šičia Laisvės riterio to palaikų. Pažiūrėti atėjo minia – Laiko kryžių vaškis jo delnas. Gali šautuvus, kardas ir balnas. Žmonės mato po šia miline Moters veidą ir aukštą krūtinę. Lietuvalit! – kartoją pažinę, – Tai kariuomenę vedė į didį Sukilimą narsi Pliaterytė.

Emilija mirė Vainazėrio kaime. Naktį laiveliu Ančios upe buvo atplukdyta į Kapčiamiesčio šventovę, kur buvo aukojamos gedulinės Mišios. Palaidota Kapčiamiesčio kapinėse. Antkapio paminkle iškalti tokie žodžiai lenkų kalba: "Dusza Bogu Życie ojczyzny oddata". (Siela Dievui, gyvenimą tėvynei atidavė).

Sukilimo dalyviai jos narsumą plačiai garsino pasaulyje. Parašyti eilėraščiai šešiomis kalbomis: lenkų, anglų, prancūzų, vokiečių, italų, lietuvių. Iki šiol ji vadinama lietuviškąja Žana d'Ark. Leipalingio muziejuje įrengta gausi paroda. Joje yra unikalių rodimų: balto marmuro jos bareljefas, suktas Kaukaze, Barbaros Vileišytės Varšuvoje parašytas 184 lapų lietuvių kalba rankraštis, kuriame yra 28 įvairių autorių Pliaterytės atvaizdai.

Muziejaus vadovas Algirdas Volungevičius pasakoja, kad Kapčiamiestį dažnai lanko lenkų delegacijos ir vyksta prie E. Pliaterytės kapo. O iš Gožovo atvykę lenkai pasiėmė žemių nuo jos kapo ir įrėngė šventovę, kurioje niekad neužgesta ugnis. 1970 m. lankėsi iš Lenkijos mokyklos moksleivių organizacijos, pasivadinusios jos vardu.

● Didvyriška mūsų istorija... ne imperializmu, ne militarizmu, ne jėgos siekimu ir ne ginklo garbinimu, o tik narsiu savo laisvės gynimu. DR. J. GIRNIUS

ATA ELENAI BANIENEI Čikagoje mirus,

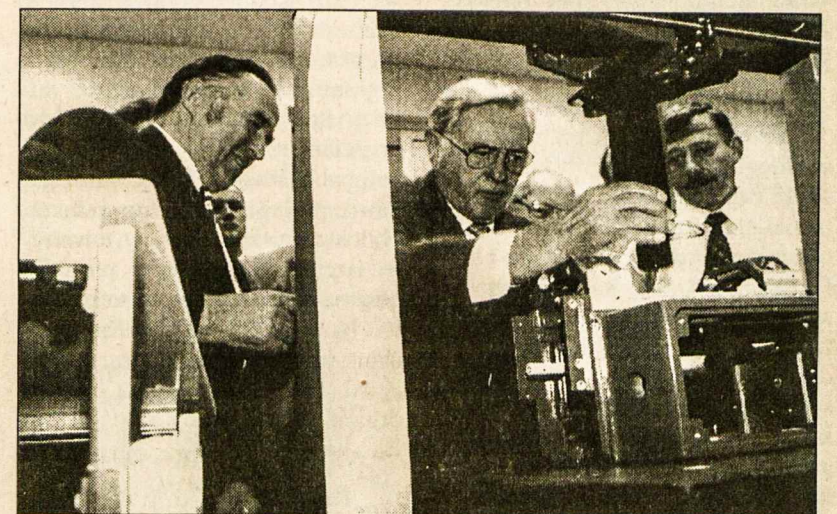
nuoširdžiai užjaučiame brolių ALGĮ ŽEMAITĮ, jo žmoną IRENĄ bei visus artimuosius –

B. J. Bedarfai
P. V. Gulbinai

A. J. Stukai
A. A. Sukauskai

Prez. V. ADAMKUS su nauja lietuviška KMM "Gage 2000" matuoja sprausminio lėktuvo detalę. Iš kairės: B&S-P gen. dir. P. VILKAS, prez. V. ADAMKUS ir inž. K. ŠČIUKA

Š.m. liepos mėn. Lietuvos-JAV bendra įmonė "Brown & Sharpe-Precizika (B&S-P)" pradėjo Vilniuje gaminti koordinatines matavimo mašinas pasaulinei rinkai. Šios labai tikslios "Gage 2000" matavimo sistemos bus naudojamos lėktuvų, automobilių, medicinos įrangos ir kitų produktų gamyboje precizinės mechaninės detalės matuoti. Iškilmingame gamybos pristatyme kerpama atidarymo juosta. Iš kairės: B&S-P firmos steigėjas ROMAS BRICKUS iš Bostono ir Lietuvos respublikos prezidentas VALDAS ADAMKUS

Nuotr. V. Kapočiaus

Proveržis į pasaulinę rinką

"Brown & Sharpe – Precizika", bendra Lietuvos ir JAV įmonė, 1999 m. liepos 9 d. žiniasklaidai išsiuntinėjo pranešimą, kad ji jau pradėjo gaminti koordinatines matavimo mašinas (KMM) pasaulinei rinkai. Neseniai įvykusiame KMM "Gage 2000" pristatyme dalyvavo Lietuvos prezidentas V. Adamkus, ūkio ministeris E. Maldeikis, Taupomojo banko valdybos pirm. R. Visokavičius ir kiti svečiai, teigiamai pasisakę ir pasidžiaugę įmonės pasiekimais.

Įmonės gen. direktorius Pranas Vilkas paaiškino, kad bendra gamybinė veikla buvo pradėta 1991 m. liepos mėn. sudarius trijų firmų junginį: "Brown & Sharpe (BNS)", "Euromedika" iš JAV ir "Precizika" iš Lietuvos. Įsikurta buvusio Staklių instituto ir jo bandomosios gamyklos "Precizika" patalpose. Šiandien įmonė didžiąją savo gaminių dalį eksportuoja į JAV, Šveicariją, Italiją, Vokietiją, Lenkiją, Čekiją ir NVS šalis. Romas Bričkus, firmos steigėjas iš Bostono, Mass, papasakojo, kaip įtemptai ir la-

bai daug dirbant per devynerius metus pasisekė įsiveržti į Šveicarijos, JAV bei Vokietijos rinkas su mažesniais metrologijos gaminiais. Dabar Lietuvoje gaminama "Gage 2000" jau randa rinkų visame pasaulyje. Belieka išlaikyti kokybę ir kainų konkurenciją. Koordinatinė matavimo mašina "Gage 2000" pasaulinėje rinkoje bus parduodama už mažiau negu 100,000 litų, kas jau yra labai gera kaina. Šiuo metu įmonėje dirba 125 žmonės, kurių tarpe didelė dalis inžinierių. Daugiau kaip trisdešimt metų kurta ypatingai tikslaus matavimo technologija pagaliau pasiekė labai gerų rezultatų. Pranešime nurodytas adresas: Žirmūnų 139, LT-2600, Vilnius, Lietuva, tel. 370 (2) 776857; faksas- 370 (2) 776857; www.omnitel.net/bsp/Inf.

Knygų rėškla "SAMOGITIA"
meniška įrėša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

ATA STASEI KANOPIENEI mirus,

jos vyrą POVILĄ, dukrą AUDRONĘ su šeima, jos seseris ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Leokadija ir Juozas Vitai

PADĖKA ATA JONAS ŠIMKUS,

mylimas vyras ir tėvas mirė 1999 m. birželio 7 d. Palaidotas birželio 10 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississauga, Ont.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, kunigams iš Lietuvos už gedulines Mišias ir pamokslą, kun. Liudui Januškaui, OFM, už Rožinį, kun. Eugenijui Jurgučui, OFM, palydėjusiam į kapines.

Ačiū giminėms, draugams bei pažįstamiems už pareikštą užuojautą raštu bei žodžiu, už užprašytas Mišias, gražias gėles, dalyvavimą koplyčioje ir palydėjimą į kapines; ačiū D. Radtkienei už gražias giesmes.

Dėkojame karsto nešėjams ir už aukas "Kerry's Place Austim Services Dufferin Chapter, Parkinson Foundation", Lietuvos našlaičiams, "Vaiko tėviškės namams" ir "Tėviškės žiburiams". Esame dėkingi poniams už skanios pyragus, B. Stanulienai už paruoštus pietus.

Liūdinti žmona Nijolė, sūnūs – Ričardas ir Steponas

LAISVOJE TĖVYNĖJE

ATPIGO MAISTAS

Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje liepos mėnesį, palyginti su birželiu, labiausiai atpigę maisto produktai ir nealkoholiniai gėrimai – 1.3%. Per liepą sviestas atpigę 1.7%, grietinė – 1.6%, varškė – 1.4%, kiaušiniai – 1.2%, fermentiniai sūriai – 1.1%.

BALTIJOS KELIO MONETOS

Rugpjūčio 13 d. Lietuvos banke buvo pristatytos naujos proginės 50 litų ir vieno lito apyvartinės monetos, skirtos Baltijos kelio 10-mečiui. Proginė 50 litų moneta, pagaminta iš sidabro, 4, 000 tiražu, su užrašais "Baltijos kelui – 10, Lietuva, Latvija, Estija". Vieno lito, vario ir nikelio lydinio monetoje tas pats užrašas. Monetų sukurtos skulptoriaus Antano Žukausko.

DAUG GAISRŲ

Šiais metais Lietuvos miškuose išdegė apie 750 ha miškų. Iš viso iki rugpjūčio 4 d. užregistruota daugiau kaip 350 gaisrų. Pradžiai metais jų buvo tik 111. Gaisrai kilo dėl karšto oro ir sausros. Pagrindinė gaisrų priežastis, kaip praneša "Lietuvos aidas" – neatsakingas žmonių elgesys. Gaisrus taip pat sukelia traukiniai. Šiemet dėl nesutvarkytų garvežių kibirkščių slopinutų kilo 37% miško gaisrų. Degė ir daugiau durpynų, pelkių, negu pernai. Patiriami dideli materialiniai nuostoliai. Medžių sodinimas kainuoja 2000 Lt vienam hektare, neskaiciuojant išvalymo. Šiemet miškuose uogų ir grybų beveik nėra, gyventojai tikisi rinkti spanguoles, tačiau dar draudžiama jas skinti, o kai kur dega net spanguolynai.

DIDINS EKSPORTĄ RUSIJON

Liepos 27 d. Maskvoje Lietuvos vyriausybės ir Maskvos merijos atstovai pasirašė žemės ūkio produktų tiekimo protokolą, kuriuo remiantis Rusijos sostinė 2000 metais nupirks keliasdešimt tūkstančių tonų lietuviškų produktų, rašo "Lietuvos aidas". BNS žiniomis, šiais metais nupirktą apie 35,000 tonų produktų, o tikimą tikimasi padidinti du kartus. Ministeriui pirmininkui Rolandui Paksiui besilankant Maskvoje buvo pasirašytos sutartys, kurios palengvins produktų tiekimą – Dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis ir Susitarimas dėl bendradarbiavimo transporto srityje.

DRAUDIMO GRUPĖ

ELTA praneša, kad penkios Lietuvos draudimo firmos subūrė transporto priemonių savininkų civilinės atsakomybės draudimo grupę "VCA pulas". Bendrą atsakomybę už draudiminę riziką prisiima "Baltijos garantas", "Baltik garant", "Hermis-Draudimas", "Lietuvos žemės ūkio banko draudimas" bei "Preventa". Penkių draudimo firmų siūloma paslauga užtikrina, kad sutartyje numatyti įsipareigojimai bus vykdomi, nes vienam grupės nariui tapus nemokiu, su draudėju atsisakytis kiti grupės nariai.

FIRST PLACE PHARMACY
350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Phm
☐ 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
☐ Nemokamas vaistų pristatymas
☐ Sveikatos priežiūros įrankiai

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334

◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆

- \$12 už vieną kubinę pėdą.
- Papildomai \$5 už 10 kg siunčiant tuo pačiu adresu kitam asmeniui.
- Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti
- \$18 pristatymas iki 31 kg.
- Pagal Lietuvos muitinės įstatymus asmuo gali gauti tik 31 kg be maito.
- Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti

Genei Kairienei (905) 643-3334
Priimu siuntinius antradieniais ir trečiadieniais

Petras Šturmas (Toronto raj.) (905) 271-8781
Leonas Balaišis (Montrealio raj.) (514) 366-8259
Algis Trumpickas (Vasagos raj.) (705) 429-2156
Bernardas Mačys (905) 632-4558
Andrius Usvaltas (519) 773-8007

Iš Lietuvos fronto bičiulių poilsio ir studijų savaitės Dainavos stovyklavietėje Manchester, Michigan, 1999 m. rugpjūčio 8-14 dienomis. Savaitė būna gausi įvairiomis paskaitų temomis, užbaigiama koncertu ir literatūros vakarone. Ši studijų savaitė buvo 43-čioji ir vėl bus rengiama kitais metais Dainavoje Nuotr. J. Urbono

Edmonton, Alta.

EDMONTONO LIETUVIAI visuomet pasižymėjo savo dosnumu Lietuvos našlaičiams ir beglobiams vaikams. Proporcingai, pagal lietuvių skaičių, tai daugiausia Kanadoje aukojanti grupė vaikų kaimui "Vaiko tėviškės namai".

Šiomis dienomis vėl gauta edmontoniečio JUSTO AUGIO \$300 auksa mažųjų kaimo gyventojų išlaikymui. Su pagalba ir dėkingumu reikia minėti asmenis, kurie supranta, kad benamiai vaikai taip pat yra Lietuvos ateities dalis.

KLK moterų dr-jos centro valdyba

Rodney, Ont.

TRADICINĖS JONINĖS įvyko rugpjūčio 1 d., 3 v.p.p. puikioje Jono ir Olgos Statkevičių sodyboje. Joninės buvo atkeltos į šią datą, nes rodnikiškai norėjo slapta pagerbti savo choro vadovę, Liuciją Jasinskienę, kuri lankėsi Lietuvoje. Choristai repetavo ir planavo, kol ji ten buvo. Ši popietė buvo puikiai paruošta. Svečiai, kurių susirinko daugiau kaip 40, valgė ant iešmo keptą paršiuką, saldžius kukurūzus, įvairių kitą maistą. Šeimininkės čia tikrai parodė savo kulinariinius sugebėjimus.

M. Jocienė pasveikino Jonus ir padėkojo p.p. Statkevičiams už priėmimą. Programą atliko chorėlio vyrai, vadovaujami p. Liucijos. Po to – staigmena: visas choras, išmokęs dainas be savo vadovės, svečius ir pačią chorvedę sužavėjo. Liucijai buvo įteiktos gražios dovanos ir padėkota už jos pasisveitimą, kantiybę ir sugebėjimą taip šauniai vadovauti chorui "Antroji jaunystė".

RUGPJŪČIO 15 d. čia atsilankė ir visus pralinksmino Šaulių dramos teatro aktorai: Sigitas Jakubauskas, Saulius-Edvardas Pauliukonis, Gražvydas Udrėnas, Antanas Venckus ir pianistas Romualdas Lukošius. Šauliečiai, iškviešti Hamiltono dramos teatro "Aukuras" gastroliuoja Kanadoje ir JAV. Jie atliko dviejų dalių programą, pavadintą "Meilė jausmas suplingas". Tai muzikos, deklamacijų ir vaidinimo spektaklis. Pirmoji dalis buvo rimta, o antroji komiška, kuri iššaukė daug juoko, netgi iki ašarų. Rodnės lietuviai su svečiais iš Londono ir kitų apylinkių pripildė pilną salę ir artistus sutiko šiltais plojimai. Bendruomenės pirm. Jonas Statkevičius pristatė aktorius ir po programos gražiai jiems padėkojo. Šeimininkės visus svečius pavaišino skaniais sumuštinais ir dar skanesniais pyragais. Rodnės lietuviai linki šauliečiams sėkmingų tolimesnių gastrolių. A.T.Ž.

Savo 90-metį švenčiančio "Draugo" dienraščio vyr. red. DANUTĖ BINDOKIENĖ kalbasi su į redakciją atėjusiu dienraščio vyriausiuoju amžiumi bendradarbiu JONU DAINAUSKU, kuris neseniai atšventė savo 95-į gimtadienį Nuotr. Ed. Šulaičio

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

- ☒ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
- ☒ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
- ☒ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Hamilton, Ont.

KANADOS LIETUVIŲ FONDUI a.a. Stasės Kanopienės atminimui aukoję \$30 K. Meškauskienė; \$25 – St. Dalius, A. Petraitienė, M. Z. Stonkai; \$20 – A. Deksnienė, G. J. Krišolačiai, K. K. Deksniai, P. Žulys, A. P. Armonai, J. Stankus, Z. Čečkauskas, O. A. Jusiai, R. J. Pleiniai, I. P. Zubai, D. G. Skaisčiai, V. Kežinaitis. A.a. Antano Prancevičiaus atminimui aukoję \$25 A. Z. Stanaičiai; \$20 – St. Dalius, I. J. Jokubynai, O. A. Jusiai, G. J. Krišolačiai, J. R. Otto, G. K. Žukauskai.

A. Juozapavičius, administratorius

A.a. STASEI KANOPIENEI mirus, jos atminimui, Tėvynės sąjungai aukoję: \$20 – S. Jankauskienė, L. M. Paška, V. P. Šidlauskai, A. J. Norkai.

Tėvynės sąjungos Hamiltono ir Niagaros pusiasalio valdyba

A.a. Antano Prancevičiaus atminimui, užjausdami artimuosius, vietojėlių aukoję: \$20 – E. K. Gudinski, V. P. Lukošiai, A. A. Petruskai, E. V. Sakavičiai; \$10 – G. Agurkienė, A. Mačiulaitienė, D. Vaitiekūnienė; \$5 – F. M. Gudinskai; a.a. Onutės Mikšytės atminimui: \$20 – A. Bungardienė, M. Chrolavičienė, E. K. Gudinskai, O. Linčiūskienė, G. Repčienė, A. K. Žilvyčiai; \$15 – G. V. Stabingiai; \$10 – G. Agurkienė, J. Astas, A. Mačiulaitienė, E. Mažulaitienė, A. S. Urbanavičiai; \$5 – F. M. Gudinskai; a.a. Vyto Kairio, a.a. Eduardo Laugailio, a.a. Liudo Vyšniausko ir a.a. Vlado Šalvaičio atminimui \$40 aukoję A. A. Urbanavičiai.

Už aukas dėkoja –PLV k-tas

SU HAMILTONO AV PARAPIJOS CHORU šiemet amžinai atsiskyrė trys choristai. Pavasarį staugė mirė a.a. Genutė Grajauskienė; liepos pabaigoje atsiveikino su a.a. Stase Kanopiene ir rugpjūčio pradžioje išlydėjom a. a. Antaną Prancevičių.

A.a. Stasė Kanopienė buvo linksmas, pilna energijos. Bet nepagydoma liga per pusę metų ją atskyrė iš mūsų tarpo. Stasė gimė, augo ir mokėsi Kybartuose. Hamiltone įsijungė į parapijos chorą ir jame dalyvavo, kol nelemta liga pavaišėjo jos jėgas. Velionė buvo šaulių kuopos narė, vėliau vadovė-pirminkinė.

A.a. Antanas Prancevičius – Zanavykijos lygumų sūnus. Mokėsi Marijampolės Marijonų gimnazijoje, baigė Jurbarko ir tą patį rudenį įstojo į Karo mokyklą aspirantų. Daug jo svajonių sugriuvo, kai Lietuva prarado nepriklausomybę. Velionis kaip dauguma gyveno Vokie-

tijoje pabėgėlių stovykloje, vėliau įsikūrė Kanadoje. Čia vėl sutikau Antaną; nuo Marijonų gimnazijos laikų nebuvo susitikę. Pramokęs anglų kalbos bandė savo laimę namų pardavimo versle. Su kitais dviem lietuviams atidarė savo namų pirkimo-pardavimo įstaigą. Jų įstaigos patarnavimais apie 30 metų pasinaudojo plati Hamiltono lietuvių apylinkė. Apie penktą metų Antanas priklausė parapijos chorui. Velionis paliko du suaugusius sūnus ir dukrą su šeimomis. J.K.

Windsor, Ont.

JULIJA BALAIŠYTĖ, š.m. rugpjūčio 4 d. Toronto universitete apgynė diplominį mokslinį darbą ir įgijo filosofijos daktarės (Ph.D.) laipsnį. Julija yra gerai žinoma Vindsoro lietuviams. Tai Balio ir Ludmilos Balaišių duktė, gimusi ir augusi Vindsore. Čia įsigijo pirmuosius humanitarinių mokslų (1973) ir pedagogikos (1974) bakalauro laipsnius.

Išvykus mokytojauti į "Cardinal Carter" gimnaziją, Aurora, Ont. studijuojama toliau ir Toronto universitete 1991 m. įsigijo pedagogikos magistrės laipsnį. Ji augina trijų asmenų šeimą, kurių vyresnysis sūnus jau lanko universitetą. Julija yra aplankiusi Lietuvą, žavėjosi krašto gamtovaizdžiu ir jos žmonėmis. Ji, nors sunkiai, bet dar kalba lietuviškai ir dabar stengiasi gauti Lietuvos pilietybę. Vindsoriečiai išaugę jos pasiektais laimėjimais ir linki sėkmės darbuotis jaunimo auklėjimo bei mokyimo srityje.

BAIGIANTIS KARSTOM VASAROS DIENOM B-nės valdyba š.m. rugsėjo 12 d., tuojau po pamaldų, 3 v.p.p. ruošia suėjimą-pobūvį, kuris įvyks parapijos kavinėje. Kviečiami Vindsoro apylinkės bei Detroito lietuviai. Bus galima pasi-vašinti, atsisveikinti, padainuoti, pabendrauti.

A.a. kun. KAZIMIERAS BUTKUS, vos tik prieš šešias savaites pasitraukęs iš mūsų parapijos klebono pareigų, š.m. rugpjūčio 14 d. Detroito atsikyrė su šiuo pasauliu. Laidotuvės įvyko rugpjūčio 18 d. Šv. Antano lietuvių šventovėje. Gedulines Mišias atnašavo Detroito kardinolas Mida dalyvaujant vietos vyskupui ir 18 kunigų, kurių tarpe buvo šios parapijos klebonas kun. A. Babonas, kun. V. Kriščiūnėvičius ir kun. A. Volskis. Pamokslą pasakė vietos vyskupas, skaitinius atliko B. Jasevičius. Pamaldų metu vargonavo ir gražiai giedojo muz. S. Sližys. Mišių pabaigoje kardinolas Mida tarė žodį iškeldamas a.a. kun. Kazimiero darbuotę skelbiant Dievo žodį. Velionis palaidotas Detroito vyskupijos "Holy Sepulchre" kapinėse. Laidotuvės dalyvavo Detroito ir Vindsoro lietuviai. Po laidotuvių visi buvo kviešti pietų. A.a. kun. Kazimieras Butkus apie 15 metų buvo Detroito lietuvių Šv. Petro parapijos klebonu, po to daugiau kaip metus klebonavo Vindsoro Šv. Kazimiero parapijoje. E.B.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 1531 Mosley St., Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreiptis į:

Angele Šalvaitę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-429-2121
Elektroninis paštas: salvaita@lynx.org
Tinklavietė: www.fourseasonproperties.com

LIETUVIAI PASAULYJE

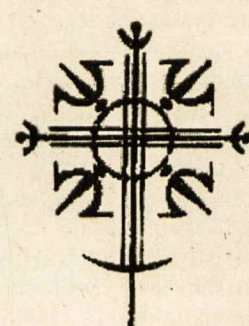
JA Valstybės

Staiga birželio 1 d., ištikus stipriam širdies smūgiui, eidamas 48-tuosius metus, aktyviai dalyvavęs lietuvių kultūrinėje bei visuomeninėje veikloje, Bruklne, NY, mirė a.a. Petras Sandanavičius. Velionis gimė 1951 m. rugpjūčio 31 d. Bruklne, NY. Lankė Apreiški-mo parapijos mokyklą, taipgi Mai-ronio lituanistinę mokyklą, baigė St. Francis Prep berniukų gimnaziją. Įstojo į Pratt meno institutą, kurį baigė 1973 m., išsilydamas bakaluro laipsnį dailiojo meno ir grafikos srityse. Laidotuvių namuose maldas sukalbėjo vysk. P. Baltakis, OFM. Atsisveikimo žodžius tarė Lietuvos generalinis konsulas P. Anusas, prel. Cassatto, LB Niujorko apylinkės valdybos pir. K. Bileris, V. Sidas, D. Čepinskas, P. Dulkė, B. Kučinskas, E. Ruzgienė. Gedulines Mišias Apreiški-mo parapijos šventovėje atnašavo kleb. kun. V. Palubinskas, kun. St. Raila, kun. V. Volertas, kun. Tony, SJ. Laidotuvės dalyvavo daug velionies draugų iš įvairių JAV-bių vietovių.

Velionis su savo meno darbais dalyvavo lietuvių ir amerikiečių parodose, o lietuvių kultūrinuose žurnaluose kūrė iliustracijas. Jis taipgi nuo jaunystės mėgo vaidinti. Atmintina jo vaidyba "Pytpkės" ir "Barzdos" spektakliuose. Veikė ateitininkų ir vyčių organizacijose. 1978 m. persikėlė į Los Angeles miestą. Priešidėjo prie žurnalo "Lietuvių dienos" paruošimo. Kūrė scenovaizdžius, grafiką, vaidino dramos sambūryje. Velionis 1993 m. grįžo į gimtąjį Bruklną ir savo mėgstamą Apreiški-mo parapiją. Jis čia greitai įsijungė į lietuvių kultūrinę ir parapijinę veiklą. Dalyvavo Apreiški-mo parapijos chore, dažnai giedodamas ir solo. Buvo parapijos tarybos narys, vadovavo renginių programoms. Rūpinosi naujai atvykusiais tautiečiais. Buvo apdovanotas įvairiais gabumais, kuriais dalinosi su kitais. Visada jį lydėjo gera nuotaika ir pasiryžimas padėti artimui.

Australija

Melburno lietuvių katalikų draugijos rūpesčiu liepos 11 d. Lietuvių Namuose įvyko viešnios iš Lietuvos gydytojos Birutės Žemaitytės knygos "Viešpaties trūpinėliai" sutiktuves. Knygos autorė rūpinasi Lietuvoje sunkiai sergančiais ligoniais, o sovietmečiu atostogų metu važiuodavo į Rusijos platybes kartu su kunigais ir vienuolėmis

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaunčia kitus
Sudbury Ontario

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki2.25%	Asmeninės nuo.....11.50%
santapas.....2.75%	nekiln. turto 1 m.....7.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.....2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....3.50%	• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
180 dienų indėlius.....3.50%	• Narių santapas
1 m. term. indėlius.....4.50%	apdraustas TALKOS
2 m. term. indėlius.....4.80%	atsargos kapitalu
3 m. term. indėlius.....5.00%	3 mil. dol. ir Kanados
4 m. term. indėlius.....5.10%	valdžios iki \$60,000
5 m. term. indėlius.....5.50%	sumos draudimu
RSP ir RRIF	
(Variable).....2.50%	
1 m. ind.....4.50%	
2 m. ind.....4.80%	
3 m. ind.....5.00%	
4 m. ind.....5.10%	
5 m. ind.....5.50%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE
INTERAC KORTELE

1999 m. liepos 6 d. Susivienijimas lietuvių Amerikoje ir Lietuvių katalikų susivienijimas susijungė. Niujorke SLA centro namuose posėdžiavo valdybų nariai. Pirmoje eilėje iš k.: SLA ižd. Loreta Stukienė, SLA sekr. Genovaitė Meiliūnienė, LKS ižd. Leokadija Donarovich, LKS vicepirm. Rosalija Kizienė, SLA iždo globėja Nellie Batoras-Romanas; II-je eilėje: SLA vicepirm. adv. John Lapinski, SLA pirm. vytautas Kasniūnas, LKS pirm. adv. Thomas Mack, SLA iždo globėjas Lionginas Kapeckas.

Lenkijos sukilimas - tautos laimėjimas?

Varšuvos sukilimo 55-tosios metinės. Kariškos dainos, paradai, sukakties iškilmės ir ano meto žygio vertinimai

ANTANAS SURAUČIUS, Lenkija

Oficialiame minėjime vienoki vertinimai ir samprotavimai, visuomenėje – atviresni, platesni, dar kitokie dalyvaujant diskusijose Lenkijos gyventojams lietuviams bei tiems, kurie jau lenkais rašosi, bet atsimeina savo kilmę, jaučia ryšį su Lietuva, todėl ir savo kiek skirtingą mintijimą reiškia.

Sukilimas turėjo trukti keletą dienų, baigtis pergale, Lenkijos pogrindžio valstybės organų įsikūrimu išvaduotoje sostinėje. Sukilimas truko 63 dienas. 200, 000 žmonių žuvo, arti 20,000 karių. Baigėsi kapituliacija – sudėję ginklus sukilėliai pateko į belaisvių stovyklas. Buvo išimti visi miesto gyventojai. Hitlerio įsakymu ištuštėjusi Varšuva buvo toliau nuosekliai griauinama, sprogdinant išlikusius pastatus; liko griuvėsių dykra.

Kaip kasmet, ir šiais metais buvo keliamas sukilėlių didvyriškumas, bausis nukentėjusios Varšuvos vaizdas. Tai viena didžiausių lenkų tautos istorijoje tragedijų.

Neišvengiamai kyla klausimas, ar buvo reikalingas Varšuvos sukilimas. Nesiderina su iškilmų nuotaika teiginys, kad tai buvo politinė klaida. Jeigu ir pasitaiko panaši užuomina, praeina ji be atgarsio, dar stipriau pabrėžiant, kad tautos garbė ir orumas yra didžiausia vertybė, ir jai ginti nedera gailėti aukų, vadovautis šaltai, žeminančiais politiniais samprotavimais. Oficialiai buvo išgirstas tik vienas tvirtinimas: naivu buvo tikėtis sovietų armijos puolimo Varšuvos sukilimui paremti.

Gyvos dar istorijon tolstančio įvykio refleksijos gyvū liudininkų ir sukilimo dalyvių. Reiškiasi ir priaugusių kartų požiūris. Taigi tenka išgirsti įvairių nuomonių ir vertinimų. Laisvuose pasikalbėjimuose iškyla nuomonė, esą negalima buvo nesisikaityti su Jaltos nuotarme, kad tai tik Vakarų sąjungininkų laikinas politinis manevras. Vidurio ir Rytų Europa buvo Roosevelt'o ir Churchill'io atiduota Stalino kontrolei, nelabai tikint, kad Stalinas laikysis Jaltos įsipareigojimų.

Pasitaiko ir emocijų pasisakymų: juk tai buvo sukilimas daugiau prieš Staliną, negu prieš faktinai jau prabaigiamą hitlerinę Vokietiją. Jeigu Hitleris nebūtų buvęs taip užsispyrusiai kvailas, būtų leidęs Varšuvos sukilimui laimėjimą ir įtraukęs patriotinę kovą Lenkiją į didelį konfliktą su sovietine Rusija.

Kaltinimai dėl silpnos politinės nuovokos susilaukia teisinančių atsiliepimų. Vyksa įdomi, verčianti lenkus nuodugniau pagalvoti polemika. Laisvės troškimas ir branginimas buvęs toks didelis, kad sukilimas buvo neišvengiamas. Toks buvęs istorinis momentas, kuriam turėjusi įtakos sukilimų tradicija – pasipriešinimo trims Lenkijos-Lietuvos valstybės ardytojams.

Lietuvos atvejis

Rašančiam šias eilutes, kaip ir panašioms savo kilmę ir nuovoka diskusijos dalyviams, įdomu buvo išgirsti nurodomus pa-

vyzdžius kitose tautose. Minimie pirmiausia lietuviai, jų sukilimas 1941 m. birželio mėnesį prieš Sovietų Rusiją kaip engėją ir okupantą. Vokiečiai tai gerai suprato, ir lietuvių išsivadavimo kovą užgniaužė. Anas lietuvių sukilimas Kaune ir visame krašte pareikalavo per 2000 aukų. Partizaninis lietuvių karas prieš Stalino Rusiją 1944-1953 metais taip pat atrodo lengvabūdiškas ir beviltiškas, bet taip nėra. Malonu išgirsti tikrų lenkų aiškinimą: lietuviai verti pagyrimo dėl visos tautos laikysenos ir pogrindžio politikos karo metais; nepakluso vokiečių mobilizacijai, nepakluso sovietinei mobilizacijai; apsaugotas jėgas auchojo savo kovai už laisvę ir nepriklausomybę. Toks buvęs sąlygų supratimas, realių galimybių ir realaus tikslo supratimas. Prof. Vytauto Landsbergio žodžiais: "Mūsų nepaklūpė. Mes pasipriešinome, kai niekas jau nesipriešino".

Palyginimais einama toliau. Čia neišvengiama ir pastaba, kad Lenkijos politinė padėtis buvo daug sudėtingesnė, negu Lietuvos. Vadinamas tarpukario Lenkijos rytinių sričių klausimas, kuris su II pasaulinio karo eiga tapo lenkams Rytų politikos klausimu. Tarpukaryje Lenkijoje buvo per trečdajį gyven-tojų kitų tautybių. Rytinėse srityse ukrainiečiai, lietuviai, gudai buvo žymiai persiveriant Lenkijos gyventojų daugumą. Žinoma, kaip Lenkijos valdžia stengėsi spręsti tą problemą. Buvo gyvybinis reikalas jau bent karo metais rasti Rytuose modus vivendi. Deja, neįvyko. Tai komplikavo būsimo pokario Lenkijos padėtį: kirtosi minėtų trijų tautų teisių ir lenkų beatodairiškos aspiracijos.

Bet ir šiuo atveju neatmes-tini lenkų teisinimo argumentai. Juk Lenkija pirmoji pasipriešino Hitlerio agresijai, buvo anti-

hitlerinės koalicijos veikli sąjungininkė. Skaudus lenkams, sunkiai suvokiamas, sunkiai pateisinas faktas, kad Lenkijai nebuvo suteiktas lygiateisio sąjungininko statusas.

Armija krajoja

Laisvi samprotavimai ir vertinimai iškelia daugiau faktų – pvz. Armijos krajojos pastangos "išvaduoti" Vilnių. 1944 m. liepos pradžioje, užbėgant Raudonajai armijai už akių. Žygis į Vilnių buvo nukreiptas ne tiek prieš vokiečius ir gal ne tiek prieš Sovietų Rusiją, kiek prieš lietuvius. Vilniaus užėmimas lenkų karinio pogrindžio pajėgomis turėjo būti stiprus argumentas konflikte su Lietuva dėl Vilniaus ir Lenkijos tarpukaryje valdytos Lietuvos pietryčių teritorijos.

Dabartinuose lenkų spaudiniuose yra trys to įvykio versijos. Pirmą, kad lenkų AK išvadavo Vilnių. Antrą, kad AK puolė stiprią vokiečių igulą Vilniuje, vykstant kovoms priartėjo Raudonosios Armijos daliniai; per savaitę vykusias bendras kovas Vilnius buvęs bendrai su "Rytų sąjungininku" išvaduotas. Trečią versiją, retai minimą, kad vokiečiai nebuvo numatę Vilnių fronto tvirtovę; AK vedė derybas su silpnos igulos vadovybe dėl Vilniaus perdavimo; atrodo, tai būtų lenkams pasisekę, bet įvyko kitaip: Sovietų Rusijos pagėdavimu ir pastangomis AK puolė Vilnių ir netikėtai gavo stiprų vokiečių atkirtį, patyrė daug nuostolių, buvo priversta pasitraukti. Netrukus buvo sovietų apgaulingai nuginkluota, AK kareiviai tapo sovietų lageriniai belaisviai.

Pasiaukojimas, didvyriškumas kiekvienu atveju turi savo vertę, tačiau nepaisymas realios politikos nuveda į valstybės ir tautos pralaimėjimus ir net sunaikinimą.

Paminklas a.a. pulk. Aleksandrui Plechavičiui, sovietų numarintam Kurių salose. Paminklas pastatytas Plungės rajono Kalniškių kaime vėlonies dukros Alinos Plechavičiūtės-Veigel rūpesčiu. A.a. generolas Povilas Plechavičius yra miręs Čikagoje

Iškeliavo diegęs idealistinę lietuvių

Atsiveikinant su plataus akiračio veikėju, pedagogu, buvusiu Vasario 16 gimnazijos direktoriumi a.a. VINCU NATKEVIČIUMI 1999.VI.28

ANDRIUS ŠMITAS,

Vasario 16 gimnazijos direktorius

Vincas Natkevičius – viena iš ryškiausių asmenybių lietuvių visuomenėje. Jis turėjo savo aiškius įsitikinimus ir jų nespėję. Dar besimokydamas gimnazijoje įsijungė į ateitininkus ir stipriai reikšė jų veikloje, kuri dar sustiprėjo studijų metu. Jis studijavo lituanistiką Vytauto Didžiojo universitete Kaune. 1938 m. buvo išrinktas į tuomet slap-tą Lietuvos moksleivių ateitininkų valdybą, nuo 1939 m. buvo pirmininku. Lietuvos okupacijos metais (iki 1944) aktyviai veikė pogrindyje. Po karo Tūbingene studijavo filosofiją ir sociologiją. Šias studijas, kurias kelis kartus pertraukė dėl darbo ir veiklos, baigė magistro laipsniu.

Tuoju po karo V.N. lankė lietuvių stovyklas ir mokyklas Vokietijoje, steigė ateitininkų moksleivių kuopas ir taip su kelių idėjų draugų pagalba atkūrė moksleivių ateitininkų sąjungą, kuris išsivijoje buvo svarbus. Vėliau buvo Ateitininkų federacijos generalinis sekretorius. Įsijungęs į Europos lietuvių fronto bičiulius veikė jų valdyboje, vienu laiku ir pirmininku, ilgai redagavo šio sąjungos biuletinį "ELI". Jis buvo vienas iš Europos lietuvių studijų sąjaučių iniciatorių. Visuomet būdavo sunku surasti jom moderatorių, nes tai sunkus darbas, bet V.N. daugiau negu 10 kartų šias pareigas perėmė ir jas labai gerai atliko. Be to, skaitė per 20 pas-kaitų literatūrinėm, filosofinėm temom. Šiomis temomis jis daug rašė lietuviškoje spaudoje.

Apie jo darbą kaip literatą, literatūros kritiką, žurnalistą ir filosofą rašys (ir jau rašė) lietuviškoji spauda išsivijoje ir Lietuvoje. Aš norėčiau iškelti jo nuopelnus kaip pedagogo. Man atrodo, tai buvo jo pašaukimas. Jau Lietuvoje jis dėstė gimnazijoje, po karo tai darė ir čia. Vasario 16-osios gimnazijoje jis dirbo du kartus. Pirmą kartą nuo 1954-1957 jis dėstė lietuvių k. ir literatūrą. Šalia savo pamokų, kurias labai įdomiai dėstydavo, veikė su ateitininkais. Kaip per savaitę vykusias bendras kovas Vilnius buvęs bendrai su "Rytų sąjungininku" išvaduotas. Trečią versiją, retai minimą, kad vokiečiai nebuvo numatę Vilnių fronto tvirtovę; AK vedė derybas su silpnos igulos vadovybe dėl Vilniaus perdavimo; atrodo, tai būtų lenkams pasisekę, bet įvyko kitaip: Sovietų Rusijos pagėdavimu ir pastangomis AK puolė Vilnių ir netikėtai gavo stiprų vokiečių atkirtį, patyrė daug nuostolių, buvo priversta pasitraukti. Netrukus buvo sovietų apgaulingai nuginkluota, AK kareiviai tapo sovietų lageriniai belaisviai.

Anuo metu buvo sunku rasti gimnazijai direktorių. Niekas nesutiko, nes gimnazijos ateitis buvo neužtikrinta, algos mažos. Direktoriaus turėjo rūpintis ne tik pedagoginiu darbu, bet ir ūkiniais reikalais, surasti lėšų. Bendruomenės valdyba vis prišnekėdavo vieną kitą žmogų vieneriems, dvejiems metams direktoriauti, o tai gimnazijai buvo nenaudinga. Tokiai institucijai reikalinga ilgalaikė vadovybė.

V.N. tuo metu būtų galėjęs rasti saugesnį, pelningesnį, tikrai ramesnį darbą. Bet jis atėjo į gimnaziją, nes matė, kad ji reikalinga ir jis jai reikalingas. Velionis savo pedagogiką grindė krikščioniška filosofija ir lietuvių filosofų/pedagogų klasi-kų suformuluotais dėsniais. Kaip tik tuo metu jaunesni pedagogai vis daugiau neigė šį filosofinį požiūrį ir savo pedagogiką rėmė tik socialiniais/empiriniais mokslais, dažnai net pamiršdami mokyklos tikslus. Praktiškame darbe tai įnešė nemažai nerimo. Prisiminkime, kad tai buvo kaip tik 68 metų sąjūdžio, kartais vadinamo net revoliucija, laikai. Jo idėjos per jaunus mokytojus pasiekdavo Vasario 16 gimnaziją. O mokinioje buvo paplitęs toks antilietinis ir gana egoistinis galvojimas. Taip ir mūsų gimnazija, kaip ir kitos tuo metu, išgyveno ginčus tarp pedagogų.

Mums prisidėjo dar viena problema, būtent lietuvių kalbos klausimas. Kai kurie tiesiog kovojo, kad lietuviškas auklėjimas ribotųsi tik lietuvių k. pamokomis, gal dar dainomis ir tautiniais šokiais.

Šalia šių vidaus rūpesčių prisidėjo pasikeitusios vokiečių valdžios noras uždaryti gimnaziją. Tokioje atmosferoje V.N. teko šiai gimnazijai vadovauti. Ir jau vien tik faktas, kad gimnazija tuo laiku išliko, yra jo nuopelnas. Jo tvirtu vadovavimu dėka šioje gimnazijoje išliko krikščioniško auklėjimo prioritetas, aukšto lygio lietuvių kalbos, literatūros ir Lietuvos istorijos dėstyimas. Gimnazija išliko lietuviška mokykla. Be to, jis atvėrė šią gimnaziją ir kitų kraštų lietuvių vaikams. Nepaisant visų valdžios gąsdinimų, jo laikais dar pasisekė pastatyti naują mergaičių bendrabutį.

Velioniui gimnazija rūpėjo ir vėliau, kai jis išėjęs iš gimnazijos dėstė lietuvių k. Frankfurto universitete. Prieš keletą savaičių, sužinojęs, kad gimnazijai suteiktas naujas žymiai geresnis statusas, jis labai džiaugėsi ir man tai būtinai pats per telefoną išsakė savo džiaugsmą.

Vasario 16-osios gimnazija liūdi savo ilgamečio direktoriaus. Mes užjaučiame jo artimuosius, jo žmoną, kuri per visą laiką juo rūpinosi, ji remdavo, jam padėdavo, o per paskutinius metus ji slaugė, netaupydama savo jėgų ir sveikatos.

Dėl jo didelių nuopelnų a.a. Vincą Natkevičių pagerbiau minėti ne tik gimnazija, bet ir visa lietuviškoji visuomenė.

kovojo, kad lietuviškas auklėjimas ribotųsi tik lietuvių k. pamokomis, gal dar dainomis ir tautiniais šokiais.

Šalia šių vidaus rūpesčių prisidėjo pasikeitusios vokiečių valdžios noras uždaryti gimnaziją. Tokioje atmosferoje V.N. teko šiai gimnazijai vadovauti. Ir jau vien tik faktas, kad gimnazija tuo laiku išliko, yra jo nuopelnas. Jo tvirtu vadovavimu dėka šioje gimnazijoje išliko krikščioniško auklėjimo prioritetas, aukšto lygio lietuvių kalbos, literatūros ir Lietuvos istorijos dėstyimas. Gimnazija išliko lietuviška mokykla. Be to, jis atvėrė šią gimnaziją ir kitų kraštų lietuvių vaikams. Nepaisant visų valdžios gąsdinimų, jo laikais dar pasisekė pastatyti naują mergaičių bendrabutį.

Velioniui gimnazija rūpėjo ir vėliau, kai jis išėjęs iš gimnazijos dėstė lietuvių k. Frankfurto universitete. Prieš keletą savaičių, sužinojęs, kad gimnazijai suteiktas naujas žymiai geresnis statusas, jis labai džiaugėsi ir man tai būtinai pats per telefoną išsakė savo džiaugsmą.

Vasario 16-osios gimnazija liūdi savo ilgamečio direktoriaus. Mes užjaučiame jo artimuosius, jo žmoną, kuri per visą laiką juo rūpinosi, ji remdavo, jam padėdavo, o per paskutinius metus ji slaugė, netaupydama savo jėgų ir sveikatos.

Dėl jo didelių nuopelnų a.a. Vincą Natkevičių pagerbiau minėti ne tik gimnazija, bet ir visa lietuviškoji visuomenė.

Šv. Mišios už velionį a.a. VINČĄ NATKEVIČIŲ Huettenfeld'o šventovėje. Iš kairės: gimnazijos kapelionas kun. Alfonsas Kelmelis, vysk. Paulius Baltakis, OFM, prel. Antanas Bunga

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai su savo vėliava gedulinėse Mišiose už a.a. Vincą Natkevičių 1999.VI.28

Ateitis gimsta dabartyje

Ateitininkų atsikūrimo Lietuvoje dešimtmečio konferencija

VIKTORAS ALEKNA

Šitokiais žodžiais sveikino rengėjai senus ir jaunus, š.m. liepos 23 d. susirinkusius Kaune į ateitininkijos atsikūrimo Lietuvoje 10 metų sukakties konferenciją (tikroji data – XI.25).

Ateitininkijos istorija yra gerai žinoma tiems, kurie rūpinasi mūsų tautos keliu į laisvę ir ne priklausomybę. Bet gimsta ir užauga vis naujos kartos, kurioms reikia priminti jų šaknis. Taip ir dabartiniai ateitininkai, ypač jaunesieji nariai turi išgirsti ir įsiminti, kokiais keliais ateitininkija atėjo iki šių dienų.

Ir vis dėlto konferencijos renginiuose buvo kalbama ne tiek apie praeitį, kiek apie ateities gaires: juk ir konferencijos šūkis skelbė dabar, šiandien žvelgti į ateitį, nes ateitis gimsta dabartyje.

Tai skambėjo jau sveikintojų kalbose. Pats pirmasis sveikintojas Lietuvos prezidentas V. Adamkus pirmiausia ir pabrėžė tą kūrybinę mintį, kad per dabartį einame į ateitį. Vytautas Landsbergis – seimo pirmininkas kvietė neužmiršti politikos – svarbiausios žemiškos veiklos srities, nes politikai reikia žmonių, kurie dirba visos tautos gerovei. Feliksas Palubinskas kvietė konferencijos ateitininkus ir visą Lietuvos ateitininkiją eiti į pasaulį įžiebti gyvenimo džiaugsmo kitiems.

Visus labai nudžiugino Kau-no apskrities viršininkas J. Stankevičius, pareiškdamas, kad kitais metais ateitininkai jau įsitikins savo rūmuose Laisvės alėjoje 13. Ateitininkas svedraugis Adolfas Damušis, sveikindamas neužmiršo pabrėžti, kad ateitininkui svarbu turėti judrų protą, stiprią valią ir jautrią širdį...

Dar daug gražių linkėjimų ir vertingų gairių nurodė ir sveikintojai Laima Šalčiūnienė, Valerija Žadeikienė, Jonas Kaire-

vičius, Vytautas Dambrava, Juozas Polikaitis. Daug sveikinimų buvo atsiųsta ir raštu bei telegramomis.

Po visų sveikinimų Vidas Abraitis, federacijos valdybos vicepirmininkas, apžvelgė atsikūrusios Lietuvoje ateitininkijos dešimtmečio laimėjimus, pasidžiaugė, kad prieš dešimt metų atkuriamajame suvažiavime buvo susirinkę tik senieji sen-draugiai ir šiaip vyresnio amžiaus žmonės, o šiandien jau veikia ir studentų ateitininkų, ir moksleivių ateitininkų sąjungos. Yra net ir jaunūčių.

Gana įdomi ir savita buvo popietinė veikla. Visi konferencijos dalyviai, o jų iš visos Lietuvos susirinko beveik 500 pasiskirstę net į devynias grupes ir keturias valandas svarstė dabarties problemas.

Grupės dalyvavo po 20 - 50 žmonių. Pokalbiai buvo atviri, nagrinėta daug prasmingų minčių, pasiūlymų. Visa apibendrinimo grupių vadovai ir rytojaus dieną per paskutinį posėdį papasakojo visiems dalyviams.

Konferencijos išvakarėse buvo linsmintasi Santakojė. Dabar – talentų vakaras. Tė talentai – įvairių kuopų ateitininkai. Dalyvavo Ignalinos, Pabrūdės, Vaidavos, Alytaus, Birštono, Gargždų, Telšių, kelių Kauno miesto kuopų saviveiklininkai. Vien dainavo solo ar choro dainas, kito šoko tautinius šokus, tretį buvo pasirengę vaidinti pasakas ar poėmius. Labai visus sudomino telšiškių brolių Povilo ir Virgilijaus Knirų vaidinimai žemaičių dounininkų tarme. Bet pats įspūdingiausias vaidinimas – tai gargždų "Demonų motina". Beje, Gargždų kuopa į konferenciją atsivežė ir savo lankstinuką, kuriame papasakota ne tik Gargždų kuopos veikla, bet ir visa ateitininkijos istorija nuo pat 1910 m.

Pabaigoje visi talentų vakaro dalyviai kartu su visais žiūrovais padainavo "Palaimink, Dieve, mus".

Sekmadienis – Dievui skirta diena, todėl ir konferencijos dalyviai devintą valandą jau buvo Priskėlimo šventovėje. Šv. Mišias aukojė arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, kun. Vaclovas Aliulis, MIC, kun. Robertas Grigas ir svečiai iš Brazilijos – monsinjoras Juozas Šeškevičius. Giedodavo studentų ateitininkų choras.

Po pamaldų Žemaičių gatvėje išsiriavo kuopų vėliavos, o paskui jas visi konferencijos dalyviai ir dainuodami Žemaičių, Putvinskio ir Daukanto gatvėmis nužygiavo į Vytauto Didžiojo universiteto rūmus, kur vyko visa konferencija.

Salėje vyko baigiamieji posėdžiai. Tai Petro Plumpos kalba apie padėtį Lietuvoje. Esą ateitininkai eina teisingu keliu. Jau vien tai, kad trys šimtai studentų nešioja ateitininko juostes ir kepurės, rodo, kad ateitininkų federacija auga.

Jo mintis papildė dar ir Vidmantė Borutaitė bei arkiv. Sigitas Tamkevičius. Jis pareiškė: ateitininkai turi būti budrūs, tautiškumo nepakeisti pilietiš-kumu, ką šiandien mėgina jaunimui skiepyti mokykla net per kai kurias pamokas. Ateitininkai negali iš savo penkių principų išbraukti tautiškumo. Konferencija baigta Tautos himnu.

Ateitininkų federacijos atsikūrimo dešimtmėtis – svarbus įvykis visos tautos dvasinio atgimimo raidoje. Visi geros valios žmonės tikisi, kad iš grūdo išdygsiuo daigelio išaugs didelis medis.

Tik ar daug šiandien Lietuvoje geros valios žmonių? Štai pirmadienį, antradienį Lietuvos žmonės varto didžiulius sostinės dienraščius, o juose neranda nė žodžio apie tris dienas vykusią gražią ateitininkų atsikūrimo dešimtmečio šventę. Kodėl? Matyt, tiems laikraščiams nemela visa, kas Lietuvoje gražu ir prasminga. Nedrįsdami viešai smerkti ar tyčiotis iš gražių renginių, kokia buvo ši ateitininkų konferencija, tai bent nutyli, kad Lietuvos žmonės nesužinoję, jog ateitininkija Lietuvoje jau ne tik auga, bet ir skleidžia gražius žiedus.

O ateitininkai nebijo pasakyti Lietuvai ir pasauliui:

Ateitį regim Tėvynės laimingą, Šviečia mums kryžius ant mūsų vėliavos, Stokime drąsiai į kovą garbingą, Dirbkim, kovokime dėl Lietuvos.

Century 21
Best Sellers Ltd.
Member Broker
4 Robert Speck Parkway, Suite 150,
Mississauga, Ont. L4Z 1S1

IRENA RENTELIENĖ
Pirkimo-pardavimo atstovė
Tel. (905) 273-4211 - įstaigos
(905) 507-6608 - namų
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo
klausimais. Mėliai ir sąžiningai patarimais.
Nemokamas namų vertinimas

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KLF kapitalas daugiau kaip 2.3 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip \$100,000) skirstomas lietuvių išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų prieglaudoms, tremtinių reikálams, jaunimui).

Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus.
Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Mažybinių daiktavardžių žodynėlis

BRONIUS MASIOKAS

Šį darbą atliko gerai žinomas kalbininkas prof. A. Klimas iš Rochester, NY. Autorius skiria šį savo darbą gimtajam Pėlikonių kaimui atminti. Pagrindiniai žodžiai yra parinkti iš "Dabartinės lietuvių kalbos žodyno", išleisto 1993 m. Jų bendras skaičius – 1269 žodžiai.

Mažybiniai (maloniniai) tik retkarčiais turi vieną atitikmenį. Dažniausiai jie būna du arba trys, išskyrus šiame rinkinyje esančius žodžius: "avis"; "bernas" ir "brolis", kurie turi po penkis. Bendras mažybinių ir maloninių žodžių kiekis yra 2089.

Kadangi turinys kaupia svarbius ir naudingus žodžius, jis pilnai užsitarnauja žodyno vardo. Esu įsitikinęs, kad jis bus visur naudojamas. Gaila, kad autorius nesukirčiavo tų mažybinių (maloninių) žodžių, nes tai pakeltų to žodyno vertę. Reikia tikėtis, kad ateityje ir šį žodyną pateks taipogi mažybiniai tikrinių vardu žodžiai.

Dėl kruopštumo šis darbas užsitarnauja pagyrimo; gal kai kurie pagrindiniai žodžiai galėjo gauti daugiau mažybinių žodelių k.a. "adačiukė", "advokačiukas", "agastėlis"; "agronomiukas"; "aguonytė"; "aikščiukė"; "aikšutėlis"; "aklutėlis"; "aklutas"; "ančiukas"; "ančiukė"; "anklodytė"; "ašarytė"; "cibutė"; "darbiukas" gal lengviau ištartų net darbus; "druskytė"; "durpytė"; "dziūsnytė"; "dziūsnutė"; "gumytė"; "gužčiukė"; "juostytė"; "kaladžiukė";

Čikagos lietuvių televizijos savaitinės programos vedėjas ARVYDAS RENECKIS. Ši programa, kuri yra vienintelė savo pobūdžiu išeiivijoje, įžengė į ketvirtuosius metus

Nuotr. Ed. Šulaičio

"kėdytė"; "kėdžiukė"; "kačiukas"; "kriaučiukas"; "krūtinytė"; "kūmutis"; "kunigaikščio"; "kupsčiukas"; "laiviukas"; "liemenukas"; "lopėčiukė"; "medžiukas"; "medžiagyte"; "pasakaitė"; "piliakalnėlis"; "ponutis"; "pridėckas"; "princukas"; "prūsiukas"; "saskaičiukė" arba saskaitytė"; "sasmakutė"; "savaičiukė"; "savaržiukė"; "sėdynukė"; "sėklyčiukė"; "sekundžiukė"; "sidabriukas"; "sijelė"; "skraisčiukė"; "smegenėlės" – tik dgsk.; "sniegutis"; "sostukas"; "spenukas"; "stočiukė"; "sulčiukės" – tik dgsk.; "šautuviukas"; "šepečiuks"; "tankumytė"; "uodžiukas"; "uolelė"; "upokšnis"; "upeliukštis"; "vainikiukas"; "varliukštė"; "veržtukukas"; "viksvutė"; "vyriokas"; "viršūnytė"; "žemuogytė"; "žiurkytė"

Pagal DLKŽ – 1972 m. turėtų būti "rankenā" (3b). Žodyje "ženklas" yra spaustuvės klaida – "ženkleis" vietoje ženklelis.

Gal dar galima būtų pakeisti "anūkėlį" į vaikaitį ar vaikaitiuką; o "dukterėčia" – keičiamai į "dukterėčiukę"; vaikaitė – į "vaikaičiukę".

Kai kurie mažybiniai galima keisti į aukštesnio laipsnio mažybinių, k.a. "dalelė" galima keisti į "dalelytę".

Daiktavardžiai, kurie turi galūnę "i", virsta į mažybinius su minkštinančiu "i" priedu, k.a. "vikis" – "vikiukas" arba "vyras" – gali būti "vyriukas". Tačiau tai netinka žodžiui "vokietis", – jis praranda tą minkštinantį "i" ir dėl lengvesnio ištartimo pasidaro "vokietukas". Panašiai kaip "alksninukas, (carduelis spinus) irgi negauna minkštinančio "i".

"Alksnytė" – yra pirmos eilės daiktavardis ir jei norėtume paversti jį mažybiniu, tai būtų "alksnytelė", t.y. panašus į "alkūnelė" ar "alkūnytelė". "Apatinukas" retai pasikeičia į "apatinuką", nebent kai kuriose tarnėse. "Ankstutėlis" atsiradęs iš būdvardžio "ankstus", o jei reikia, turime ir moterišką giminę – "ankstutėlė".

Kartais galima apeiti mažybinių žodį, jei to reikia, pvz. "apyslėnis" yra mažybinio "slėnelio" pakaitalas. Labai malonu, kad "žodynėlis" sudarė galių, pagalvoti apie vieną mažą, bet įdomią lietuvių kalbos imantrębę.

Iš Lietuvių fronto bičiulių poilsio ir studijų savaitės Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Michigan, užbaigtų koncerto: pianistė Aldona Kanaukaitė-Naudžiuvienė, solistė – Laimutė Stepaitienė, akompaniatorius Manigirdas Motekaitis, Janina Šalnienė ir dr. Jonas Šalna – skulptorius, poetas

Nuotr. J. Urbono

Naujausi amerikietiškos kultūros reiškiniai

HENRIKAS KUDREIKIS

Net ir šiais moderniais laikais Amerikoje miršta žmonės už tikėjimą. Littleton mieste, Colorado valstijoje, 17-kos metų Cassie Bernal mirė už tikėjimą. Liudininkų pareiškimais, žudikai Eric Harris ir Dylan Klebold pridėjo prie Cassie veido šautuvą ir paklausė, ar ji tikinti Dievą. Kai ji tai patvirtino, abu paleido šūvius. Žudikai antireliginį auklėjimą gavo žiūrėdami įvairias ateistų programas per internetą.

Amerikoje dauguma pasiturinčių tėvų paaugliai savo miegamose turi internetą ir prie jo pralaidžia valandų valandas. Deja, jie studijuoja ne istoriją ar geografiją, o satanizmą, kitokias išsigimėlių programas, net ir pornografiją. Paprastai tėvai nežino, kuo jų vaikai užsiima.

Kūdikis privalo mirti

Cincinnati mieste 22 savaičių neštumo moteris atvyko abortui į "partial-birth" specialisto dr. Martin Haskell kliniką. Abortas nevyko pagal planą, nes motina pradėjo skųstis skausmais. Motina atvežė į North Bethesda ligoninę. Gimė gyvas kūdikis. Gydytojas neleidė kūdikio išsiųsti į specialios pagalbos skyrių. Slaugė Connie Bowles ir med. technikė Sally Lowe susuko mažytę mergaitę atklođen, o slaugė Bowles paėmė į rankas. Mergytė kvėpavo normaliai ir spardėsi kojėm. Atrodė, kad ji tikrai veržėsi į gyvenimą. Prityrusios slaugės iš išvaizdos ir kvė-

pavimo nustatė, kad ji buvo daugiau negu 22 savaičių amžiaus. Ji galėjo išlikti gyva. Bet pagalba buvo uždrausta, ir ji po trijų valandų mirė. Slaugių pavadintos Baby Hope kūnelis išmestas į šiukšlyną. Slaugės Bowles už žmoniškumą ne tik niekas nepagyrė, bet ir sekančią dieną ligoninė atleido ją iš darbo. Įvykio aprašytoja žurnalistė Mona Charen susijaudinusi rašė: "Motina ir gydytojas – kokios rūšies sutvėrimai!" Jų veiksmai šaukiasi dangaus keršto.

Nauja studijų tema

Studentė Barbora pradeda pirmus mokslo metus viename žymiausių Amerikos universitetų. Pasirinko filmų klasę. Kai šviesos užgeso, Barbora liko sukrėsta, nes pradėjo rodyti pornografinį filmą. Profesorius paaiškino, kad šis filmas esąs vienas iš tipišku, kurie bus rodomi semestro metu. Barbora susirinko popierius ir dingo iš klasės.

Pagal James Atlas straipsnį "New Yorker" žurnale Amerikos kolegijos ir universitetai pradeda šiemet naujas vad. "porn studies" (pornografiją). Šios rūšies klasės jau pradėtos Niujorko, Northwestern, Columbia ir kituose universitetuose. Pornografijos vad. žvaigždės ir panašių šlamštų leidėjai tam pa universitetų lektoriais. Pvz. Amerikos pornografijos leidinių tėvas Leroy Flint, kurio garbei Hollywood net paruošė filmą, skaitė paskaitas katalikų George-

town universitete. Pasipylė padorių žmonių protestai.

Vadinamos "Islaisvinimo" (Liberation) ideologijos Amerikos universitetuose dygsta kaip grybai po lietaus. Profesorė Laura Kipnis: "Mes turime sunaikinti pasenusią socialinę struktūrą, ji turi būti natūrali, pagal žmogaus instinktus. Mėno užduotis – pakeisti socialinius ir moralinius dėsnius. Moralė turi atitikti naujausius visuomenės papročius". Tad naujausias užmojis krikščionybę sunaikinti.

Psichologų išradimas

Amerikos psichologų draugijos žurnalo paskutiniame numeryje nauja bomba – esą lytiniai santykiai tarp vaikų ir suaugusių ne tik nenkenkia, bet geras dalykas, padedąs seksualiniam vaiko brendimui.

Šios rūšies išsigimėlių organizacijos jau seniai veikia Amerikoje. Jie net leidžia ir savo žurnalą "Lambra". Jie taip pat su lesbietėmis ir homoseksualais dalyvauja paraduose. Tuose paraduose dalyvauja San Francisco ir Niujorko merai. Paskutiniame jų parade dalyvavo Los Angeles meras ir juodaodis miesto policijos viršininkas.

Pastaba. Baigdamas turiau pareikšti, kad homoseksualizmo garbinimo fronte Kanada pralenkė Ameriką. Aukščiausias Kanados teismas oficialiai pripažino lesbiečių ir homoseksualų (tos pačios lyties) vedybas.

RAŠO IŠ RUSIJOS

Taip gyvena lietuviai Sibire

Apie tai rašo Altajaus krašto lietuvių kultūros draugijos pirm. BONAVENTŪRAS VIRBICKAS, apžvelgdamas ligšiolinę tautiečių kultūrinę, visuomeninę, religinę, ekonominę veiklą. Altajaus krašte tebegyvena apie 800 lietuvių – 1863 ir 1941 metų tremtinių palikuonys. Dauguma tremtinių yra grįžę Lietuvon

(Tesinys iš praėjusio nr.)

Svečias iš Vakarų

1993 m. Altajaus draugiją ir kitas Sąjungos bendruomenes aplankė PLB pirmininkas Bronius Nainys, kuris gausiai susirinkusius informavo apie PLB veiklą, įsteigimo istoriją. Tai buvo naujos, neįprastos žinios. Susirinkusieji pateikė daugelį klausimų, į kuriuos buvo išsamiai atsakyta. Pasikeitė suvenyrais, aplankė mieste esančias parodas. Tais pačiais 1993 m. spalio mėnesį susitikome su atvykusiu "Sanryšos" organizuoti folkloro ansamblių "Krivulė". Gaila, kad tokie susitikimai nutrūko.

Vyskupo vizitas

1995 m. PLB atstovas Lietuvoje Juozas Gaila lydėjo Sibiro kelionėje vyskupą P. Baltakį. Vyskupas atnašavo šv. Mišias, aiškino apeigų esmę, dalino šv. Komuniją, bendravo su lietuviams, pasakė porą pamokslų. Visa tai mus jaudino, nes tokia šventė buvo praėjus 54 metams. Aš, B. Virbickas, kaip draugijos pirmininkas lydėjau vyskupą P. Baltakį į Novosibirską.

Altajaus krašte jo sostinėje Barnaulo mieste nėra katalikų šventovės. Mūsų dvasinis gyvenimas tuščio. Šv. Kalėdų, šv. Velykų progomis apsilankom kunigo K. Romano (jis pagal tautybę lenkas) nuomojamoje salėje, kurioje atnašaujamos Mišios. Kitomis dienomis šv. Mišias kunigas atnašauja 3 kambaryje bute rusų kalba. Bet, atvirai sakant, man tai ne prie širdies. Buvusioje katalikų šventovėje dar vis tebėra įrengta vaistinė. Dabartinė valdžia negrąžina maldos namų tikintiems katalikams, nors federacinis įstatymas tai įpareigoja. Šis klausimas atidėtas iki 2000 metų.

Dabartinė veikla

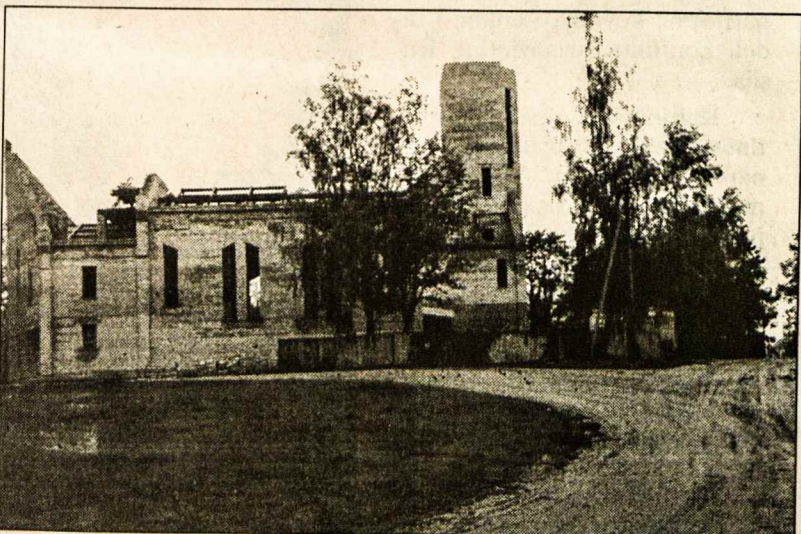
1998-1999 m. draugijos veikla buvo aktyvesnė. Vykdydamas vyriausybės programą, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, bei jos direktorius R. Motūzas parėmė ir remia draugijos veiklą finansškai. Draugija įsigijo fakso aparatą ryšiams palaikyti, vaizdo įrašų aparatūrą, garso įrašų kasetes, apie 40 vaizdo kasetių. Tai dokumentiniai filmai, sporto varžybų vaizdų ir dainų šventės (1998) įrašai, 1998 m. prezidento V. Adamkaus inauguracija, Sąjūdžio dienoraščio akimirkos ir kt.

Ruošiamo ekskursijų aplankyti memorialą, susitikti su Biskno mieste gyvenančiais lietuviams, užmegzti glaudesnius ryšius, aplankyti pakeliui esančius lietuvių, kapines, pažvelgti praėjus 58 metams į buvusius tremtinių gyvenvietes, jas nufilmuoti ir ateityje sukurti filmą.

Memorialas žuvusiems

1992 m. ekspedicija, vadovaujama I. Narkevičiaus, nutarė prie kryžiaus Biskno miesto kapinėse pastatyti memorialą žuvusiems tremtyje Altajaus krašte lietuviams pagerbti. Architektas Vytautas Nasvytis sukurė paminklą ir suprojektavo memorialo aplinką. Per penkerius metus finansavimo klausimo nebuvo galima išspręsti. Nuo 1995 m. paminklo pastatymo rūpinosi Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrija, tačiau finansuoti projektą Kultūros ministerija atsisakė.

1997 m., pasitaikius atitinkamai progai, Sibiro lietuvių bendruomenių sąjungos pirmininkas Bonaventūras Virbickas kreipėsi į buvusį Lietuvos prezidentą Algirdą Brazauską prašydamas pritarti paminklo pastatymui ir padėti išspręsti statybos finansavimą. Memorialo pastatymo iniciatoriai – buvę tremtiniai, gyvenantys Vilniuje – Stasys Goberis ir Vytautas Tarasonis.

Kiauklių šventovės (Kaišiadorių vyskupijos) statyba jau gerokai pažengusi. Jos statybą lėtina lėšų stygius

Ūkininkų streikas, tapęs sukilimu

Prieš šešis dešimtmečius įvykęs vadinamasis suvalkiečių sukilimas liudininkų ir dokumentų šviesoje

VYTAUTAS VOLERTAS

(Tesinys iš praėjusio nr.)

Spausdinti atsišaukimai

Staiga pradėjo atsirasti jau ir spausdintų atsišaukimų. Vieni buvo aiškiai prokomunistiški, antri provokiški, treti tik ūkininkų streiką liečią. Pasklaido žinia, kad su maišu atsišaukimu suimtas Šiugžda. (Apie Alfonsą Petrauską, kuris buvo suimtas kartu su Šiugžda, P. Didelis nieko negirdėjo). Pradėjo skųstis ir seniūnai, kad naktimis apšauda jų namus. Štai peršovė vieno seniūno žmoną, kuri mirė. Rude-niop sudeginta gal 30 klounų su suvežtais javais. Manoma, kad buvę keli padėgimai pačių ūkininkų, siekiant draudos.

Štai vėl žinia – Pilviškių kely išmėtyti atsišaukimai. Ejęs vienas šaulys ir juos rinkęs, bet buvęs apšaudytas. Ta kryptimi išvykusi visa Vilkaviškio policija užtikto du brolius Sarpalius iš Stirniškių kaimo, saugančius tuos išmėtytus atsišaukimus. Petras Sarpalis jau gal 1918-1919 m. buvo baustas 10 metų kalėjimu už plėšikavimą. Kitas brolis, buvęs savanoris, gavęs žemės ūkininkavo, bet abu broliai nebuvo laikomi rimtais vyrais. Šiame susirėmime savanoris brolis turėjo šautuvą, o buvęs kalnys – pistoletą. Jie pradėjo policiją apšaudyti, savanoris net griebė priartėjusį policininką už krūtų. Policininkas jam peršovė koją ir abu Sarpaliai pasidavė. Kriminalinė policija kaip tik tuo metu nustatė, kad seniūnos apšaudydavo Kazys Narkevičius iš devinto kalibro pistoleto-parabalaus.

Narkevičius kilęs iš Alvitto

valsčiaus, iš didelio ūkio Misviečių kaime. Jų šeimoje buvo du broliai ir viena sesuo. Karo metu jie buvo pabėgę į Rusiją, ir Kazį gal jau ten kiek pagrauzė komunistas. Kai Kazys buvo pašauktas į Lietuvos kariuomenės tarnybą, pulke, kuriame tarnavo, komunistai sukrėtė kareivius riaušėm dėl blogo maišto. Narkevičius aktyviai dalyvavo. Atlikęs karinę tarnybą, vedė ir perėmė iš tėvų ūkininkavimą. Bet tėvai jo šeimininkavimu buvo nepatenkinti. Jam išmokėjo dalį, o ūkį perdavė žentui. Kitas jo brolis Suvalkiečių sukilimo metu jau turėjo užsitarnavęs kapitono laipsnį. (Anksčiau minėtas maj. Naras).

Užpulta policija

Vieną sekmadienio rytą Vilkaviškį pasiekė žinia, kad Gražiškėse užpulta policija. Ten buvo tik nuovados viršininkas ir vienas policininkas, daboklėje laikė du ar tris suimtus ūkininkus. Sekmadienio ankštų rytą prie jų įstaigos pasirodė gal 10 vyrų su lazdom ir pareikalavo suimtuosius paleisti. Aišku, nusigandę policininkai paklausė, bet vėliau jiems į pagalbą atvyko visa Vilkaviškio policija ir dalis Pasienio policijos moko-mojo būrio. Kadangi daboklės užpuolėjai buvo aplinkiniai ir gerai pažįstami, juos visus su rankioje uždarė ir tą pačią daboklę. Dabar naujų suimtųjų laisvinti susirinko didelis būrys maištininkų. Vilkaviškio policijos vadas Bagdonavičius davė įsakymą "Ugnis!" Vieni maištininkai pabėgo, daugelį kitų suėmė. Policijai pagalbon atskubėjo Kauno miesto policijos rezervo 80 stambių vyrų, auto-

busu atvykusių. Tada įkliuvo ir Pratasevičius. Tardymai nustatė, kad maištui vadovavo Narkevičius. Buvo sužeistų.

Petras Didelis tada girdėjo gaudus, kad neramumų metu pas prez. A. Smetoną nuvykusi Šakių, Vilkaviškio, Marijampolės ir Kauno apskrinių viršininkų delegacija reikalavo prieš sukilėlius kieto laikymosi – kitaip jie negalėsiai išlaikyti tvarkos ir iš pareigų atsisakysia. Ar tai tiesa, sunku patikrinti.

Praėjus gal metams po Suvalkiečių sukilimo, iš keršto buvo nušautas Pajevonio nuovados viršininkas Lietuvninkas. Šį nusikaltimą įvykdė mūsų kariuomenės dezertyras, jaunesnis puskarininkis. Jis buvo dezertyravęs dėl įvykdytų išieikvojimų ir pabėgęs į Latviją. Kai išgirdo apie neramumus, grįžo į juos įsijungti. Nusikaltėlių gal po metų suėmė ir nuteisė 10 metų kalėti, tačiau Lietuvą okupavę bolševikai jį 1940 m. iš kalėjimo išleido.

Skaudi iliustracija

LE žinias ir čia duotus pasakojimus pajavirina pora dokumentų nuorašų. Jie gauti 1994 m. vėlyvą rudenį iš archyvų Lietuvoje. Vienas jų liudija Petro Didelio, nuorašų gavimo metu jau mirusio, šviesią atmintį ir pasakojime duotų žinių tikslingumą.

Lietuvos Respublika
Labai skubu-slaptai
T. M. Kauno
sunkiuju darbų kalėjimas
Kauno m. ir apskr.
Policijos Vadui
1936 m. gegužės 22 d.

Nr. 67/al

Š.m. gegužės mėn. 23 d. 3 val. (naktį) bus įvykdytas Karo Lauko Teismo sprendimas kaliniams Broniui Pratasevičiui, Kaziiui Narkevičiui, Alfonsui Petrauskui ir Petriui Šarkauskui sušaudant. Einant Baudž. Proc. Ist. 963 str. 4 p. prašau paskirti atstovą dalyvauti prie sprendimo įvykdymo.

Be to, prašau paskirti atitinkamą skaičių policininkų ir vieną valdininką sprendimui vykdyti – sušaudyti. Paskirtieji policininkai šaudymui turi iš anksto nuvykti į šaudymo vietą. Bus šaudoma VI forto rajone (kur ir anksčiau buvo šaudoma).

Paskirtasis atstovas turi atvykti kalėjiman be 15 minučių 3 val. (naktį).

Viršininkas (parašas)
Sekretorius (parašas)

Dokumentinis raštas

Augustino Povilačio informacinis raštas A. Smetonai ir kitams, rašytas 1939 m. gegužės 23 d.

"Už teroristinius veiksmus, už palaikymą santykių su vokiečiais ir priešvalstybinių atsišaukimų spausdinimą Vokietijoje Kariuomenės teismo 1936 m. gegužės mėn. sprendimu buvo nubausti mirties bausme, kuri jiems įvykdyta sušaudant, šie asmenys:

1. Alfonsas Petrauskas gimęs 1908 m. Būdviečių km., Pajevonio valsč., Vilkaviškio apskr., gyveno prie tėvo, kuris turėjo 31 ha ūkį, buvo "Pavasario" sąjungos narys.

2. Petras Šarkauskas, gimęs 1905 m. Girėnų km., Vištyčio valsč., Vilkaviškio apskr., ūkininkas, valdė 51 ha ūkį, priklausė Šiaulių sąjungai ir nuo 1933 m. Tautininkų sąjungai ir buvo Tautininkų sąjungos Kaupiškių skyriaus sekretorius. Iš Tautininkų sąjungos išbrauktas 1935 m. gruodžio mėn.

3. Bronius Pratasevičius, gimęs 1908 m. Užbalių kaime, Pajevonio valsč., Vilkaviškio apskr., ūkinin-

kas, valdė 21 ha ūkį, nepriklausė jokiai organizacijai.

4. Kazys Narkevičius, gimęs 1899 m. Misviečio kaime, Alvitto valsč., Vilkaviškio apskr., turėjo 21 ha ūkį, nubastas už dalyvavimą kariuomenės sukilime A. Panemuneje 1920 m. ir už naminės degtinės vartymą, buvo "ūkininkų vienybės" Užbalių skyriaus išdininkas.

Šie keturi nubausti už atsišaukimų gabenimą iš Vokietijos (policijos buvo sulaukyti atsišaukimų gabenant)".

Baigiant

Suvalkiečių sukilimo istorija yra jau senoka. Tačiau ji primena, kad krašto valdymas nėra lengva duona. Prezidentas bijojo, kad jo neišstums tada gal be dėmesio palikta gyventojų dalis, ūkininkai. Valdžia atsirado pavojuje. Streikuojančių apskrinių viršininkų ir policijos vadus minia galėjo ir "nulinčiuoti". Streikuojančių tarpe buvo ir tokių vyrų, kurių pagrindinė paskata buvo ne krašto politika, ne labai sunki ūkininkų būklė, bet nerami prigimtis.

Keli vaizdai neparodo, kiek meta šešėlio ant diktatūros pusėn linkusios valdžios ir valdžiusios partijos įvykdytos penkios mirtys. Vienas įvykis ištieso laikotarpio nenusako, tačiau bruozelį palieka. Demokratinėje santvarkoje mirties sprendimų ir jų įvykdymų, man atrodo, būtų išvengta net ir prieš šešias dešimtis metų. Tačiau prisideda ir eilė kitokių klausimų: be radikalių priemonių ar nebūtų įvykęs dar didesnis sukilimas; jam kilus, kokiomis tada priemonėmis jis galėtų būti numalšintas; kokius pėdsakus jis paliktų valstybės gyvenime. Ar panašių įvykių negali atsirasti dabar, kai kaimo gyvenimas taip pat yra paliktas be dėmesio? (Pabaiga)

Kūryba ir kūrėjai

Leono Peleckio-Kaktavičiaus "Pirmiausia kraujas, paskui žodžiai"

ALĖ RŪTA

Tai įdomi knyga kūrėjų gyvenimo įvairumu, mintimis apie kūrybos esmę, žodžio galią, rašytojo priklausomumą nuo gyvenimo aplinkybių.

Knygos sudarytojas – literatūros tyrinėtojas, almanacho "Varpai" redaktorius Leonas Peleckis-Kaktavičius čia prakalbina įvairaus amžiaus rašytojus arba atpasakoja mintis iš ankstesnių su jais pasikalbėjimų. Klausimai taiklūs, sudominantis rašytoją ir paskatinantis jį kaip kūrėją atsiverti. Keliasdešimt iliustracijų – nuotraukų.

Prakalbinta beveik 30 lietuvių rašytojų, o galė – apie anglų poetą Baironą ir Šarlotę Brontę, apie vokiečių Helmut Komp. Ši knyga – tęsinys to paties autoriaus knygos "Baltas lapas – lyg altorius" (1995), kur taip pat suteikti "pokalbiai" su rašytojais – menininkais.

Knygos antraštė – iš poeto Sigitto Gedos kūrybinių minčių, atvirų ir įdomių. Rašoma apie Julijū Janonį jo šimtųjų gimimo metinių 1996 m. proga. Iš įvairių šaltinių patiriama, kad poetas buvęs kitoks asmuo nei komunistų susocialistintas. Istorinių romanų autorius Petras Dirgėla ("Joldijos jūra", "Karaulytė") pareiškia: "Menas yra tiesa". Jo nuomone, literatūra stengiasi aprėpti vyksmą laiko ir erdvės turini; amžinuoju ratu sukasi ne tik atskiras žmogus, bet ir žmonių bendruomenės, tautos, civilizacijos...

Įdomūs du straipsniai apie poetą Bernardą Brazdžionį: "Tada, kai poeto žodis buvo draudžiamas" (apie Sibiro tremtiniams jo eilėraščių didžiulę įtaką) ir platus poeto išpaskojimas apie jaunystės pažįstamus įvairių ideologijų menininkus.

Marcelijus Martinaitis, poetas ir pedagogas (literatūros profesorius) kukliai pasisako apie save ir plačiau apie kitus rašytojus.

Liūnė Sutema taip apibūdina: "Ji pati ne mažiau slėpininga, kaip ir jos poezija". Vytautas Martinkas, prozininkas, cituoja Paul Valerį: "Menas yra anapus galimybės ribos". Ir jis pats daug filosofuoja.

Šiltai prisimenami poetai Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras iš susitikimų su jais Bostone.

Apie Vytautą Sirijos Girą, poetą ir prozininką, jautriai atsiliepiu jo dukrė literatūros vertėja Danutė Sirijos Giraitė; prisimena ir savo senelį Liudą Girą.

Apie prozos meistrą Kazimierą Barėną knygos autorius sako – jis esąs "panoraminio veikalo apie mūsų tautą autorius", turėdamas galvoje roma-

nus "Tūboto gaidžio metai" (1969), "Beragio ožio metai" (1982) ir "Meškos maurojimo metai". Be to, Barėnas – Britanijos lietuvių metraštininkas (dešimt "Pradalgių", 20 metų su "Europos Lietuvių" ir kt.).

Pokalbyje su Lietuvos rašytojų s-gos pirmininku, poezijos kritiku Valentinu Sveticu įdomiausias atsakymas į paskutinį jam klausimą: "Kas, Jūsų požiūriu, kūrėjas?" – "Tai Dievas, kūrėjas yra dievas".

Su istorike Vanda Sruogiene įdomus pasikalbėjimas apie Balį Sruogą. Leonas Kaktavičius iš laiško ir knygų "atšaukia" už Atlanto gyvenusių ir mirusių Antano Rūko, Antano Tulio rašytojiškus portretus.

Aukštaitiškai atviras poeto Algimanto Baltakio išsiskyrimas. Ką jis mano apie poetus? – "Nesuprantu jaunųjų, kurie mano, kad tik su jais lietuvių poezija prasideda. Tačiau negaliu pritari tiems poezijos veteranams, kurie mano, kad su jais tikroji lietuvių poezija baigiasi".

Kazys Jankauskas, Sibire irgi rašęs apsakymus, buvo ir geras pasakotojas bei šiltas pedagogas, palikęs pėdsakus savo mokiniuose. Jo ir knygų herojai – idealistai, siekį harmonijos.

Kazys Bradūnas, poetas, redaktorius, "žemininkų" dalyvis, byloja ne vien apie poeziją, jis taikliai atsako ir į kitus klausimus. Užsiminus santariečių dažnai kartojamą "veidu į Lietuvą" posakį, atsako, kad *visa išeivija* buvo veidu į Lietuvą.

Donaldas Kajokas, Julius Būtėnas, Mykolas Sluckis, Algirdas Pocius, Aidis Marčėnas, Romualdas Lankauskas, Mykolas Karčiauskas, Kornelijus Platelis, – visi savitai įdomūs, kūrybiški ir gyvenimiški.

Dailininkas ir rašytojas – prozininkas R. Lankauskas pažeria ne mažai kartėlio dėl menininkų ignoravimo... Malonu išgirsti, kad poeto Kornelijaus Platelio iš visų gerų draugų geriausia *draugė* – jo žmona.

Knyga įvairi, nenuobodi, rimta. Ir gražiai išleista. Leonas Peleckis-Kaktavičius, tarp kitų jo kūrybinių darbų, vertas pagarbos bei dėmesio ir už šią knygą, ypač kad rašo ne apie save, o apie kitus. Taikliai savo klausimais ir rašytojų atsakymais gražiai atskleidžia kūrybos esmę ir kūrėjų asmenybes.

Leonas Peleckis-Kaktavičius, **PIRMIAUSIA KRAUJAS, O PASKUI ŽODŽIAI**. Straipsniai, pokalbiai, studijos. Redaktorė – Silvija Peleckienė. Viršelis – Bronislovo Rudžio su dail. Romualdo Lankausko spalvotu kūriniu. Leidėjas – AB "Klaipėdos rytas" (Baltijos pr. 19, 5799 Klaipėda). Klaipėda, 1999 m., 350 psl.

Is Dainavos lietuvių jaunimo stovyklavietės Manchester, Michigan. Joje gausėja Rūpintojėlio skulptūrų. Nuotraukoje skulptorius iš Lietuvos (dievadirbys) ADOLFAS TERESIUS prie didžiulės Rūpintojėlio skulptūros, kuria pasipuoš Dainava dar šį rudenį. Jo darbą stebi inž. A. Stepaits ir Laimutė Stepaitytė. Nuotr. J. Urbono

Kritiškos pastabos

Lietuvių kalbos enciklopedija

VALERIJA VAITKEVIČIŪTĖ, Vilnius

Štai kokia "Lietuvių kalbos enciklopedija", išleista Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto 1999.

Enciklopedijos autoriai – V. Ambrasas (V.A.), A. Girdenis (A.G.), K. Morkūnas (K.M.), A. Sabaliauskas (A.S.), A. Valčekienė (A.V.) ir A. Vanagas (A.Vn.).

Kalbininkų biografijas rašė A. Sabaliauskas, taigi už netikslumus atsako jis. Labiausiai suklaidota prof. J. Kazlauskio biografija; teigiama: ... nuo (žurnalo "Baltistica" (V.V.) įsteigimo iki savo mirties J. Kazlauskas buvo jo atsakingasis redaktorius". Matyt, A. Sabaliauskui nė motais, jog J. Kazlauskas mirė ne savo mirtimi, o buvo nužudytas kagėbių; jo lavonas po pusmečio išplaukė Vilniuje prie Žvėryno tilto. Skundikų pavardės buvo paskelbtos spaudoje.

Apie prof. A. Salį rašoma: "1969 Lietuvos mokslo įstaigose rinko medžiagą istoriniams lietuvių kalbos žodynui", bet nutylėta, kad A. Vanago (vieno iš šios enciklopedijos autorių) buvo skaudžiai apgautas. Priedu prof. A. Salio man rašto laiško kopiją (laiško ištraukos seniai paskelbtos spaudoje).

Apie J. Gerulį rašoma: "Nuo 1939 buvo vokiečių karininkas (majoras), nuo 1941 – Rytų Abvero (ryšių tarp kariuomenės ir partijos) skyriaus vadovas". Bet nė užuominos nerasi, kas iš kalbininkų tarnavo Sovietų Sąjungos kariuomenėje teikusioje daug privilegijų atitarnavusiems stojant į aukštąsias mokyklas. Nesužinosi, kas priklausė TSKP partijai, nors sovietmečiu išleistose enciklopedijose šie duomenys pateikti, pvz. E. Grinaveckienė TSKP nazė nuo 1957, A. Laigonaitė – nuo 1960, V. Grinaveckis – nuo 1962, V. Vanagas – nuo 1963, K. Morkūnas – nuo 1975 ir t.t.

Mano biografijoje nerašoma, kad esu eksperimentinės fonetikos specialistė, apgynusi šios srities disertaciją Leningrado unit 1958. Nutylėta ir visa kita: įskūsta savo biografijos autoriaus A.S. dėl tėvo (tėvas – Lietuvos savanoris, mokesčių

polijcijos tarnautojas, miręs 1937) ir kitos bendradarbės – dėl motinos brolio A. Opackio, žuvusio 1941 birželio sukilime, iš Lietuvos kalbos ir literatūros in-to, kur dirbau nuo 1956 iki 1970, buvau atleista. Įsakymą Nr. 270-AK pasirašė pats Lietuvos TSR Mokslių akademijos prezidentas J. Matulis. Įsakyme rašoma: "... ryšium su etato panaikinimu, nuo š.m. liepos 29 d. iš einamų pareigų atleidžiu. Pagrindas – Direktoriaus (K. Korsako – V.V.) pristatymas". Tai prilygo vilko bilietui. Po didžiulių pastangų Lietuvos konservatorijoje (dabar Muzikos akademija) gavau 0.5 etato tik 1971 ir turėjau tą pusę 18 m., kasdien bauginama, kad dėl tėvų ir čia negalėsiu dirbti.

Lietuvių kalbos fonetikos tyrinėjimus toliau tęsiaus Leningrado un-te. Monografiją "Bendrines lietuvių kalbos priegaides" baigiau 1984; XI tarptautinio fonetikos mokslų kongreso rengimo komisija ją įvertino labai gerai, bet LTSR Švietimo ministerija, į kurią kreipėsi Komisija, kad darbą išleistų kongresui, prašymą atmetė. Monografiją išleidau savo lėšomis tik 1995. Mano fonetikos darbai, išleisti konkursiniuose leidiniuose Olandijoje – 1983, Estijoje – 1987, Vengrijoje – 1989, Suomijoje – 1993; taip pat Vokietijoje – 1983, 1987, 1990; Maskvoje – 1979, 1983, Leningrade – 1989 ir kt. enciklopedijoje net nepaminti; nors leidybos in-tas sąrašą turėjo. Nepamintėtas ir 1997 mano išleistas aukštųjų mokyklų studentams "Bendrines lietuvių kalbos kirčiavimas", kur patiekti priegaidžių brėžiniai.

Apie fonetiką ir fonologiją rašo A. Girdenis. Jis į enciklopediją neįtraukė Dainės Augustaitis 1964 išleisto monografijos "Das litauische Phonations-system", išspausdintos leidinyje "Slavistische Beiträge", B.12; joje pateiktos lietuvių kalbos fonemų rentgeno nuotraukų schemos; neminima Danutės Balšaitytės 1987 Leningrado un-te apginta disertacija "Priebalsių kietumo-minkštumo skiriamasis požymis giminiškose kalbose" ir straipsniai ta tema, kur pateiktas lietuvių kalbos

priebalsių spektras; nėra jos pavardės ir lizde *spektras*; nė puse žodžio nepamintėta Tatjanos Plakunovos, glaudžiai bendradarbiavusios su A. Pakieriu, disertacija "Sonorinių lietuvių kalbos priebalsių spektrinė analizė", apginta 1967 Vilniaus un-te, ir jos straipsniai.

Nors kalbos garsų rentgenas pasaulyje labai vertinamas, nes kenkia eksperimentuojamojo sveikatai, enciklopedijoje lizdo *rentgenas* nėra, o jį darė, kiek man žinoma, tik J. Gerulis (pirmasis) ir nuotraukas pateikė veikale "Litauische Dialektstudien" (1930); šios recenzijos autorė 1954-1956 Leningrade ir jų kontūrus pateikė "Lietuvių kalbos gramatikoje" (1, 1965), Dainė Augustaitis 1964 ir B. Svecėvičius.

Lizde *fonetika* A. G. teiginį: "Didžiausias monografinis lietuvių fonetikos veikalas – Antano Pakierio "Lietuvių bendrines kalbos prozodija" (1982)" reikia suprasti tiesiogiai (p. 214), nes A. Pakerys eksperimentus rėmęs skirtingų tarmių atstovų, skirtingų lyčių ir skirtingo dialektų balsų vidurkiu, nei trūkmės, nei intensyvumo, nei pagrindinio tono reikšmės priegaidžių skirtumui nenustatė, o darbą oponavęs anglistas V. Ivanovas jo darbe nepastebėjo elementariausių akustikos dėsnių pažeidimo.

Nėra enciklopedijoje lizdo *loginis kirtis* ir apie jį neužsiminama V.A. rašytame skyrelyje *inversija*.

Gausu kirčio klaidų. Dėl vietos stokos negalime išsamiai apžvelgti visos "Lietuvių kalbos enciklopedijos". Bet viena aišku – jį alsuote alsuoja sovietinė dvasia, neobjektyvumu, neteikia tikslios informacijos, o tik rodo autorių šališkumą ir paviršutiniškumą. Kalbininkų rašyta enciklopediją redagavusių leidybos in-to darbuotojų pavardžių enciklopedijoje nėra nė vienos. Kokie kalbininkai, jei jiems reikia redaktorių, kokie enciklopedijos redaktoriai, jei jų enciklopedijoje nėra? Lietuvos seimas, skyręs lėšas šiam leidiniui, turėtų rimtai apsvarstyti, ar deramai jos panaudotos.

Tėviškės žiburiai • 1999.VIII.31 • Nr. 35 (2582) • psl. 7

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kun. Pranas Gavėnas, SDB, š.m. liepos 3 d. Alytuje atšventė savo kunigystės 50-metį. Tos auksinės sukakties proga išleistas puošnus, spalvotomis nuotraukomis išmargintas 12 psl. lankstinukas, glaustai, bet ryškiai nušviečiantis sukaktuvininko gyvenimą bei plačios apimties religinę ir tautinę veiklą. Kun. P. Gavėnas, SDB, gimė 1918 m. spalio 11 d. Zapalimų kaime, Marijampolės apskr. Saleziečių paskatintas 1933 m. išvyksta Italijon. Tapęs saleziečiu, 1939 m. tęsė mokslus Turino universitete, įgijo teologijos licenciatos laipsnį ir 1949 m. įšventintas kunigu. Kurį laiką darbavosi Italijoje, o nuo 1971 m. perėmė lietuvišką Vilą Zelina parapiją Sao Paulo, Brazilijoje. Ten stipriai reikėsi lietuviybės darbais – rašė knygas, leido laikraštėlį, aktyviai dalyvavo Lietuvos laisvės byloje. 1994 m. grįžo į Lietuvą, paskirtas naujos Alytaus Marijos Kriščionių pagalbos parapijos garbės klebonu. Atgaivino žurnalą "Saleziečių žinios", yra jo vyr. redaktorius. Lankstinuke išspausdintas sukaktuvininko eilėraščių "Einu prie Dievo altoriaus".

Tarptautinis pučiamųjų orkestrų festivalis, vykęs Palangoje, Klaipėdoje, Kretingoje, Šventojoje, Nidoje ir Telšiuose pasibaigė š.m. rugpjūčio 14 d. Dalyvavo 10 orkestrų iš Vokietijos, Latvijos ir Lietuvos. Festivalis buvo rengtas 100-tosioms maršų kūrėjo Broniaus Jonušo gimimo metinėms paminėti. B. Jonušas gimė 1899 m. vasario 27 d. Pašilės kaime, Mažeikių apskr. Muzikos mokyklai Rygos konservatorijoje 1919-20 m., o Kauno konservatorijoje baigė trompetės ir karo kapelmeisterių klases, studijavo kompoziciją, buvo Lietuvos kariuomenės kapelmeisteriu, vėliau – policijos reprezentacinio orkestro dirigentas. Dėstė muziką Šiaulių gimnazijoje, sukūrė daug populiarių maršų. Vokietijoje vadovavo "Dainavos" ansamblui, Čikagoje – lietuvių vyrų chorui. Mirė 1976 m. vasario 12 d. Omahoje, Nebr.

Tomo Mano festivalis Nidoje – tradicinė vidurvasario menų šventė buvo atidaryta š.m. liepos 15 d. ir tęsėsi iki liepos 24. Šventės programoje – klasikinės muzikos, dailės, literatūros vakarai, kino filmų bei naujų mokslo veikalų pristatymas. Kadangi Tomas Manas labai mėgo R. Wagnerį, rašo ELTA, festivalyje skambėjo nemažai šio kompozitoriaus kūrinių. Beto, šiai šventei, interpretuodamas muz. R. Wagnerio temą, nedidelį kūrinių parąšė M. Urbaitis. Vienas koncertas buvo skirtas T. Mano amžininkui M. K. Čiurlioniui prisiminti (Abu gimė 1875 m.). Šventė baigta Tylos slėnyje didžiulių orkestro, choro, solistų koncertu, kuriame skambėjo R. Wagnerio bei G. Verdi kūriniai. Prisimintina, kad T. Manas (Thomas Mann) 1930-32 m. atosogavo ir kūrė Nidoje. Jis yra Nobelio premijos laureatas, pagarsėjęs romanu "Buddenbrooks". Nepripažęs prie nacių režimo, ilgai gyveno užsieniuose. Mirė Šveicarijoje 1955 m.

Česlovas Valdemaras Ocbarskas, Anglijoje gyvenantis poetas, "Tėviškės žiburių" bendradarbis, š.m. liepos 18 d. atšventė savo amžiaus 70-metį. Gimė Novasodų vienk., Utenos apskr. Gimnaziją lankė Spackenberge, Vokietijoje, vėliau Anglijoje. Baigė slaugymo mokyklą. 1965 m. bandė įsikurti Kanadoje, bet po poros metų grįžo Anglijon, kur dirbo Liverpulio, Mančesterio bei Londono ligoninėse. Išėjęs į pensiją, apsigyveno Nottinghame, dirbo "Šaltinio" redakcijoje. Laikraščiuose skelbė savo eilėraščius, vertimus, pasirašinėjo slapyvardžiais (V. Milašius, R. Geležinis). Sukakties proga laikraštis "Utenis" (1999.VII.15) išspausdino A. Gasperačio straipsnį, sukaktuvininko nuotrauką ir eilėraščių "Sala". Poetas Anglijoje yra išleidęs du eilėraščių rinkinius "Laikai neša žmones" ir "Audrų išrauti medžiai". Lietuvoje neseniai pasirodė trečioji jo knyga "Šviesos vandenynas".

Apie rašytoją Algirdą Landsbergį, š.m. birželio 23 d. sutikusi savo 75-tąjį gimtadienį, 1999 m. birželio mėn. "Metų" laidoje rašo Juozas Aputis, straipsnio antrašte pasirinkęs sukaktuvininko novelės perfravimą "Literatūros psichiatras beletristikos pienui lauke"... Rašoma, kad apie A. Landsbergį iki 1990-tųjų kai kurie literatai Lietuvoje jau šį tą žinojo, bet daugiausia kalbėjo apie 1957 m. pasirodžiusią jo dramą "Penki stulpai turgaus aikštėje". Nevienodai šis veikalas buvęs aptartas išeivijoje, tačiau Lietuvoje šandien pripažįstama, kad tai rimtas kūrinys, visų pirma dėl jo "ganėtinai išmintingo ir net toliaregiško žvilgsnio (...) net dėl politinio įžvalgumo". Toliau nurodoma, kad A. Landsbergio "kūrybą gelbsti intelekto, proto primatas", ir "Stulpų" realybėje čia esąs autentiškas padėties supratimas. Sukaktuvininko apsilankymas 1991 m. "Metų" redakcijoje maloniai prisimenamas. Šia proga prisimintinas ir Lietuvos prezidento V. Adamkaus sveikinimas A. Landsbergiui su linkėjimais "stiprios sveikatos, ilgų literatūrinės veiklos metų".

Rašytojas Grigorijus Kanovičius š.m. birželio mėn. šventė savo amžiaus 70 metų sukaktį. Ta proga Vilniuje, Rašytojų klube rugpjūčio 19 d. buvo surengtas sukaktuvinis jo kūrybos vakaras. Vadovavo ir apie sukaktuvininką kalbėjo literatūros kritikas Petras Bražėnas, tarp kitko teigęs, kad jo kūrybą maitina tragiškas žydų tautos likimas. Rašytojas nuo 1993 metų gyvena Izraelyje, bet dažnai lanko Lietuvą ir šį kartą buvo atvykęs su žmona ir sūnumi. ELTA rašo, kad sukaktuvininkas "susi-jaudinęs dėkojo gausiai susirinkusiems savo kūrybos gerbėjams, atsakė į klausimus". Pernai Lietuvoje buvo pristatytas Izraelyje premijuotas naujas jo romanas "Žydų parkas" kaip geriausias rusų kalba Izraelyje išleistas kūrinys. Lietuvoje G. Kanovičius buvo aktyvus Sąjūdžio dalyvis, išrinktas į Aukščiausiąją tarybą (Steigiamajai seimai). **Snk.**

"Tobijas ir angelas" – nežinomo autoriaus paveikslas Valstybiniame M. K. Čiurlionio muziejuje Vilniuje. Drobė, aliejus, XIX š.

Fotomenininkas ALGIMANTAS KEZYS iš Čikagos per savo foto parodos atidarymą Vilniaus Dailės muziejuje su svečiu prel. KAZIMIERU VASILIAUSKU. Nuotr. F. Kerpauskas

Atsiųsta paminėti

ŽINIOS, nr. 21, 1999 m. JAV LB Cape Cod apylinkės žiniaraštis, 20 psl. Redaktorius Alf. Petrutis, P.O. Box 367, West Hyannisport, MA 02672, USA

C. S. Lewis, TIESIOG KRIKŠČIONYBĖ. Iš anglų kalbos vertė Zigmantas Ardicakas, Kęstutis Pulkas. Redaktorė – Virginija Genienė. Viršelis – Vilmos Vasiliauskaitės koliažas. Išleido UAB "Nova vita" (Sodo g. 5^a, Šiauliai). Tiražas – 5000 egz. Šiauliai, 1999 m., 190 psl.

LITHUANIA IN THE WORLD, 1999, No 3, vol. 7. Editor-in-Chief Stasys Kašauskas. Publishers Du Ka Ltd. Published bi-monthly in cooperation with Lithuanian Airlines. Adress: Du Ka Ltd. T. Vrublevskio 6, Vilnius

2600, Lithuania. Tai labai puošniai leidžiamas dvimėnesinis žurnalas, skaitomas 36 kraštuose. Tiražas – 15000. Pridėtoje informacijoje yra kvietimas užsisakyti žurnalą, bet jo kaina nepažymėta.

THE JOURNAL OF BALTIC STUDIES, volume XXX, Number 2, Summer 1999. Publisher – The Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (AABS) international educational and scholarly nonprofit organization (3465 East Burnside St., Portland, OR 97214-2050, USA). Subscription: individual 1 year \$25.00, Foreign \$48.00, institutional 1 year \$40.00, Foreign \$52.00. Šiame nr. išspausdinta recenzija Salomono Atamuchio veikalą "Lietuvos žydų kelias", parašyta Sauliaus Sužiedėlio.

ČESLOVAS VALDAS OBCARSKAS

Paveikslas be rėmų

Aš piešiu šį vienintelį paveikslą,
Minčių šviesoje kalbantį kraują,
Ir jo detalės imu klausytis,
Kaip ošia spalvos sielvartu gilii.
Jame nuliūdę genijai ir modernistai,
Ir žmonės tylūs buitėje pilkoj.
Nenuoramos vėl vieškeliais išklysta...
Ir verčia akys kažkieno naktį akloj.

Paveikslas didelis, platus, be rėmų,
Kaip veidas, pilnas skausmo ir kančių.
Aš jį ant rankų sužeistų paėmęs,
Prieš mirštantį saulėlydį dangun keliu.
Ir taip mąstydamas begestančių krauju,
Juntu, kaip artinas nakties šešėliai,
Ir šla kraujas, tapdamas ledu.

Ir ima smgt. Ir stingsta kūnai
žmonių ir genijų visų.
Širdim nustoja skausmas srūvęs –
Ir puošias akys mėlynų šerkšnu.
Peizažai apsnigti. Ir pasakų miškai.
Tik spindi marmoro naktų veidai,
Nurimę miegu, amžinai tyliai.

Tarp dviejų kontinentų

Auga medis tylus Ugnies žemės pakrantėje,
Auga bangos ir vėjas, ir bekrastė naktis.
Susijungę abu vandenynai kartu,
Daužo uolas galingas,
Ardo mirusį krantą.

Astintis Antarktikos vėjai skaldo augantį medį.

Tarp dviejų kontinentų pražūtis ir mirtis.
Magelano sąsiaury verčia naktis.
Paukščių vienišas klyksmas
Ir šalta nykuma.

Taip pamažu artėja mirtis.
Ugnies žemė ir Antarktikos baisūs ledynai.
Lydimi viesulų praplaukia laivai,
Nešami dviejų vandenynų.
Ant numirusio kranto nukrinta migla.
Niekio aplinkui nėra, ir nieks neateis.

Tarp Antarktikos ir Argentinos.
Apleistuos krantuos tegirdėti
Dviejų vandenynų riksmas ir nieko daugiau.
Auga vienišas medis ugnies žemės pakrantėje,
Auga bangos ir vėjas ir bekrastis lietus.

Balandžio giemė

Virš bundančių miškų, virš sniegu spindinčių viršūnių,
Virš okeano žalio, užiančio ir neramaus,
Virš sudraskytų audroje lengvų, kaip plunksnos burių,
Giesmė balandžio žemėj nepaliaują gaust.
Ji įsikverbia į žmonių širdis, į užburtosios karalaitės miegą,
švelniais akordais leidžias eglių rankomis žaliom,
Arba kaip baltas vėjas pro jos sapną bėga,
Virpėdama nepabaigtų simfonijų garsų bangom.
Ir vėl pailsusi viena ji paupy užmiega,
Kaip nimfa, tik su smuiku, verkiiančiu vien sau,
Ir vėl nutolsta giriomis per žalią sniegą, –
Išleina Jogaila lakštingalos balsų klausytis jau. – –

Nottingham, 1988, Anglija

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.3.15%	Asmeninės paskolas nuo 7.75%
180-364 d. term. ind.3.80%	
1 metų term. indėlius4.45%	Sutarties paskolas nuo 7.75%
2 metų term. indėlius4.80%	
3 metų term. indėlius5.00%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 7.00%
4 metų term. indėlius5.15%	1 metų 7.00%
5 metų term. indėlius5.40%	2 metų 7.35%
1 metų GIC-mėn. palūk.4.45%	3 metų 7.55%
1 metų GIC-met. palūk.4.70%	4 metų 7.70%
2 metų GIC-met. palūk.5.05%	5 metų 7.80%
3 metų GIC-met. palūk.5.25%	
4 metų GIC-met. palūk.5.40%	Su keičiamu nuosimčiu 1, 2, 3 metų 5.95%
5 metų GIC-met. palūk.5.65%	
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable"3.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.4.70%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.5.05%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.5.25%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.5.40%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.5.65%	
Taupomąją sąskaitą iki2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk.2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.2.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Gilijos kaimas Karaliaučiaus krašte 1999 m.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Dvokiantis vanduo, tekantis iš krantų Toronte ir jo apylinkėse, nėra pavojingas gerti. Hiroshi Taniguchi, Toronto vandens aprūpinimo direktorius, paaiškino, kad kada Ontario ežero temperatūra staiga pašoka keilais laipsniais šiltyn, dumblo ir tam tikrų bakterijų junginys, vadinamas "geosmin", sukelia nemalonų kvapą. Jis siūlo įdėti ledų į geriamąjį vandenį, kad sumažintų dvokimą. Kitą vasarą, kaip žada H. Taniguchi, planuojama tą kvapą pašalinti patobulintu vandens filtravimu – \$6 milijonai jau yra paskirti tam reikalui.

Vyriausio tribunolo pirmininkas Antonio Lamer, 66 metų amžiaus, paskelbė išėsis į pensiją kitų metų sausio 7 dieną. Iš tarnavęs tribunolo teisėju daugiau kaip trisdešimt metų, iš kurių 10 metų jam pirmininkavo, A. Lamer sakosi, kad atėjo laikas užleisti vietą kitam, nes jo profesinė "šventoji ugnis" pradeda blėsti. Ministeris pirmininkas turės progą paskirti naują tribunolo teisėją iš Kvebeko provincijos. Kandidatais laikomi du patyrę dvikalbiai teisėjai Michel Proulx ir Morris Fish. Tačiau tribunolo pirmininko kėdė, spėjama, bus pasiūlyta vyr. tribunolo nariui, buvusiam Britų Kolumbijos aukščiausio teismo pirmininkei Beverley McLachlin. Tai būtų istoriškai svarbus įvykis – pirmoji moteris vyriausio Kanados tribunolo pirmininkė.

Miestų kanalizacijos sistemų būklės įvertinime, pagal gamtosaugos organizacijų duomenis, Torontas stovi 10-je vietoje (su pažymiu B) iš 21 Kanados miesto. Geriausiai (pažymiu A) įvertinta tikrai Kalgario kanalizacijos sistema, blogiausiai (pažymiu F) Viktorijos (BC), St. John's (Nfld) ir Montrealio sistemos. Apskritai paėmus, kanalizacijos sistemų būklė yra nekokia. Kasmet iš 21 miesto net daugiau kaip trilijonas litrų nefiltruotų arba tik iš dalies filtruotų skystų išmatų nuteka į ežerus, upes ar vandenynus. Planuojama daugelyje miestų kanalizacijos sistemas patobulinti naudojant modernesnę aparatūrą ir priverčiant fabrikus tobuliau filtruoti išmetamus cheminius teršalus.

Skautų žinios

Pirmasis veiklos sezono tūntų vadovų posėdis įvykis antradienį, 7 v.v., Toronte Lietuvių Namų sekyje. Labai svarbu, kad visi vadovai dalyvaudų, nes yra daug reikalų, kuriuos reikia aptarti, ypač kitų metų stovyklų klausimus. M.R.

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimco Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Jean Drapeau, buvęs ilgametis Montrealio burmistras, mirė sulaukęs 83 metų amžiaus. Dar gana jaunas būdamas, baigęs teisę Montrealio universitete, įsijungė į politiką, bendravo su vėliau tapusiais politiniais šulais Kanadoje ar Kvebeke, kaip Pierre Trudeau, Henri Bourassa, Daniel Johnson, Jean-Jacques Bertrand. 1954 metais išrinktas Montrealio burmistras ten "karaliavo" net 29 (iš 32) metus. Jo pastangomis Montrealis iškilo į vieną iš svarbiausių Šiaurės Amerikos miestų. 1966 metais Drapeau atidarė "vieną iš gražiausių pasaulyje" požeminį susisiekimo tinklą. Sekančiais metais iškilmingai atidarė "Expo 67" pasaulinę mugę. Dar vėliau, 1976 metais, atsilivijo vasaros olimpinis žaidimas, tada išgarsėjęs savo pažadu, kad olimpiados "galimybės baigtis su deficitu prilygsta galimybei, kad vyrai pagimdytų vaiką". Deja, olimpiada pagimdė didžiulį deficitą, už kurį dar šiandien kvebekiečiai kenčia didesnius mokesčius. Savo kritikai Drapeau atsakė, kad kadaise, prieš 2500 metų Periklis buvo kritikuojamas, jog pastatė Akropolį. Ir iš tikrųjų, Jean Drapeau buvo didingų projektų Montrealyje architektas.

Toronto benamių streikas "okupuojant" vieną iš miesto parkų palapinių kaimeliui, pasiėmę gana blankiai. Apie šimtą žmonių visą savaitę galį šeimininkavo Allan Gardens parke, o kai antradienio rytą policija norėjo juos iškraustyti, vyriausiojo streiko organizatoriaus ten nerado – jis ramiai miegojo savo lovoje bute. Apie 20 streikuotojų, kurie atkakliau priešinosi policijai, buvo suimti, ir tarp jų rasti tik keli tikri benamiai (visi kiti gyveno Toronte ar užmiesčiuose). Jų tarpe buvo rastas ir vienas iš Otavos pabėgęs kalnys, kuris buvo netrukus "aprupintas" atitinkama pastoge.

Ontario provincija oro taršoj buvo įvertinta "sidabro medaliu". Montrealyje įsteigta NAFTA ("North American Free Trade Agreement") ribose "Commission for Environmental Co-operation" organizacija, vertinama oro teršėjus Šiaurės Amerikoje, surado, kad didžiausia oro teršėja yra Teksas valstija (su 122.3 milijonų kg teršalų per metus), o po jos Ontario (su 68.7 milijonų kg). Po jų – visa eilė JAV valstijų, o Kanados provincijos atsiranda šiose pozicijose: 20-toje vietoje Kvebekas (22.9 mlj. kg), 28-oje Alberta (15.2 mlj. kg), 40-oje Britų Kolumbijos (6.3 mlj. kg), 43-oje New Brunswick (4.8 mlj. kg), 47-oje Manitoba (3.3 mlj. kg), 51-oje Naujoji Škotija (1.6 mlj. kg), 56-oje Saskatchewan (0.8 mlj. kg), 59-oje Newfoundland (0.4 mlj. kg) ir 62-oje Prince Edward Island (0.02 mlj. kg). Beveik pusę Ontario taršos įneša pramonės ruožas tarp Toronto ir Hamiltono. Meksikos taršos duomenys neskelbiami, nes ten dar galutinai suvartykta duomenų rinkimo sistema. G.K.

Sportas

Sportinis šaudymas

Kasmetinės ŠALFASO-gos šaudymo šakos surengtos varžybos įvyko 8.m. gegužės 24 d. Hamiltono lietuvių medžiotojų ir žūklautojų Giedraičio klubo šaudykloje. Medalius laimėjo: A klasėje 1 A. Šimkevičius, 2 A. Sivilas, 3 V. Verbickas. B klasėje laimėjo: 1 J. Šostakas, 2 I. Jurevičiūtė, 3 M. Sivilas. Išlyginamuose jarduose (handicap) 1 A. Šimkevičius, 2 V. Sivilas, 3 V. Verbickas. Dubletuose 1 E. Macijauskas, 2 A. Šimkevičius, 3 R. Lukošius. Geriausias šaulys A klasėje – A. Sivilas, B klasėje – J. Šostakas, o varžybų čempionu tapo A. Šimkevičius.

Rudeninės baltiečių šaudymo varžybos prasidės rugsėjo 11 d. skrendančių taikinių šaudymu. Po savaitės, t.y. rugsėjo 18 d., įvyks 22 kalibro šautuvų varžybos, o rugsėjo 26 d. numatytos pistoleto varžybos. Šiomet varžybas praveda estai, kurie savo šaudyklos neturi. Todėl skrendančių taikinių bei 22 kalibro šautuvų varžybos numatytos Hamiltono Giedraičio šaudykloje. Dėl platesnės informacijos kreiptis į skyriaus vadovą Kazimierą Deksnį, 1257 Royal Drive, Burlington, Ontario, Canada, L7P 2G2 arba skambinti 905 332-6006, fakso numeris 905 332-7696, e-mail kdeknsys@sprint.ca

Šaudymo sekcijos valdybą sudaro vadovas Kazimieras Deksnys, išdėininkas Jonas Stankus ir narys Antanas Šimkevičius. K.D.

Žinios iš Lietuvos

Tarptautinės dviračių sąjungos (UCI) paskelbtoje geriausių pasaulio pento dviratininkų įvertinimo lentelėje daugiadienį moterų lenktynių, neoficialiai vadinamų "Tour de France", Diana Žilūtė užima antrąją vietą. Rasa Polikevičiūtė liko penktoje vietoje. Komandų įvertinime Lietuva stovi antroje vietoje. Pirmąją Vokietiją.

Pasaulio lengvosios atletikos čempionate Seville (Ispanija) disko metimo varžybose lietuviams nepavyko laimėti medalių. Virgilijus Alekna liko ketvirtas, o Vaclovas Kidykas – penktas.

Pasaulio išklimo čempionate St. Catharines, Ont. moterų dviviečių valčių baigmėje Lietuvos atstovės Kristina Poplavskaja ir Birutė Šakickienė užėmė ketvirtąją vietą. Nors medalių ir negavo, bet užsitikrino kelią į Sidnio olimpinės žaidynės. Blogiau sekėsi vyrams. Stipriausia mūsų šalies vyrų dviviečių igula, susirgęs Giedrius Žadeikis, negalėjo startuoti. Susirgo ir keturvietės igulos narys Darius Raišutis, ir paguodos rate jie nukrito į 13-tąją vietą.

Tarptautinėse pirmenybėse dalyvavo trys triatlonininkai. Vilnietis Raimundas Astrauskas užėmė aštuntą vietą, panevėžietis Vidmantas Urbonas liko dešimtas ir biržietis Jonas Mickeliūnas – vienuoliktas.

Nors medalių ir nepasiežė, bet keturi Lietuvos sportininkai Seville (Ispanija) įvykdė normas, suteikiančias teisę kitamet dalyvauti Sidnyje įvykstančiose olimpinėse žaidynėse: Virgilijus Alekna, Saulius Kleiza, Vaclovas Kidykas ir Kristina Saltanovič.

Automobilių tradicines lenktynes "Aplink Lietuvą" laimėjo kauniečiai Saulius Girdauskas ir Žilvinas Sakalauskas, važiuavę A-3500 klasės "Mitsubishi" automobiliais. Jiedu laimėjo Lietuvos Prezidento taurę, kurią įteikė prezidento patarėjas Remigijus Gaška. V.P.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 115 milijonų dolerių

MOKA:

3.05% už 30-89 dienų term. indėlius
3.15% už 90-179 dienų term. indėlius
3.80% už 180-364 dienų term. indėlius
4.45% už 1 m. term. indėlius
4.80% už 2 m. term. indėlius
5.00% už 3 m. term. indėlius
5.15% už 4 m. term. indėlius
5.40% už 5 m. term. indėlius
4.45% už 1 m. GIC mėn. palūk.
4.70% už 1 m. GIC invest. pažym.
5.05% už 2 m. GIC invest. pažym.
5.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
5.40% už 4 m. GIC invest. pažym.
5.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)

4.70% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
5.05% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
5.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
5.40% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
5.65% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
3.00% už OHOSP (variable rate)
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.
3.75% už JAV dol. 1 m. GIC
2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk (US dol. Sav. Acc.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų7.00%
2 metų7.35%
3 metų7.55%
4 metų7.70%
5 metų7.80%

su keičiamu nuosimčiu5.95%

Duodame:

– asmenines paskolas iki \$250,000;
– mortgičius iki 95% įkainoto turto;
– riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir komercinius mortgičius

Nuosimčiai gali pasikelsti savaitės eigoje

Lietuvos banko proginių monetų pardavimas. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

Sutton
GROUP

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas,
greitą dėmesį,
sąžiningumą,
išsamią informaciją.
Prašu skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

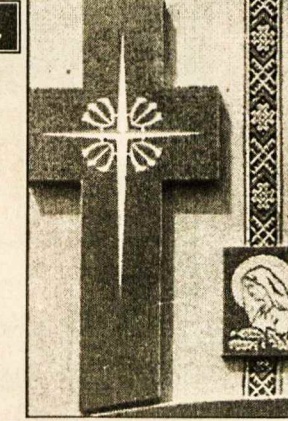
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Queen Travel
International Ltd

ALGIS MEDELIS

133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu geriausiomis kainomis ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Skrendam per PARYŽIŲ, LONDONĄ, FRANKFURTĄ, HELSINKI arba per kitus Jums tinkamus miestus.

DAR TURIME NUPIGINTŲ BILETŲ LIEPOS IR RUGPJŪČIO MĖNESIAMS! Teiraukitės! Užsisakykite dabar! Pigių bilietų lėktuvuose yra neperdaugusia!

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Asmeniškai susitikti galima QUEEN TRAVEL įstaigoje trečiadieniais tarp 11 ir 17 val., arba kitu Jums tinkamu laiku iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuosiu ir į Jūsų namus. ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atliekiamos Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKEITIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!

VISAIS NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIS – PARDAVIMU AR PIRKIMU – sąžiningai patarnausiu.

PIRMIAUSIA PRAŠAU SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; faksas 416 769-1524.

RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9

WALTER V. DAUGINIS
INSURANCE - DRAUDIMAS
PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS NUO 1998 M. LAPKRIČIO 1 D.
KEN GIBB REAL ESTATE & INSURANCE
300 North Queen St., Suite 105N
Etobicoke, Ont. M9C 5K4
(šiaurinė pusė Queensway, priešė Sherway Gardens)
Tel. 416 622-5305 arba 1-800-463-5305
Faksas 416 620-7584

MERKELIO RAČKAUSKO
gimnazijos 80-ties metų jubiliejaus proga:

Tedžiugina visus garbingas jubiliejaus
Praskrieję metai žaibo greitumu...
Mokyklų įdiegta kilni idėja
Sujungia mus po tėviškės sparnu.

Garbė pedagogams už tyrą auką,
O mokslo židiny, gyvuok ilgai!
Visus siekius telaimina Aukščiausias,
Teskleidžias vėl nauji žiedai.

Nuoširdžiai sveikina buvę Mžeikių
gimnazijos moksleiviai
Kanadoje

Kiniečiai laive iš Lietuvos

Toronto dienraštis "The Globe and Mail" išspausdino And-rew Mitrovica ir Jane Armst-rong straipsnį antrašte "Su 'kri-minalistų' krovinių plaukia į ry-tinę pakrantę". Jame pasakojama, kad Georgia valstijos uostą Savannah pasiekė laivas iš Lie-tuvos, nelegaliai gabenantis ki-niečius.

Rugpjūčio 14 d. "The Glo-be and Mail" išspausdino And-rew Mitrovica ir Jane Armst-rong straipsnį antrašte "Su 'kri-minalistų' krovinių plaukia į ry-tinę pakrantę". Jame pasakojama, kad Georgia valstijos uostą Savannah pasiekė laivas iš Lie-tuvos, nelegaliai gabenantis ki-niečius.

Skaitytojai gali susidaryti įspūdį, kad Lietuvos laivai gabe-na nelegalius imigrantus į Šiau-rės Ameriką. Pasikalbėjęs su Lietuvos pakrantės sargyba ir kitomis institucijomis, norėčiau pateikti keletą patikslinimų.

Lietuva, kaip ir kitos Balti-jos valstybės, dalyvauja Born-holmo programoje, kurioje nu-matytas pasikeitimas informaci-jomis apie narkotikus, nelegali-us imigrantus, kontrabandą ir laivus, gabenančius nelegalius krovinius. Liepos 23 d. laivas "Prince Nicolas", registruotas Limasel uoste, su Kipro vėliava, išvyko iš Švedijos Varbergo uosto. Kapitono padėjėjas pasi-prašė prieglobsčio Švedijoje ir pasiliko uoste. Jis taip pat pranešė Švedijos pakrantės sargy-bai, kad laive esama nelegalių

imigrantų iš Kinijos, gabenamų į JAV.

Ši informacija, pagal Born-holmo programą, buvo perduo-ta visoms Baltijos jūros pakran-čių sargyboms, kurios stebėjo laivo maršrutą Baltijos jūroje. Švedija pranešė, kad laivas se-kamas Vokietijos vandenysse pa-keliui į Klaipėdą. Liepos 24 d., 1 v.p.p., laivas atvyko į Klaipė-dą, kur buvo nuolat stebimas pakrantės sargybos. Niekam ne-buvo leidžiama nei išlipti, nei įlipti. Turėdama informaciją Lietuvos pasienio policija patik-rino laivą su šunimis ir rado 27 įgulos narius – 26 kiniečius ir vieną filipiniečių. Kitų keleivių nerasta. Liepos 25 d., 7 v.r., laivas, paėmęs pilno krovinių, išplaukė iš Klaipėdos Savannah, Georgia link. Švedijai ir kitoms Bornholmo programos valsty-bėms apie tai pranešė Lietuvos pakrantės sargybos pareigūnai. Laivo savininkai, nepasitike-da-mi kapitono sugebėjimu plaukti Baltijos jūroje, jo padėjėjų pa-samdė Lietuvos pilietį Vladislavą Koldajevą. Todėl laive atsirado vienas Lietuvos pilietis.

Lietuvos institucijos labai rimtai žiūri į savo tarptautinius įsipareigojimus ir stengiasi su-stabdyti nelegalių imigrantų srautą savo krašte. Lietuvos pa-reigūnai atidžiai sekė laivą, ku-riame slapstėsi nelegalūs imi-grantai, aiškiai laive atsiradę prieš jo atvykimą į Lietuvą.

Dr. Alfonsas Eidintas,
Lietuvos ambasadorius Kanadoje

Stovyklavietė Vasagoje

Per pranciškonų stovykla-vietę "Kretinga" Vasagoje kelių dešimtmečių laikotarpyje perė-jo daug šimtų jaunimo. Ten ir dabar stovyklauja jaunimas, senjorai, sportininkai. Jaunimo būna dvi pagrindinės – lietuviš-ka kalbančių ir nemokančių, bet norinčių pramokti lietuvių kal-bos. Šiemet net iš Lietuvos jau-nimo, tiksliau vaikų, susilaukta.

Gal tik "senjorų stovykla" neatitinka pavadinimo. Dabar joje pasirodo tik keletas senjo-rų, o stovyklauja šeimos su mo-kyklinio amžiaus vaikais ir su "senjorais". Jie ir sudaro sto-vyklaujančių daugumą.

Šiais metais pastarosios sto-vyklos komendanto pareigas perėmė Toronto Lietuvių Na-mų valdybos pirm. E. Steponas. Keletą metų ėjęs komendanto pareigas A. Sukauskas, jau tų pareigų neapsiėmė ir tik sutiko talkinti naujam komendantui. E. Steponas ypač mėgstamas vaikų, su kuriais gerai sutaria. Jiems jis buvo lyg ir vasarinis "Kalėdų senelis", vis turįs do-vanų.

Iždą tvarkė E. Bartminas, laužų ir kitas programas tvarkė V. Pečiulis, o visus skalsiai mai-tino O. Stasiulevičienė.

Šeštadieniais, baigiant sto-vyklą, rengiama programa pa-stogėje – valgyklos salėje. Ten pasirodo ir du linksmeji Vasa-gos broliai. Į tokią gegužinę at-vyksta daug Vasagoje pastoviai gyvenančių ir ten vasarotiųjų lietuvių. Šią vasarą stovyklą aplankė ir Borden Kariniuose apmokymuose dalyvaujantis ka-rininkas iš Lietuvos plk. ltn. A. Balčiūnas.

Tarp senjorų vis pasigirsta gandas, kad daugiau stovykla-nebus ruošama, bet dar vis nu-lemia buvusį stovyklautoją pa-geidavimas stovyklavimą tęsti.

Viduryje savaitės stovyklą aplankė tikrasis jos šeimininkas Toronto Priskelimo parapijos klebonas kun. Augustinas Sima-navičius, lydimas kun. Eugeni-jaus Jurgučio ir svečio iš Klai-pėdos kun. B. Talaišo, kuris Lietuvos jūrų laivininkystės bendrovės jūrininkų žinomas, nes šventina naujai pastatytus laivus. **B.St.**

Mokslo metams prasidedant Anapilio vaikų darželio auklėtiniai laukia naujų draugų

Paradas Baltijos valstybių studentų "Gaudeamus" festivalio dienomis Vilniuje 1999 m. Nuotr. V. Kapočiaus

Mano dienos Argentinoje

Kanadoje gyvenąs argentinietis KESTUTIS KAČIULIS apie gyvenimą Argentinoje pokario metais

Atvykęs Argentinon 1949 m. prisidėjau prie laikraščio "Laikas" sėkmės. Kun. Pr. Bra-zys, MIC, pakvietė mane pagal-bon. Būdamas 15 metų pradė-jau dirbti administracijoje po savo kasdieninio darbo. Talka buvo maža. Kun. Brazys atsirai-tojęs rankoves dirbo atidžiai. Man davė kartotekos ir pavar-džių sąrašą, vėliau darbą prie spaustuvių mašinos. Kiti dar-buotojai pasirodė vėliau – kun. Pr. Garšva, Margis, Šimauskis, Palubinskas, Pijus Gudelevičius ir kt.

Kun. Brazys klausė, ar aš norėčiau rinkti prenumerato-rius, bet nesakė, kad jie "Stali-no saulės" garbintojai. Aš nusi-pirkau Bs. Aires žemėlapi ir pradėjau ieškoti gatvių kur kas gyveno ir žymėjau skirtingais ženklais. Nebuvo galima pasi-naudoti telefonu, nes mažai kas turėjo. Važinėčiau autobusu, po-žeminiu. Bs. Aires tuo metu bu-vo 5 milijonai gyventojų. Griovė namus ir darė plačiausias "Ave-nidas". Tai buvo Evos ir Juan Perono laikai.

Nucinu į adresą, pliauškinu rankom prieš įeinant į darželį per vartelius. Reikia laukti prie durų tarp vartelių. Tuomet atei-na žmogus ir aš klausiu pavar-dės ir ar lietuvis. Mano pavar-dė K.K. Aš atėjau supažindinti su nauju lietuvių laikraščiu "Lai-kas". "Ar tas kunigų leidžia-mas? Mes gauname 'Balsą' ir užtenka".

Taip greitai nepaleidžiu, pradedu klausiti iš kur kilęs, sa-kau kad aš senesniai iš Lietuvos. Susidomėjo. Aš sakau, kad Tė-vynė daug pažangos padarė ir t.t.

Pasidaro švelnesni, atneša "Mate" arbatą. Ją trauki per vamzdelį ir duoti kitam traukti su karštu vandeniu. Pradeda man skustis. Buvę ūkininko vai-kai, daug brolių ir sesių. Girdė-jo, kad čia rojus – šilta visą laiką ir galima užsidirbti. Mes čia vargome, nemokėjome kalbos, buvo sunku, dešim plytą prie plytos, sulipdėme vieną kamba-

rį, vėliau virtuvę ir t.t. Dabar nebologai.

Jaučiu, kad aš jiems patinku ir gal bus proga gauti "Laiko" skaitytoją. "Ar esate matę ir skaitę 'Laiką'?" – "Na, gerai pa-bandysime. Duok tam draugui, motin, pežų".

Tai pirmas laimikis. Dar daug su jais kalbu, jiems ašaros byra, bet "raudoni", nes gero nemate. Kitą dieną po darbo bėgu pas kun. Pr. Brazį ir sa-kau: "Turiu jau du". – "Matai, tau sekasi. Tad lankyk savo tau-tiečius ir toliau". Juos lankyda-mas iškliausiu pasakojimus apie jų vargus Tėvynėje ir Ar-gentinoje. Buvo ir tokių, kurie nenorėjo nė matyti "kunio" "Laikas" buvo leidžiamas garbės leidėjų – R. Čekanauskie-nės, Deveikių ir kitų, kurie buvo pasiturintys, turėjo savo įmones.

Po metų ar kiek gavome

Aiškinant lietuviškus žodžius Humoreska

Vieną jaukų vakarą skaniai papietavus su svečiu iš Pietų Amerikos, ilgai negyvenusiu tarp lietuvių, teko išsikalbėti apie lietuvių kalbos posakius ir kai kurių žodžių vartojimą. Jis augo ir brendė nelietuviškoje aplinkoje, tačiau savo dvasia iš-liko lietuvis, stengėsi gauti ir skaityti lietuviškas knygas, bet, neturėdamas žodyno, kai ku-riuos žodius turėjo pats išsivers-ti. Prie to prisidėjo ir jo gan siauras bendras išsilavinimas...

"Ar galėtumėte man išaiš-kinti, ką reiškia žodis truba-dūras? Ar tai nėra kvailas trimi-tininkas?". Nusijuokusi paaiški-nau trubadūro tikrą reikšmę ir paprašiau, kad jis man duotų daugiau savo "vertimo" pavyz-džių. Štai jie.

Barometras – baro patar-nautojas, kuris klientams atma-tuoja gėrimus. Svirtis – pasigė-ręs svyruojantis vyras. Padėklas – mandagus žmogus, kuris už viską padėkvoja. Aromatas – erelio sparnų išmatavimas. Kompaktas – sutartis, paktas su komunistais. Automatas – auto-mobilio išmiesos. Ašigalis – as-muo, kuris giriasi sakdamas "aš viską galiu". Lakūnas – daug išgeriantis, išlakantis as-muo. Pabūklas – asmuo, kuris per ilgai užsibūna, per ilgai sve-čiuojasi. Veterinarija – karo vete-ranų daina-arija. Krioklys – garsiai knarkiantis, kriokantis vyras. Kaskada – asmuo, kuris nežino kas ir kada bei kur įvy-ko. Tūrizmas – visko turėjimas, turtingumas. Turistas – asmuo, kuris visko turi. Vadovėlis – la-bai jaunas arba mažo ūgio ke-lionių vadovas. Lojalumas – su-gėbėjimas ilgai ir garsiai loti. Mužikas – prastas muzikantas. Padanga – kas nors prisidengti

linotipą iš JAV. Reikėjo išpa-kuoti. Visi kibom į darbą. Pijus beplėšdamas susieidė nykštį – įvarė didelį pašiną po nagų. Ką daryti? Aš klausiu, ar turi skutimosi peiliuką. Kun. Brazys atneša ir sako: "Ką tu darysi, nupjausi pirštą? Ne, aš nuskusiu ir ištrauksiu". – "Ar tu moki?"

"Sėskis, Pijau, ir dėki ranką ant stalo". Kai tik pradėjau operaciją, jis apalpo. Ateina kun. Brazys ir klausia kas atsi-tiko su Pijumi? – "Jis tik nualpo. Išimsiu pašiną su pincete, duo-siu per veidus ir jis pabus". Taip ir buvo.

Keletą metų mes bendra-darbiavome. Vėliau jis rinko prenumeratas, o aš parapijoje taisyčiau baldus, langus, duris, pa-dariau naują vitriną bibliotekos knygoms ir t.t.

Mokiau Vyt. Palubinską lie-tuvių kalbos, o jis mane – ispa-nų, kun. Margi – lietuvių kal-bos, o jis mus – anglų. Priklau-siau chorui, tautinių šokių grupei, skautams, krepšinio ko-mandai ir kt.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Dau-giau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo pa-tyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų rei-kalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. O. ELVIKIS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

Telefonas
2373 Bloor Street West **416 763-5677**
(Prie Jane St.)

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.

Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas autobusu
nr. 79 (Scarlett Road) nuo
Rumymede požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST. W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Kelionės į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą *
- * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) *
- * Dokumentų vertimą * Iškviestųjų sutvarkymą ir išsiuntimą *
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
- * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

MARGUTIS
PYSANKA – V.I.M. Inc.
4134 Dundas St. West, Etobicoke, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601 Fax (416) 233-3042

Siuntiniai laivu ir lėktuvu
TIESIOG Į VILNIŲ

Laivu 1.99 /kg
Lėktuvu 4.95 /kg

MES PRISTATOME!
MES GARANTUOJAME!

Pristatymo kaina \$15 už siuntinį

Tel. (416) 233-4601

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

You could be calling **Lithuania** right now for only **\$0.66** a minute!

That's right.
Only **\$0.66** a minute
EVERY MINUTE-ANY DAY YOU CALL
ANY TIME YOU CALL

Altline's new flat rate service guarantees you the lowest long-distance charges from Canada to Lithuania and around the world.

CHECK OUT THESE GREAT LONG DISTANCE RATES:

Austria	\$0.34	NO contract
Australia	\$0.19	NO monthly fee
Belgium	\$0.25	NO hidden cost
Denmark	\$0.25	NO hassle
France	\$0.23	NO extra numbers to dial
Germany	\$0.24	
Poland	\$0.49	

WE ALSO OFFER GREAT RATES TO CANADA AND U.S.

CANADA	\$0.09
U.S.	\$0.15

(Evenings and weekends)

Altline Communications has been helping Canadians save on their long distance since 1990. Our full range of services includes data lines, 800/888 numbers, calling cards and Internet Service.

ALTLINE communications

100 Adelaide Street West, Suite 1101,
Toronto, Ont. M5H 1S3

Call us at: (416) 363-8894 or 1-800-567-8040

TORONTONT

Anapilio žinios

– Rugpjūčio 25, trečiadienį, palaidotas a.a. Pranas Žymantas, 80 m. amžiaus.

– Rugpjūčio 28, šeštadienį, palaidota a.a. Kazimiera Liaubienė, 84 m. amžiaus.

– Rugšėjo 3 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną 7 v.v. bus Mišios, o po Mišių – Šventoji Vanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje ateinantį sekmadienį Mišias laikys kun. Edmundas Putrimas.

– Lietuvos kankinių šventovės choras po vasaros atostogų renkasi savo pirmąją repeticiją rugsėjo 12, sekmadienį, 10 val. ryto įprastame repeticijų kambaryje Anapilio salės antrame aukšte. Visi buvusieji nariai ir nauji asmenys skatinami įsijungti į choro eiles ir kuo iškilmingiau garbinti Dievą giesmėmis.

– Parapijoje gauta rugsėjo ir spalio mėnesiams skirtų mąstymų „Žodis tarp mūsų“ knygelė siunta. Knygelės kaina – \$5. Knygelės parapijos salėje platina S. Aušrotienė.

– KLK moterų draugijos centro valdyba ir pirmasis Kanadoje įsisteigęs Šv. Jono krikštytojo, o vėliau – Lietuvos kankinių šventovės skyrius, ruošia savo veiklos 50 m. sukakties minėjimą rugsėjo 19, sekmadienį. Iškilmės prasidės 11 v.r. Mišiomis Lietuvos kankinių šventovėje, o antroji programos dalis tęsis Anapilio praudo salėje.

– Mišios rugsėjo 5, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Veroniką Brokaitę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Vincą Jancevičių; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 3 v.p.p. už a.a. Joną ir Oną Kučiauskus.

Išganytojo parapijos žinios

– Šį sekmadienį pamaldų nebus. Pamaldos įvyks rugsėjo 12 d., 11.15 v. ryto, kurios bus su Šv. Komunija. Po pamaldų bus Moterų draugijos susirinkimas šventovės patalpose.

– Tarybos posėdis įvyks rugsėjo 14 d., 7.30 v. vak. Šernų namuose.

– Visais sietovados reikalais prašoma skambinti parapijos pirmininkui Petriui Šturmui tel. 905 274-3529.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio popietėje, rugpjūčio 29, dalyvavo 211 asmenų. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos pirmininkas E. Steponas.

– Valdybos posėdis įvyks rugsėjo 2, ketvirtadienį, 7 v.v.

– LN moterų būrelio susirinkimas įvyks rugsėjo 8, trečiadienį, 11 val. ryto.

– LN moterų būrelis nuoširdžiai dėkoja B. Stalioraitienei už piniginę auką, kuri bus panaudota nuperkant Vilniaus krašto moksleiviams rašymo priemonių.

– Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

Kauno arkivyskupijos Vaikų dienos centras \$50 aukojo A. Aleliūnienė (a.a. Juozo Aleliūno atminimui).

Šv. Jono lietuvių kapinėms \$300 paaukojo a.a. Onos Jakimavičienės mirties metinių proga jos dukros – Regina Bražukienė, Alina Ramanauskienė ir Antonija Petruilienė.

Kanados lietuvių fondai a.a. Birutės Aukštaitienės prisiminimui \$100 aukojo F. Mocukas; a.a. Stasės Kanopienės prisiminimui \$50 – Sofija Rakštienė.

Anapilio vaikų darželiui aukojo: \$100 – I. Dauginis; \$75 – Ken Gibb Insurance per Valterį Dauginį; \$50 – A. Ulbinas, A. Kucinskas; \$25 – G. R. Paulioniai. Mokytojos nuoširdžiai dėkoja aukotojams.

A. a. Stasės Kanopienės atminimui, užjausdama jos vyrą Povilą Kanopą ir gimines, Zosė Styrienė „Tėviškės žiburiams“ aukojo \$25.

A. a. Stasei Kanopienei iškeliauvus amžinybėn, nuoširdžiai užjausdami jos vyrą Povilą ir visus gimines, Petras ir Zuzana Jonikai „Tėviškės žiburiams“ aukojo \$25.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, rugpjūčio 29, Mišias aukojo ir pamokslus sakė Lietuvos pranciškonų provincijolas kun. Benediktas Jurčys, OFM. Su juo buvo atvykę viceprovincijolas kun. Placidas Barius, OFM, bei du klierikai – br. Laimonas Žukauskas, OFM, kuris pasiliks Toronte ilgesnį laiką ir Ričardas Lygnugaris, OFM.

– Santuokai ruošiasi Michael Podsadecki ir Cathy Pritchard.

– Parapijos choro pirma repeticija po vasaros poilsio įvyks rugsėjo 9 d., 7 v.v. muzikos studijoje.

– KLK moterų draugijos parapijos skyriaus valdybos susirinkimas įvyks rugsėjo 7 d., 7 v.v. parapijos patalpose. Skyriaus pirmininkė yra Valerija Siminkevičienė, tel. 761-9131.

– Rugpjūčio 30 d. palaidotos seserys a.a. Aldona Stadienė, 76 m. ir a.a. Justina Sriubskienė, 74 m. Jos paliko brolius Praną ir Vytautą Kavaliauskus su šeimomis, be jų a.a. Aldona Stadienė paliko dukras Audrą su šeima ir Daivą, o a.a. Justina Sriubskienė paliko vyrą Bonifaciją, sūnų Rimą su šeima ir dukrą Jūratę.

– Religinis žurnalas „Žodis tarp mūsų“ rugsėjo ir spalio nr. yra padėti šventovės prieangyje.

– Parapijos biblioteka pradės veikti šį sekmadienį, rugsėjo 5, nuo 9.30 iki 11.30 v.r.

– Mišios sekmadienį, rugsėjo 5: 8.15 v.r. už a.a. Vytautą Greičiūną; 9.15 v.r. už a.a. Prancišką Levauskienę; 10.15 v.r. už a.a. Algirdą Strumilą, už a.a. Oną Anskienę ir Eug. Abromaičio padėkos intenciją; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

A.a. Vytautas Skrinckas, skautų bei kitų lietuvių organizacijų veikėjas ir vadovas, po ilgesnės ligos mirė praeitą šeštadienį, rugpjūčio 28, sulaukęs 85 m. amžiaus, palikęs žmoną Feliją, dukterį muz. Dalią Viskontienę, sūnų dr. Gailių Skrinšką, vaikaičius, kitus gimines bei artimuosius. Laidojamas trečiadienį, rugsėjo 1 po 11 val. gedulinių Mišių iš Prisikėlimo šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, Ont.

„Tėviškės žiburių“ redakcija rugsėjo 19 d. lankėsi svečiais iš Lietuvos, laikraščio „Ūkininko patarėjas“ korespondentas Albinas Anušis. Šis laikraštis, atkurtas 1989 m., redaguojamas Kaune. Spalvotas 20-24 psl. leidinys eina tris kartus per savaitę, spausdina informaciją apie Lietuvos ir pasaulio įvykius, ekonomikos analizes, praktiškus patarimus ūkiui, sodybai. Uždaroji „Ūkininko patarėjo“ akcinė bendrovė taip pat leidžia savaitraštį „Šeiminkė“, kuriame daugelis rašinių skirti visuomenės ir moterų gyvenimui, šeimai, sveikatai, kultūrai, laisvalaikiui. Leidžiami dar ir priedai „Kraitė“ – rankdarbių mėgėjų; „Saulėgrąža“ – brandaus amžiaus moterims, „Rasa“ – sodininkams, gėlininkams, daržininkams; žurnalas vyrams „Meisteris“, kuriame randami straipsniai žvejybos, medžioklės, automobilizmo, sodybos tvarkymo temomis. Bendrovėje dirba 160 žmonių, vyriausias redaktorius Vytenis Neverdauskas. Įmonė dirba pelningai, tačiau ketinama dar plėsti ir stiprinti leidybą ieškant verslo bendradarbių Šiaurės Amerikoje. Redakcijos adresas: UAB „Ūkininko patarėjas“, Kaunas 3000, Lietuva. Faksas: 223452.

A.a. Juozui Skilandžiūnui mirus, užjausdama dukrą Birutę su šeima, jo brolius kun. dr. Viktorą, Praną su šeima ir gimines Lietuvoje, Elena Girėnienė „Tėviškės žiburiams“ aukojo \$30.

A. a. Juozui Skilandžiūnui mirus, užjausdama jo dukrą Birutę Raščiauskiene, vaikaičius ir provaikaičius, brolius ir visus artimuosius, Delfina Zulonienė „Tėviškės žiburiams“ aukojo \$25.

Toronto „Gintaras“ Los Angeles „Spindulio“ 50-čio šventėje įgyjuoja Hollywood Palladium salėn. Priekyje – mokytoja G. SINSKAITĖ, vadovė R. Kasiejiene

TORONTO PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVO

37-as metinis susirinkimas

įvyks 2000 m. balandžio 9, sekmadienį,
Prisikėlimo parapijos patalpose

Šiaulių dramos teatro pasirodymas „Meilė – jausmas sopulingas“ įvyks rugsėjo 7, antradienį, 7 v.v. Lietuvių Namuose. Bendras Šiaulių dramos teatro ir Hamiltono „Aukuro“ pasirodymas bus rugsėjo 19, sekmadienį, 4 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje. Šiauliečiai ir hamiltoniečiai kartu vaidins St. Lauciaus 4 veiksmų pjesę „Ponios Žydrienės bendrabitis“. Šiuo metu Šiaulių teatras gastroliuoja JAV-bėse.

Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimas įvyks rugsėjo 11, šeštadienį, 10 v.r. iki 3.30 v.p.p., „St. Charles Adult Education Centre“, 150 East 5th Street (netoli Upper James ir Fennel gatvių sankryžos). Programoje numatyta – supažindinimas su lietuvių kalbos mokymu naudojant CDR, mokymo planas, pasidalinimas mokymo pasiekimais ir t.t. Kviečiami ne tik mokytojai, bet visi, kurie domisi lituanistiniu švietimu. Daugiau informacijos galima gauti iš Vidos Stanevičienės Burlingtone, tel. 905 331-0303.

Lietuvių tautodailės instituto suvažiavimas įvyks š.m. rugsėjo 25, šeštadienį, 11 v.r. Lino ir Rasos Veselkų sodyboje „Rambyne“, 198 Simpson Road, prie 11 kelio, Leeds-Grenville County, Ontario – (Rideau Canal ir Jones Falls apylinkėse). Dėl platesnės informacijos kreiptis į LTI valdybos pirm. Aldoną Veselkienę tel. 613 382-8448, arba Rasą Veselkienę tel. 613 359-1160. Kasmet per suvažiavimą aptariama LTI ateities veikla ir rengiamos paskaitos iš kurios nors tautodailės srities. Šiais metais šalia einamųjų reikalų į suvažiavimą darbotvarkę įtraukta jaunosios kartos mokslininkė dr. Rūta Salikienė paskaita „Lietuvių tautiniai drabužiai šimtmečio perspektyvoje“.

LT institutas yra kultūrinė meno organizacija, registruota Kanados valdžios įstaiga, kurioms kasmet teikiama veiklos bei finansinė apyskaita, patvirtinta visuotinio susirinkimo. Į suvažiavimą kviečiami nariai ir svečiai. LTI valdyba

„Toronto Book Award“ – apie Toronto miestą rašančioms premijos 1998 m. kandidatai yra šeši rašytojai, kurių pavardės bus paskelbtos Tarptautinės raštingumo dienos proga, rugsėjo 8 d. Nathan Phillips aikštėje. Premijos laimėtojas bus paskelbtas rugsėjo 26, sekmadienį, metiniame „Wordon the Street“ festivalyje. Informaciją galima rasti internete www.city.toronto.on.ca arba telefonu skambinant 416 392-7346.

Tautinių šokių grupės

„ATŽALYNAS“

registracija ir pirma repeticija įvyks

rugsėjo 13, pirmadienį, 7 v.v.

Toronto Lietuvių Namuose,
1573 Bloor St.W.

Nauji šokėjai priimami nuo 6 m. amžiaus.

Informacijai skambinti Audrai tel. 416 534-2260 arba

Danutei tel. 905 949-8657.

XI LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS

PRANEŠIMAS

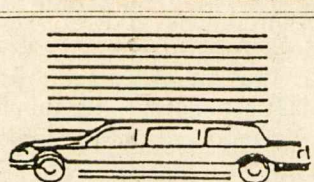
AUKOTOJAMS

Visiems šventės rėmėjams, aukojusiems \$20 ar daugiau bus išduodami pakvitavimai dėl atleidimo nuo pajamų mokesčio.

Čekius rašyti: XI LTŠŠ-KLB

Siųsti: XI LTŠŠ, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3

A-I LIMOUSINE

„Sedan“ ir „Stretch“
(Lincoln T.C., Cadillac) automobiliai

BALTŲ-SUOMIŲ TEIKIAMOS PASLAUGOS

Skambinkite **GEORGE HEINONEN, LEMBIT VOHNJA**

telefonu 416 663-0181, nemokamai iš toliau: 1-877-691-6058

fakso nr. 416 925-2295

Lietuvišką muziką kas dieną nuo 7 v. iki 8 v. ryto ir nuo 12 v. iki 1 v.p.p. transliuoja radio stotis WTOR 770-AM. A.S.

„Romuvos“ korporacijos valdyba, norėdama atnaujinti savo narių ir rėmėjų sąrašus, prašo visus buvusius ir dabartinius narius ir rėmėjus atsiųsti savo adresą ir telefoną Jūratėi Batūrienei, 1 Burkston Place, Etobicoke, Ontario, M9B 3E4.

Ontario provincijos pilietybės, kultūros ir pramogų ministerija, vykdydama „Ontario 2000“ tūkstantmečio paminėjimo programą, įsteigė Trijų šimtmečių klubą (Three Century Club), pagerbti provincijos vyriausius gyventojus. Gimusieji prieš 1900 m. sausio 1 d., naujaji tūkstantmečių sulaukę, bus apdovanojami specialiais atmintiniais lakštais. Kandidatus siūlyti ministerijai „Ontario 2000“ adresu: 123 Edward St., Suite 300, Toronto, Ont. M5G 1E2. Informacijai teirautis telefonu 416 314-1820, faksu 416 314-2024 arba elektroniniu paštu: glenda.mckee@mccr.gov.on.ca.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

„The Globe and Mail“ 1999 m. rugpjūčio 25 d. laidoje išspausdino parengtąją Lietuvos ambasadoriaus Kanadai dr. A. Eidinto laišką, liečiantį spaudytą pasirodžiusį pranešimą apie iš Klaipėdos į Savannah, GA, atplaukusį laivą su nelegaliais kiniečiais imigrantais. (Žiūr. ambasadoriaus laiško vertimą šio nr. 9 psl.).

NAMŲ REMONTO, tvarkymo bei papuošimo klausimus jums padės išspręsti patyrę specialistai. Skambinti Zeniui bet kurio metu tel. 905 301-7513 arba 905 301-3729.

IEŠKOME moters, kuri padėtų prižiūrėti senyva motiną kiekvieną dieną. Gyvename Mississaugoje. Skambinkite 905 863-4553 iki 5 v.p.p.

HAMILTONO pensininkų namuose „Rambyne“ yra laisvų butų. Kaina \$543 ir aukščiau įskaitant šildymą ir elektrą. Teirautis tel. 905 526-8281.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausius statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekio, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628

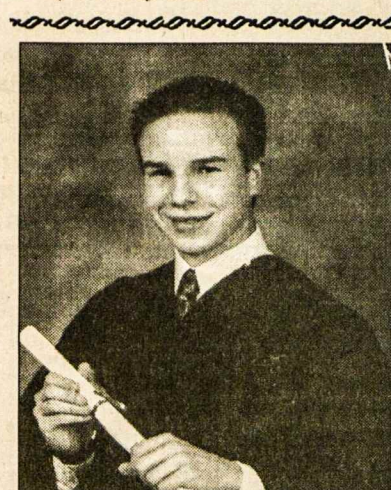
416 609-5108 (pager).

MONTREALQUE

Hamiltono lietuvių teatras „Aukuras“, bendraudamas su Šiaulių dramos teatru, rugpjūčio 21-22 d.d. lankėsi Montrealyje ir Aušros Vartų parapijos salėje davė du spektaklius. Rugpjūčio 21 d., šeštadienį, Šiaulių dramos teatro aktoriai parodė savo programą – „Meilė – jausmas sopulingas“. Tai šmaikščių humoristinių dialogų, dainų bei eilėraščių kūrinys. Sekmadienį trys „Aukuro“ ir penki Šiaulių dramos teatro artistai suvaidino Stasio Lauciaus „Ponios Žydrienės bendrabitį“, už kurį autorius savo laiką gavo Klyvlando kultūros fondo premiją. Turinys – Antrojo pasaulinio karo išeivių kasdienis gyvenimas naujame krašte. Režisierė Elena Dauguvietytė-Kudabienė šį kartą į Montrealį neatvyko, todėl vaidinimą vedė jos oficialus padėjėjas šiaulietis Romualdas Lukošius. Dekoratorė – Virginija Tirilienė, administratorė – Regina Chormanskaitė.

Pasirodymas, užtrukęs apie tris valandas, žiūrovams patiko, nes padėka vaidintojams buvo pareikšta gausiais plojimais. Rengėjų vardu Arūnas Staškevičius dėkojo artistams už puikią vaidybą ir pavyzdį, kaip reikia bendradarbiauti Lietuvos ir išeivijos lietuviams. Puokštė gėlių buvo įduota parvežti režisieri E. Kudabienei, o iš Šiaulių dramos teatro Arūnas gavo skulptoriaus Antano Rimavičiaus albumą „Skulptūra“. Buvo perskaitytas E. Kudabienės laiškas, o žiūrovai pavaišinti kava ir saldumynais. „Aukurai“, mininčiam 50 veiklos metų sukaktį,

įteiktas didžiulis pyragas ir sugiedota „Ilgiausių metų“. Iš čia vaidintojai išvyko į JAV valstijas. Su šia programa nori aplankyti keletą lietuvių teltinių. B.S.

DANIELIUS STAŠKEVIČIUS, gimęs 1982 metais, šį pavasarį baigė St. John's gimnaziją, St. Jean-Richelieu, Que. Jis puikiai suradėgavo 1999 metų mokyklos metraštį (Yearbook) „The Phoenix“. Įtrauktas į „Honors Society“ ir „Honor Roll“. Už visuomeninę veiklą laimėjo „Via Rail Citizenship Award“. Per mokyklos baigimo diplomą įteikimą pasakė pagrindinę kalbą „valedictorian“. Yra baigęs Montrealio lituanistinę mokyklą ir buvęs tos mokyklos pagalbiniu mokytoju. Danieliaus pasiekimais džiaugiasi jaunesnis brolis Antanas bei tėvai Silvija ir Arūnas Staškevičiai

Preikiname
BRONIŲ ir DANUTĘ STAŠKEVIČIUS,
švenčiančius Montrealyje savo santuokinio gyvenimo 50 metų sukaktį!

Visi giminės Lietuvoje ir Kanadoje

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

SPECIALIOS DRAUDIMO KAINOS

AUTOMOBILIAMS, kurių vairuotojai yra 55 metų amžiaus ar daugiau, neturėję nelaimių.	NAMAMS, naujiems ir atnaujintiems, gerai išlaikytiems, savininko gyvenamiesiems arba nuomojamiems.
---	--

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 722-3545 Fax: 722-3546

Įvairios žinios

„Kada lietuviai pradės gintis?“ – po šitokia antraštė išspausdintas platokas dr. Jono Jurkšto iš Vilniaus straipsnis „Vorutoje“ (1999.VI.26). Jame rašoma, kad po daugelio metų šiuo laiku iškilusi nauja problema, „kuri ilgus šimtmečius tebuvo tik Lietuvos vidaus gyvenimo reikalas“. Tai lietuvių-žydų santykiai. Apkaltindami lietuvių žydų žudymu Antrojo pasaulinio karo metu, kai kurie žydų veikėjai problemą labai šališkai nušviečia. Pasisakoma dėl Šaliamono Vaintraubo rašinių, kuriuose lietuvių istorikai esą „pseudotyrinėtojai“, niekus „postringauja“. Paličiama ir Solomonio Atamuko knyga „Lietuvos žydų kelias“. Knygos autorius lietuvių nevadina „žydų tauta“ ir pripažįsta, jog žudikų „buvo nedidelė dalelytė iš maždaug 2.7 mlj. gyventojų“, nors kitose knygos vietose skelbia, kad „dalyvavo tūkstantčiai vietos žmonių“. Dr. J. Jukštis siūlo, kad visiems, kas bando lietuvių šmeižti dėl santykių su žydais, lenkais ar rusais, reikia griežtai ir protingai atsikirsti.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio metu tel. 416 503-1687.

Paremkite „Tėviškės žiburius“ auką, rėmėjo ar garbės penumera, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – „TŽ“ leidėjai

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalynų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taišo smulkiuos vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos priemonės kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

Allstate® DRAUDIMAS
4555 Hurontario St., Mississauga, Ont. L4Z 3M1

RAMŪNAS (RON) VANAGAS

„Take Two Advantage“ Darbo tel.: 905 502-6297
planas sujungia namo ir automobilio Namų tel.: 416 621-1261
draudimą, sumažina Jūsų įmokas „Cell“: 416 825-4503

NAMO-AUTOMOBILIO-GYVYBĖS-TURTO DRAUDIMAI BEI „RRSP“ PLANAI

HOMELIFE
Home Life/Realty One Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 12 metų